Poštnina plačana v gotovini.

Leto XV., štev. 251

Ljubljana, sreda 31. oktobra 1934

Cena 2.— Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. 3. — Tel 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105.241

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.— Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1. Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Po španski revolti

Revolucija se to prav za prav ne more imenovati, kar se je dogodilo v Španiji v dneh, ko smo bili v Jugoslaviji vsi strti po nepojmljivi narodni nesreči, ki so nam jo naprtili marsejski streli. Šlo je samo za revolto, čeprav je ponekod zavzela prav velik obseg in potekla zelo krvavo. Ponesrečila se je popolnoma in danes je madridska vlada absoluten gospodar položaja.

Če vzamemo v pregled celoten razvoj notranje španske politike od proklamacije republike dalje, dobi v njem prav zaključena revolta povsem tipično mesto. To se pravi, najprej se razpoloženje množice zažene na levo, povsem na levo, pričakujoč od zmage radikalnih načel zadoščenja, zadovoljitve vsem svojim željam, ki so si jih napravile pod poprejšnjim režimom. Seveda se izkaže, da prinesejo te radikalne parole le nekaj »sreče«, nič več kot katerekoli nove parole. polagoma se začne množice polaščati razočaranje, ki je vedno in povsod znamenje politične nezrelosti. In razočaranje jo žene na nova pota, na tista pač, kjer se obetajo nove zveličavne stvari, kjer se napovedujejo z velikimi parolami nove, imenitnejše možnosti.

Povsem v skladu s tem so bile zadnje volitve v Španiji pokazale močan porast konservativne reakcije; desničarske stranke so si zelo opomogle in zlasti so zbrale mnogo volilcev na svoji strani struje katoliške rekonstrukcije, kakor za španske razmere ni bilo drugače pričakovati. Ves ta razvoj je bil povsem priroden, naravnost tipičen za prvo dobo republikanskega režima, ki je nastopil po tako dolgi dobi konservativnega stanja v državi.

Res da je tudi levica ostala še močna. Ali ravno to je otežilo situacijo. Zakaj desnica je bila še preslaba, da bi prevzela krmilo v svoje roke, levica pa tudi premalo močna, da bi ga obdržala. To so najneprijetnejša razmerja, ki so se jim španske stranke poskušale prilagoditi na ta način, da so sklepale kompromise in se zatekale h kompromisnim vladam, kar pa po navadi spravi v slabo voljo ekstremiste na obeh krilih. In ko se je končno sestavila kompromisna vlada z zelo močno desničarsko oznako, se je levici zdelo to kot poskus preskoka na desko, kot pričetek očitne reakcije. Izšla je parola za generalni štrajk, ki ga morda v velikih mestnih središčih niti niso vzeli tako resno, to se pravi, da ga morda niso smatrali za začetek in signal revolucionarne borbe, kakor je to bilo v provinci. Vsekakor pa je dejstvo, da je bila levica v velikih mestih zelo slaba ali vsaj slabo pripravljena, vlada pa prav tu najmočnejša, tako da ji niti ni bilo posebno težko doseči zmage. Kakor hitro pa je padla odločitev v velikih mestnih centrih, se je odločila tudi usoda revolte po deželi, ki je mogla biti močnejša samo tamkaj, kjer so koncentrirane velike množice delavskega, zlasti rudarskega življa, dočim je vlada imela tamkaj na razpolago le razmeroma majhne sile. Tako je bilo zlasti v Asturiji, kjer je spričo tega borba postala najbolj krvava.

Prav posebno je revolta postala usodna za Katalonijo. Njena vlada je stavila očividno na karte levičarske zmage. Pa še v tem primeru je postopala izredno nerodno in nepreudarno, ker ni izrekla svoje usodne deklaracije v prvih opasnejših hipih, marveč šele kasneje, ko je imela centralna vlada že svoje prve uspehe. In drugič se je izrekla za katastrofalni afront zoper Madrid, preden se je informirala pri vojaški posadki, kako in kaj. Tako se revolucije dandanes več ne delajo in zato ni prav nič čudno, da jo je mogel general, komandant mestne garnizije, zatreti v nekaj urah, z nekaj topovskimi streli.

Posledice ponesrečene revolucije bodo za Španijo nedvomno velike. Brez dvoma bo šel politični preokret čim dalje bolj na desno. Centrum se bo očividno še bolj približal desnici, ki bo tudi sama postajala agresivnejša. Levica se je z nepremišljenim in slabo organiziranim uporom silno oslabila in njeno politično zastopstvo bo imelo zanapraj tudi v parlamentu mnogo težavnejše stališče.

Levičarski politiki bodo sedaj, po ponesrečeni revolti, gotovo odklanjali vsako odgovornost za njo in vsako zvezo z njo. Formalno se jim najbrž ne ta ne ona ne bo dala naprtiti. Ne bodo pa mogli zanikati, da so ustvarili duševno razpoloženje za upor, saj so v svoji borbi proti podesničenju vlade dan za dnevom grozili, da se bodo temu navalu reakcije uprli, če ne bo drugače, tudi s silo. Ali so to mislili resno ali ne, je sedaj precej irelevantno; njihovi pristaši so vsekakor grožnje smatrali za resne. Irelevantno je tudi, da je vodstvo revolt v raznih krajih in pokrajinah prešlo prav kmalu v druge roke, komunistične ali anarhistične, deloma pa celo v roke nemoralnih zločinskih tipov. Gotovo je, da grozodejstva, ki so bila ponekod izvršena in ki se lahko stavijo ob bok grozodejstvom pri boljševiški revoluciji, ne gredo na račun levičarskih politikov. A to je le nov dokaz, da španski levičarski politiki ne znajo dovolj čvrsto držati vajeti v svojih rokah. Vsekakor so se nepopravljivo kompromitirali s tem, da so načela demokracije, s katerimi so prišli na površje, sami poteptali v tistem hipu, ko bi na osnovi demokratičnih morala oblast v državi priti iz njihovih v druge roke. Z demokracijo odslej v parlamentu ne bodo mogli več operirati.

Poglavje za sebe je, kakšne bodo posledice udušenega upora za avtonomno Katalonijo, ki se je kompromitirala tako naglo in tako hudo. Ne ve se še, kake ukrepe pripravlja madridska vlada. Vsekakor bodo zagovorniki avtonomije težko zavračali očitke onih, ki bodo iz zadnjih tragičnih dogodkov deducirali sodbo, da je Španija na federativni ali politični avtonomni osnovi nemogoča. Prav verjetno je zato, da bo znal centralizem, ki je iz pobune brez dvoma izšel ojačen, to svojo povečano moč uporabiti pri bodočem urejanju odnošajev do provinc.

BALKANSKI NARODI PRI DELU ZA SVOJ IN SVETOVNI MIR

Prvi dan konference balkanske zveze — Zveza bo nadaljevala delo po smernicah, ki so vodile Velikega kralja in Barthouja

Ankara, 30. oktobra. g. Pod predsedstvom grškega zunanjega ministra Maksimosa je bilo danes otvorjeno redno zasedanje sveta Balkanske zveze. Navzoči so bili še turški zunanji minister Tevfik Ruždi bej, rumunski zunanji minister Titulescu in pooblaščeni jugoslovenski minister dr. Purić v zastopstvu zunanjega ministra Jevtića. Uvodoma je Maksimos podal daljše poročilo o sklepih beograjskega sestanka Balkanske zveze ter nazadnje strnil glavne smernice, o katerih se je razpravljalo v Beogradu, v štiri točke, ki predstavljajo delovni program Balkanske zveze v mednarodni politiki za prihodnjo bodočnost. Te točke so:

1. Nedotakljivost pogodbe Male antante, pogodbe Balkanske zveze in vseh dogovorov, ki izvirajo iz njih.

2. Nujno potrebno je, da v duhu miru in konsolidacije vse države brez izjeme sodelujejo in po svojih močeh iskreno pripomorejo, da se ugotovi odgovornost za atentate, zaradi katerih trpi vsa Evropa. Višek te serije atentatov je bil marsejski umor kralja Aleksandra in zunanjega ministra Barthouja. Sodelovanje med državami mora biti takšno, da bo omogočilo osvoboditi Evropo teh morilcev; zato naj bi poseben forum skrbel za to, da se onemogoči ponovitev takšnih katastrof.

3. Balkanske države poudarjajo, da bodo tudi v bodoče pospeševale politično zbližanje in sodelovanje v pravcu, kakršen je bil v trenutku, ko sta bila umorjena jugoslovenski kralj in francoski zunanji minister.

4. Balkanska zveza bo ostala zvesta načelom, ki sta jim vedno sledili obe žrtvi in ki obsegajo edinstvo Jugoslavije, ojačenje Male antante in Balkanske zveze ter nedotakljivost mej.

Turški zunanji minister je sporočil, da je predsednik turške republike Kemal paša v polnem obsegu odobril v Beogradu sprejeta načela tudi za Turčijo, kakor je to izrecno storil rumunski kralj Karol že v Beogradu samem. Sedanji položaj zahteva bolj ko kdaj prej solidarnost Male antante in Balkanske zveze.

Ankara, 30. oktobra p. Danes ob 12. se je v Ankari prvič sestal svet balkanske zveze pod predsedstvom grškega zunanjega ministra Maximosa. Seja je trajala do 14. ure.

Popoldne ob 14. so se delegacije balkanskih držav zbrale v Anatolskem klubu, kjer je ministrski predsednik Ismet-paša priredil intimno kosilo. Ob 16. so se dr. Purić, Titulescu, Maximos in Ruždi bej udeležili otvoritve velike razstavne palače, ki so jo zgradili na najlepšem mestu Ankare nasproti zunanjemu ministrstvu. V palači je bila obenem otvorjena razstava turških domačih izdelkov. Otvoritveni govor je imel ministrski predsednik Ismet-paša, ki je podčrtal napredek nove Turčije na gospodarskem polju.

Ob 19. je pomočnika jugoslovenskega zunanjega ministra dr. Purića v hotelu Ankara palas posetil francoski poslanik Camerere. Govorila sta nad pol ure.

Ob 20.45 je priredil turški zunanji minister v istem hotelu večerjo na čast predsednikom delegacij prijateljskih držav. Večerje so se udeležili vsi člani turške vlade, predsednik narodne skupščine Kiazim paša, načelnik generalnega štaba, naš poslanik v Ankari dr. Janković in ostali diplomatski zastopniki držav Balkanske zveze. Prisotnih je bilo tudi več turških poslancev. Na tej večerji so imeli Ruždi bej, Maksimos in Purić daljše zdravice.

Ob 22.30 je bil velik sprejem diplomatov in drugih povabljencev pri predsedniku republike. Zaradi žalosti jugoslovenskega naroda na sprejemu ni bilo godbe.

Pozdravi turških listov

Ankara, 30. oktobra AA. Današnji turški listi prinašajo obširne članke o sestanku balkanske zveze in mu žele mnogo uspeha. Oficiozna **»La Republique«** pravi v svojem uvodniku med drugim: »Ko pozdravljamo delegate balkanske zveze, ki so se danes sestali v Ankari, jim čestitamo, da so svetu dokazali, kako politično zrele so države, ki jih zastopajo, jim želimo mnogo uspeha pri delu, ki so ga tako srečno načeli. **»Journal d' Orient«** posveča temu sestanku prav tako uvodnik in pravi med drugim: »Po strahovitem marsejskem atentatu je mnogo ljudi obšla groza, da ne bi prišlo do kakšnih zapletljajev v Evropi. Še do nedavnega so mogli rovariti od zunaj na Balkanu, ker teh malih in večjih držav takrat še ni družil ideal njihove interesne skupnosti. Zdaj je teh zahrbtnih intrig konec in voditelji balkanskih držav se sestajajo na tradicionalne sestanke, posvečene miru. Balkanske države so spoznale, da morajo delati pred vsem zase in druga za drugo, ker tako tudi največ koristijo splošnemu miru. Iz tega se je rodilo politično sodelovanje vzhodnih narodov. Danes je že nemogoče voditi v Evropi politiko brez njih in brez njihovega pristanka. To sodelovanje med njimi se za sedaj nanaša samo na vzhod, toda jutri se bo z naravnim razvojem raztegnila prav tako tudi na sredozemsko kotlino, ki je prirodni predmet trgovinskega razvoja balkanskih držav.«

V takem in sličnem smislu pišejo tudi v turščini izhajajoči listi.

Praznik mlade Turčije

Ankara, 30. oktobra. č. Včerajšnji praznik turške republike so v Ankari in vsej Turčiji slovesno praznovali. Ankara je vsa v zastavah, preprogah in cvetju. Desettisoči so priromali v prestolnico iz vseh pokrajin republike. Na svečanem sprejemu pri predsedniku Kemalu paši so bili predmet posebne pozornosti zastopniki držav balkanske zveze, katere konferenca se letos vrši v turškem glavnem mestu. Predsednik republike je po vrsti prejel čestitke pomočnika jugoslovenskega zunanjega ministra dr. Purića, grškega zunanjega ministra Maksimosa in rumunskega zunanjega ministra Nikole Titulesca. Po slavnostnem sprejemu se je na ankarskem polju vršila velika revija vojske in drugih organizacij; prisostvovalo ji je okrog 30.000 ljudi. Množica je priredila dolge in viharne ovacije Kemalu, ko je prispel med njo.

Okrog predsednika so se na tribuni zbrali dr. Purić, ministra Maksimos in Titulescu ter ostali delegati, dalje vsa vlada pod vodstvom predsednika Izmet paše, predsednik turške Narodne skupščine Kiazim paša, načelnik generalnega štaba itd. Defile je otvorilo okrog 100 letal, med katerimi je bila tudi letalska delegacija Iraka. Nato so prikorakale mimo predsednikove tribune v širokih kolonah čete nekaterih divizij, pešadijske, artiljerijske, inženjerske, dalje oddelek republikanske garde, na koncu pa je defilirala šolska mladina, sportna društva in druge organizacije. Defile je napravil na veso veliko maso naroda globok vtis.

Srečno opravljeno ogromno delo

Ankara, 30. oktobra g. Oficielno se poroča, da je te dni končal svoje 12-letno delovanje mešani odbor, ki je bil imenovan zaradi izvedbe lausanske mirovne pogodbe iz leta 1923. v zadevi izmenjave grškega in turškega prebivalstva. Odbor, v katerem so delovali razen zastopnikov obeh prizadetih držav tudi nevtralni delegati Društva narodov, je opravil svojo nalogo z velikim uspehom. Pri izmenjavi prebivalstva se je vrnilo iz Turčije v Grčijo okoli 800 tisoč Grkov in iz Grčije v Turčijo 500.000 Turkov, pri čemer so jim ostale zagarantirane vse politične, gospodarske in ostale pravice, ki so bile v zvezi s tem velikim preseljevanjem narodov. Po končani akciji bo ostalo v Grčiji samo še okoli 100.000 Turkov, v Turčiji pa okoli 70.000 Grkov.

Politična napetost v Franciji popustila

Velika narodna skupščina se bo zaradi reforme ustave sestala bržkone sredi novembra

Pariz, 30. oktobra w. Danes je bila seja ministrskega sveta, ki se je v glavnem bavil s pokojninami civilnih in vojaških uradnikov. O državni reformi in načrtih ministrskega predsednika Doumerguea bodo razpravljali šele prihodnjo soboto. Državni minister Herriot je v daljšem razgovoru razpravljal z ministrskim predsednikom o sklepih radikalno-socialističnega strankinega kongresa. O istem vprašanju se je posvetoval tudi z radikalnimi ministri sedanje vlade. V splošnem se lahko reče, da se je notranje-politični položaj omilil.

Na sobotni seji bo ministrski svet bržkone izdelal že svoj končni predlog o reviziji ustave. Pri tej priliki bo vlada sestavila tudi besedilo svojega sklepa o sklicanju velike narodne skupščine.

Te sklepe bo vlada poslala parlamentu, ki jih bo izročil svojemu odboru za preureditev državne uprave. Ko bo odbor predloge vrnil in ko bo o njih skupščina izrekla svojo besedo, bodo prišli pred senat.

Zato je verjetno, da se bo narodna skupščina (skupno zasedanje skupščine in senata v Versaillesu) sestala med 13. in 20 novembrom. Takoj po tem sestanku bo vlada sporočila skupščini, da lahko formalno otvori proračunsko razpravo, nato pa jo bo takoj odgodila, da sklepa o sklicanju velike narodne skupščine.

»Echo de Paris« zatrjuje, da bo Herriot predlagal ministrskemu predsedniku Doumergueu v vprašanju ustavne reforme kompromisno rešitev. Po njegovem predlogu naj bi imel predsednik republike sam pravico razpustiti zbornico, senat pa bi smel v teku 48 ur izreči svoj veto, če bi smatral, da razpust zbornice ni neobhodno potreben.

Schacht o samopomoči nemške industrije

Občutno pomanjkanje sirovin odpravlja nemška industrija z uvajanjem nadomestnih izdelkov

Weimar, 30. oktobra. AA. Na manifestaciji türinške industrije je imel gospodarski minister dr. Schach govor, v katerem je dokazoval, da je nesmiselna politika, ki zahteva od Nemčije, naj plača svoje zmanje dolgove in ki obenem onemogoča zunanjo trgovino. S tem Nemčija ne more dobiti potrebnih deviz za povračilo svojih zunanjih dolgov. Zunanji upniki bi se morali v svojih državah boriti za to, da vnovič odprejo svoja tržišča Nemčiji. Nemčija želi plačati, toda druge države naj je pri tem ne ovirajo.

Nato je Schacht govoril o vprašanju surovin in dejal, da jih Nemčija sicer nima, da pa navzlic temu ne čuti pomanjkanja blaga. Z blagom je tako založena, da se nemški konzumenti ne morejo pritoževati. O nemški industriji, ki nadomešča sirovine, je dr. Schacht izjavil, da je v zadnjem času ogromno napredovala. Proizvodnja sintetičnega kavčuka je popolnoma uspela. Tudi uspehi v tekstilni industriji zadovoljujejo. Vlada podpira te nadomestne industrije z vsemi sredstvi. Tudi na drugih področjih bo Nemčija varovala svojo neodvisnost. Nadomestne industrije proizvajajo sicer mnogo dražje, kakor bi bilo blago iz inozemstva, toda tudi pepelika, ki je kmetijstvu potrebna, je bila nekoč dražja kakor inozemsko blago, a sedaj že lahko konkurira po vsem svetu naravnemu čilskemu solitru. Pričakovati je, da bo Nemčija v doglednem času nadomestila tudi druge sirovine z blagom enake kakovosti. Zato ni v interesu drugih držav, da odstranjajo Nemčijo s svojih tržišč za vedno.

Na koncu je dr. Schacht izjavil, da želi Nemčija ohraniti gospodarske in kulturne stike z vsemi državami sveta, prispevati pa morajo pol na pol, če hočejo, da da Nemčija svojo polovico.

Gömbösova pot na Dunaj in v Rim

Dunaj, 30. oktobra d. Madžarski ministrski predsednik Gömbös bo v nedeljo prispel na Dunaj, kjer pa bo po programu ostal samo do večera, nakar bo odpotoval dalje v Rim.

Trije tedni po katastrofi

Na včerajšnjo 21-dnevnico smrti Velikega kralja so se ob grobu na Oplencu zbrale velike množice ljudi

Topola, 30. oktobra. p. Kakor vsak dan, je tudi danes prišlo na Oplenac izredno mnogo ljudi, da se poklonijo pokojnemu velikemu kralju. Marmorna cerkev je vsa blestela v svojem sijaju, ko so vstopale vanjo delegacije iz vseh bližnjih in daljnih krajev naše prostrane domovine. Nešteto vencev, ki so razpoloženi ob ograji okrog cerkve in h katerim pristavljajo še vsak dan nove, priča, o žalosti vsega naroda za pokojnim Velikim kraljem in o ljubezni do njega.

Danes so potekli trije tedni, odkar je izdihnil naš vladar. Narod v Srbiji 21. dan po smrti že od nekdaj posebej počasti in zato je bila danes na Oplencu tem večja množica ljudstva.

Med prvimi delegacijami je danes prispela na Oplenac delegacija s Fruške gore s svojim pevskim društvom »Zmajem«. Njihov svečenik, narodni poslanec Branko Avramović, je opravil opelo, pevci pa so zapeli več cerkvenih pesmi. Fruškogorci, ki jih je bilo okrog 100, so prinesli s seboj tudi žaro z zemljo s Fruške gore, ki so jo položili na grob poleg posod s koroško, primorsko in kajmakčalansko prstjo. Liturgijo in pómen so prenašali po radiju. Ljudje so se, ginjeni do solz, zaobljubljali, da bodo izvršili kraljevo oporoko in čuvali Jugoslavijo do zadnjih utripov svojih src.

Poleg drugih mnogoštevilnih delegacij iz okolice, je prišla tudi velika skupina šolske mladine iz raznih krajev mladenovskega sreza. Prihajale so delegacije iz vseh banovin.

Danes sta se grobu pokojnega kralja Aleksandra I. poklonila tudi zastopnika švicarskih sodnikov in sicer g. Henry Tellins, predsednik zveze švicarskih kasacijskih sodnikov, in g. Sille iz Lausanne, ki sta položila na grob krasen venec. Tudi predsednik solunske občine je poslal na kraljev grob lep venec. Venci še vedno prihajajo tudi iz mnogih občin v Jugoslaviji. Naposled je posebno pozornost zbudil venec francoskih otrok, ki so ga poslali iz Francije.

Nacionalni odbor balkanske konference

Beograd, 30. oktobra. AA. Glavni odbor jugoslovenske nacionalne skupine balkanske konference je imel snoči sejo v počastitev spomina pokojnega Viteškega kralja. S seje so poslali Nj. Vel. kraljici-materi in Nj. Vis. knezu namestniku naslednjo brzojavko:

»Jugoslovenska nacionalna skupina balkanske konference prosi, da izvolite sprejeti njeno najglobljo sožalje v žalosti za umrlim Viteškim kraljem Aleksandrom I. Uediniteljem, padlim od zahrbtne roke tistih, ki žele, da se ne dokonča začeto delo Viteškega kralja: zedinjenje balkanskih narodov ter utrditev miru na Balkanu in v Evropi. Jugoslovenska nacionalna skupina balkanske konference se zaveda težke izgube in objokuje njega, v katerem je videla svojega voditelja in čigar svetli zgled bo večno pred očmi vseh borcev za mir in red, tako v mejah domovine naše Jugoslavije, kakor na Balkanu in na vsem svetu. — V imenu glavnega odbora dr. Čedomir Djurdjević.«

Senat pripravlja volitve

Beograd, 30. oktobra. p. Danes dopoldne je imel senat kratko sejo pod vodstvom predsednika dr. Tomašića. Po običajnih otvoritvenih formalnostih je takoj prešel na dnevni red, k volitvi namestnikov predsednika in obeh podpredsednikov za glavni volilni odbor za bližajoče se senatorske volitve. Za namestnika predsednika dr. Tomašića v glavnem volilnem odboru je bil po tajnem glasovanju izvoljen s 40 glasovi dr. Josip Nemec, za namestnika podpredsednika dr. Ploja senator dr. Vladimir Ravnihar in za namestnika podpredsednika dr. Krulja senator Milan Simonović.

Češkoslovaški krediti za trgovino z Rusijo

Praga, 30. oktobra. AA. Listi poročajo, da je sovjetska vlada zaprosila na Češkoslovaškem kredit za razvoj medsebojne trgovinske izmenjave blaga. Gre za 540 milijonov kron, za katere bi jamčila češkoslovaška država, dali bi jih pa denarni zavodi in podjetja, ki imajo interes za trgovino z Rusijo.

Proučuje se tudi vprašanje sklenitve posebnega dogovora z Rusijo o uvozu sirovin. Listi mislijo, da je sedanje stanje češkoslovaškega trga ugodno za takšno transakcijo.

Povečanje francoskih vojaških izdatkov

Pariz, 30. oktobra d. Vojni minister maršal Petain je včeraj napovedal pred finančnim odborom poslanske zbornice, ki je končal posvetovanja o proračunu za l. 1935, da bo vlada v najkrajšem času predlagala parlamentu odobritev naknadnih kreditov za narodno obrambo. Obrazložil je tudi razloge, ki so ga dovedli do obranitve enoletne aktivne službe v vojski, ki zahteva zaradi izenačenja povišanje kreditov za nabavo stvarnih potrebščin. Če bi vsi podpisniki versailleske pogodbe upoštevali njene določbe, bi v proračunu za l. 1935. določeni krediti zadostovali, vlada pa je izvedela za celo vrsto dejstev, ki okazujejo, znatno oboroževanje gotovih držav. Poročevalec finančnega odbora je pripomnil, da so bili krediti za stvarne potrebščine prenizko odmerjeni ter je zahteval povišanje za 310 milijonov frankov.

Obisk Kemala paše v Rumuniji

Bukarešta, 30. oktobra. AA. Mustafa Kemal paša namerava uradno obiskati Bukarešto spomladi. Poročevalec »Cuventula« v Ankari javlja, da je dobil to vest iz merodajnih turških krogov.

Dr. Joža Bohinjec:

Kje dobiti sredstva za gospodarsko delavnost?

Pričujoči članek je bil napisan že pred tedni. Zaostal nam je, kakor mnogi drugi, zaradi narodne nesreče, ki je tako izpolnila misli in čustva vsega naroda, da je vse drugo stopilo daleč v ozadje. Prispevek uglednega sotrudnika zaradi odložene objave ni utrpel na svoji aktualnosti.

Inženjerska zbornica v Ljubljani je na posebnih konferencah ugotovila, da je realizacija velikopoteznih javnih del nujno potrebna, ako hočemo dvigniti našo gospodarsko delavnost in s tem zboljšati položaj kmeta, obrtnika, trgovca, delavca in uradnika. Zbornica hoče izdelati načrt za javna dela. Ona apelira na razumevanje pri oblastih, poslancih in senatorjih ter pri vsej naši javnosti. Zbornico vodi pri njenih prizadevanjih spoznanje, da vzrok gospodarski stagnaciji leži v stalno večjem padanju konsumentske moči najširših slojev naroda; ljudje nimajo zaslužka, pridelki kmeta nimajo cene, dohodki uradništva so zdrknili precej pod črto življenjskega minima. Odpomoč v tej težki krizi leži v naših lastnih silah.

O teh gospodarskih in socialnih stremljenjih zbornice je informiral javnost predsednik zbornice g. inž. Milko Pirkmajer s svojim člankom »Kako zboljšati gospodarske razmere v naši državi?« v »Jutru« od 4. oktobra. Članek zasluži vso pozornost političnih, gospodarskih in upravnih činiteljev, ker izraža poglede na naš gospodarski in socialni položaj onega stanu, ki po svoji inteligenci stoji na višku in ki je navajen, da na probleme gleda samo stvarno in resno. Inženjer je človek realnosti. Ali bodo resne besede resnih ljudi našle odziv?

Zdi se mi potrebno, da k temu problemu dodam nekaj misli. Naravno je, da so za javna dela potrebna velika denarna sredstva, ako hočemo spraviti v pogon vsa kolesja naše gospodarske delavnosti in socialnega življenja. Tudi privatna delavnost leži poteptana na tleh, ker nima sredstev za investicije in proizvodnjo. G. inž. Pirkmajer je na kratko omenil zavarovalnice, ki bi mogle dati na razpolago velika sredstva. Problem zavarovalstva je črna pika v naši volji, da zboljšamo prilike v državi. Zavarovalnice predstavljajo ogromno gospodarsko silo in izvršujejo velevažne gospodarske in socialne funkcije.

Privatni kapital, ki je investiran v naših privatnih zavarovalnicah, je večinoma inozemskega izvora in ima kanale speljane zopet nazaj v inozemstvo. Davna potreba naše gospodarske in finančne politike je, da dobimo zakon o zavarovalni pogodbi in zakon o nadzorstvu poslovanja zavarovalnic. Ta zakon naj med drugim uredi tudi investicijsko politiko zavarovalnic, in sicer tako, da bo predstavljala varnost za interese zavarovancev in da bo služila v izključno korist naših nacionalnih gospodarskih potreb. Danes velike zavarovalnice niti ne smatrajo za potrebno, da bi jugoslovensko gospodarsko javnost s posebnim računskim zaključkom o svojem poslovanju na ozemlju naše države informirale o svojih dejanjih in nehanjih v korist ali v škodo naših nacionalnih gospodarskih interesov.

Naša gospodarska, socialna in finančna politika mora sredstva zavarovalnic mobilizirati za naše narodne potrebe. Nova zakonita ureditev zavarovalnega prava in gospodarstva je zato nujno potrebna. Na kontinentu smo edina država, ki je tozadevno zakonodajo doslej vsesplošno zanemarjala. Če prav vem, posluje samo v dravski banovini 15 zavarovalnic. Ako analiziramo računske zaključke zavarovalnic, ki so navadno zelo nepregledni in nejasni, ne moremo izslediti obsega njihovih komunalnih posojil, državnih ali drugih javnih zadolžnic, nimamo slike o značaju njih hipotečnih posojil. Ugotoviti moremo le, **da zavarovalstvo v Jugoslaviji predstavlja velike kapitalije, ki malo ali nič ne služijo javnim interesom.** V ameriških državah je udeležba zavarovalnic na javnem gospodarstvu naravnost ogromna, torej v državi, ki drugače ni revna na kapitalu. Tudi v naši državi zavarovana vsota samo v življenjskem zavarovanju znatno presega milijardo dinarjev; letne premije gredo v težke milijone. Spominjam se, da je češkoslovaška republika s posebnim zakonom uredila udeležbo kapitala zavarovalnic pri državnem cestnem fondu in pri lani ustanovljeni privilegirani banki, ki ima nalogo ustvariti in podpirati likvidnost denarnih zavodov.

V javnem in tudi v privatnem gospodarstvu so poklicane, da igrajo izredno veliko gospodarsko in socialno vlogo tudi socialne **zavarovalnice, ako je zakonska ureditev poslovanja teh ustanov taka, da s svojo investicijsko politiko morejo sodelovati pri obnovi države.** V poslanstvu socialnih zavarovalnic sta plemenito združena dva cilja: gospodarski, ki leži v investicijski politiki zavarovalnic, in socialni, ki leži v priznavanju invalidnih, starostnih in vdovskih rent. **Plemenitejše obdavčitve gospodarstva in delavstva ne more biti, kakor je obdavčitev iz naslova premij za socialno zavarovanje.** Napredne države brez ovinkov priznavajo, da so socialno-zavarovalne ustanove najpomembnejši denarni zavodi, ki ugodno vplivajo na obrestno mero. One služijo s svojo investicijsko politiko gospodarskim potrebam javnosti in tudi privatnikov, ker jim morejo nuditi najcenejše kredite, zlasti ako gre za investicije, ki imajo zvišati varnost pri delu ali zboljšati zdravstvene prilike v obratu.

Socialno zavarovalni zavodi krepko sodelujejo pri prizadevanjih zdravstvene politike države, pokrajin in občin. Samo znak modrosti in uvidevnosti je — tudi ako abstrahiramo smisel za socialne potrebe naroda — da so danes v Evropi skrajno redke države, ki ne bi še imele uvedeno zavarovanje za primer onemogloosti, starosti in smrti delavcev in nameščencev. S posebno agilnostjo in iniciativnostjo je ta problem rešen tudi v državah v katerih je kapital, ki se uveljavlja v industriji, inozemskega izvora, ker so politiki mnenja, da mora zlasti tak kapital, ki je dobil domačo zemljo v dobičkanosno eksploatacijo, preko socialnih ustanov služiti nacionalnim potrebam zemlje. Finančniki in njim na čelu finančni ministri radi uvidevajo, da se nobena druga javna dajatev tako hitro in tako intenzivno ne vrača nazaj v žile gospodarskega in socialnega življenja kakor socialno-zavarovalne premije. V spoznanju tega dejstva države participirajo na stroških teh panog zavarovanja.

Ker je značaj socialno zavarovalnih kapitalij tak, da živo in neposredno oplojado gospodarsko življenje, vzporedno temu pa služijo tudi socialnim potrebam zavarovancev, **omogočajo uvidevni finančni ministri uvedbo teh panog zavarovanja s tem da z ublažitvijo ali opustitvijo drugih davščin razbremenjujeo gospodarstva, da postanejo voljna in sposobna prevzeti nase davščine v svrhe socialnega zavarovanja.** Mi se do danes nismo ojunačili do notranjega posojila. Plemenito notranje posojilo, zlasti naših konjunkturno dobro stoječih industrij, bi bil pristanek industrije na uvedbo rentnega zavarovanja. Kajti dejansko bi to zavarovanje imelo značaj posojila, ki se na vseh straneh plodonosno vrača. Položaj postaja kritično nevzdržen. Jugoslavija mora ven iz izolacije, v kateri se nahaja v pogledu starostnega zavarovanja.

Rentna zavarovanja slone na principu kapitalnega kritja, ki je uveljavljen v vseh državah; tudi Nemci so se letos zopet vrnili h temu principu. Ravno zaradi tega principa so ustanove socialnega zavarovanja sposobne, da zbirajo velike kapitale, katere je treba plodonosno nalagati, da ne dobe škodljivega značaja tezavriranega denarja. **Pri rokah imam nekaj številk iz čsl. socialnega zavarovanja.** Pokojninski zavod izkazuje s 30. VI. t. l. naslednje številke: **državni vrednostni papirji Kč 568 (v milijonih), hipotečna posojila Kč 357; hipotečna posojila zadrugam in občinam po zakonu o stavbnem gibanju Kč 782, posojila državi in zemljam Kč 437, posojila občinam in okrajem Kč 740; melioracijska posojila Kč 10. Skupno premoženje Kč 3990. V času petindvajsetletnega delovanja je Pokojninski zavod na posojilih javnopravnim korporacijam priznal 2586 milijonov čsl. kron.** Osrednja socialna zavarovalnica je v letu 1930. občinam priznala 200 milijonov Kč za zgradbo malih stanovanjskih hiš. V cestni fond je zavarovalnica posodila 1 milijardo Kč. V privatne industrijske svrhe je preko komunalnih in drugih varnih zavodov posodila 22 milijonov. Posojila državi so to leto znašala 373 milijonov, komunalna posojila 488 melioracijska posojila 136, vloge pri denarnih zavodih 347 milijonov Kč. Danes so seveda te številke že znatno višje. Nezgodne zavarovalnice so v letu 1930. izkazovale hipotečnih posojil 249 milijonov Kč

Koncentracija sredstev rentnega zavarovanja v Jugoslaviji bi z uvedbo starostnega, invalidnega in posmrtnega zavarovanja delavcev in nameščencev presegla več sto milijonov dinarjev. **Dober del rešitve problema, kako financirati našo gospodarsko delavnost, leži nedvomno v izvedbi organizacije delavskega in nameščenskega zavarovanja.** Tako pa gredo težki milijoni po vidnih in nevidnih potih ven v inozemstvo Čas je dozorel, da Jugoslavija uvidi neprecenljivo važnost rentnega zavarovanja delavcev in nameščencev. Gospodarska kriza kriči po uvedbi tega zavarovanja. Inženjerska zbornica naj pri svojih razmotrivanjih tudi temu problemu posveti svojo pozornost in skrb

„Plavolasa Slovanka" se skriva v Angliji?

Dosedanji rezultati preiskave zaradi atentata v Marseilleu — Izslediti je treba še nekaj zločincev

Pariz, 30. oktobra d. Vsa preiskava o povzročiteljih marsejskega zločina je osredotočena v Parizu v rokah generalnega kontrolorja javne varnosti Mondanela, enega izmed najbolj sposobnih višjih francoskih policijskih funkcionarjev. Mondanel je izjavil zastopnikom tiska, da je bilo v preiskavi storjeno vse, da se čim hitreje razkrinka celotna mednarodna zarota. Prvi uspehi niso izostali. O njih je bila obveščena podrobno tudi jugoslovenska vlada, ki je izrekla francoskim oblastim tudi svoje priznanje, kar jim je dalo pobudo za še bolj energično zasledovanje svojega izredno zapletenega dela.

Oblasti razpolagajo doslej z izjavami in priznanji aretirancev, ki so tako jasna in točna, da podajajo natančno sliko cele zarote. V sedanjih okoliščinah se preiskovalne oblasti prizadevajo:

1. da izsledе in aretirajo Perčeca ter Bzika,

2. da izsledе in aretirajo ono dvojico, ki se je v Avignonu in Aixu en Provence prijavila pod imenom Vondraček. Pod tem imenom se skriva skrivnostni Peter, ki ga je treba še razkrinkati in ki je imel znatno važnejšo vlogo, kakor pa so doslej objavljale preiskovalne oblasti. V interesu preiskave njegova glavna vloga ni bila odkrita. Pod imenom njegove žene Marije Vondračkove se skriva skrivnostna plavolaska. Razkrinkanje tega Petra bo predstavljalo zelo važno stvar v preiskavi

Po aretaciji teh dveh se imajo ugotoviti vse podrobnosti o početku zarote, kje je bila zasnovana, kako so bile izdelane podrobnosti kdo je napravil načrt, kako so bile razdeljene vloge vseh krivcev od Pavelića pa do poslednjega.

Četrto zelo važno okoliščino bo predstavljala ugotovitev financiranja zarote. Ker je organiziranje zarote zahtevalo ogromne vsote denarja, se mora brezpogojno ugotoviti, kdo je ta denar dajal, kdo ga je sprejemal, kako je bil razdeljen in po kakih potih je bil pošiljan v razne evropske države, ker je že sedaj ugotovljeno, da so teroristi prejemali velike vsote denarja v raznih evropskih državah.

Nobena podrobnost ne bo ostala nerazčiščena, je dejal Mondanel. In to bo omogočilo točno ugotovitev, kakšne vloge so imeli posamezniki, ki so zapleteni v zaroto.

Ob koncu svoje izjave je Mondanel poudaril, da so jugoslovenske policijske oblasti v veliki meri omogočile francoskim razmeroma hitro ugotovitev značilnih podrobnosti Oficielni dokumenti o teroristični akciji, fotografije mnogih teroristov, točna identiteta atentatorjev, ki so se po zaslugi podbore tujih držav skrivali pod potvorjenimi imeni, pogosto tudi s pravilnimi potnimi listi, in končno popolna dokumentacija jugoslovenske vlade, ki se nanaša na intervencijo Jugoslavije meseca junija v Društvu narodov, so največ pripomogli, da poznajo danes ne samo Francija in njene preiskovalne oblasti vse zaledje zločina in vse krivce, temveč tudi ves civilizirani svet, ki se zgraža nad objavljenimi dejstvi o tej največji mednarodni zločinski zaroti modernega časa

Atentat je treba razčistiti do dna

Pariz, 30. oktobra. p. Javnost z ogorčenjem že drugi dan ugotavlja, da je preiskava zaradi marsejskega atentata zašla v zagato in da ni v zadnjih dneh podala nikakih novih rezultatov.

Veliko zanimanje je zbudil uvodnik »Intransigeanta«, ki pravi med drugim:

Francija mora pomniti opomin jugoslovenskih odgovornih faktorjev, da želi jugoslovenska vlada predvsem počakati na končne rezultate preiskave zaradi atentata, ker je to zanjo danes najvažnejše vprašanje. Tudi mi Francozi moramo računati s tem jugoslovenskim stališčem in moramo storiti, da se pravi storilci zločina izsledijo in najstrožje kaznujejo. Aretirani Rajić, Pospišil in Kralj niso bili glavni krivci, marveč le poslušni izvršitelji odnosno sokrivci atentata. Intelektualni morilci jugoslovenskega vladarja se skrivajo v raznih državah celo pod varno zaščito oblasti. Dobiti moramo v roke vse krivce, ker bi drugače izgledalo, da smo narod, ki mu ni za pravico in red v lastni državi. Storiti moramo to tembolj, ker ne smemo izigrati prijateljstva, ki nam je tako dragoceno. Francija mora odločno voditi do konca vso preiskavo o atentatu, če noče izgubiti prijateljstva in zavezništva Jugoslavije. Naši merodajni faktorji se ne smejo zadovoljiti samo s tem, da so odstranili nekaj političnih uradnikov, ki so bili upokojeni ali pa odstavljeni s polno plačo. Atentat se mora osvetliti do kraja in nič ne sme ostati nepojasnjenega. Resna sodna oblast, ne pa policija mora voditi preiskavo in dokončati to delo. Če pa niti sodišče ne bi moglo likvidirati te gnusne afere, se mora sestaviti izredno sodišče, ki mora s svojo avtoriteto in energijo priti stvari do dna. Če Francija Jugoslaviji ne bo dala takega zadoščenja, bomo doživeli, da nam bo nekdo očital, da je Francija država, v kateri sme kdorkoli nekaznovan ubijati najuglednejše osebnosti.

Servazzi umorjen

Pariz, 30. oktobra p »Petit Parisien« je objavil poročilo svojega poročevalca v Budimpešti, ki potrjuje informacijo, da je bil Alojzij Servazzi prvotno aretiran, nato pa v zaporu ubit. Kakor vse kaže, so ga ubili njegovi tovariši teroristi. Njegovo truplo so vrgli v Dunav. Ta verzija je tem bolj verjetna, ker je budimpeštanska policija odredila vsem orožniškim postajam vzdolž Dunava, da morajo paziti, ako voda ne bo splavila kakega trupla.

Na sledi Vondračkovi

London, 30. oktobra d. Policija je aretirala več inozemcev, ki so po atentatu pobegnili v Anglijo. Vsi bodo izročeni francoskim oblastem. Oblasti Scottland Yarda so mnenja, da imajo dokaze, po katerih se mudi skrivnostna Marija Vondraček v Londonu. Včeraj so izvedli ponovno obširno poizvedovanje v Westendu in Sohu.

Pariz, 30. oktobra p. Francoske oblasti so bile obveščene od Scottland Yarda, da so tam prepričani, da je tajinstvena plavolaska Marija Vondračkova res Dora Frankova, rodna sestra Ivana Franka, ki je bila dolgo let kurir teroristov v raznih državah. Od l. 1920. do 1932. je bivala na Dunaju Imela je stike s sumljivimi ljudmi in je bila celo v Jugoslaviji dvakrat. Vse kaže, da se je tudi dvakrat omožila in je bil njen drugi ločeni mož aretirani Evgen Kvaternik. Scottland Yard je nadalje obvestil francoske policijske oblasti, da se Marija Vondračkova bržkone skriva v Angliji ali pa celo v Londonu. Ugotovili so, da je po atentatu 10. oktobra zbežala v Bordeaux in od tam z nekim parnikom v Anglijo. Angleška policija je v zadnjih dveh dneh izvedla podrobno preiskavo po vsem Londonu ter upa, a jo bo v kratkem aretirala. Izročila jo bo brez vsakih formalnosti francoskim oblastem.

»Paris Soir« je objavil brzojavko iz Londona, ki potrjuje upanje, da bodo Marijo Vondračkovo izsledili.

Drangov in Nastev prideta pred vojaško sodišče

Sofija, 30. oktobra. AA. Šele po snočnji seji ministrskega sveta se je zvedelo, da aretirana člana razpuščene VMRO Kiril Drangov in Žoro Nastev nista bila izročena ravnateljstvu sofijske policije, marveč so ju pridržale vojaške oblasti v Sofiji, ki vodijo tudi preiskavo.

Po seji je notranji minister Peter Mudilev izjavil zastopnikom listov: »Na meji, kjer so aretirali Kirila Drangova in Žora Nasteva, sta vodila predhodno preiskavo en oficir in en podoficir. Preiskava je bila površna in jo bodo zato v Sofiji izpopolnili, nakar bosta oba izročena sodnim oblastvom.«

Vojni minister general Zlatev je izjavil: »Kirila Drangova in Žora Nasteva so prijeli blizu turške meje. V Sofijo so ju prepeljali že v soboto zvečer. Preiskavo vodijo vojaške oblasti, ker so jih prijeli v obmejnem pasu. Obtožena bosta po zakonu o državni varnosti Sodišče ju je proglasilo za nevarni osebi Če mata na duši še druge zločine bosta odgovarjala tudi zanje.«

Na vprašanje ali jima bodo sodila vojaška ali civilna sodišča, je general Zlatev odvrnil: »To bomo videli. Prijeli so ju v obmejnem vojaškem pasu in zato jima bodo sodila vojaška sodišča, kakor določa vojaški zakon.«

Iz tega sledi, da prideta Drangov in Nastev pred vojaško sodišče.

Javna bolnica v Kranju

bo spomenik vse Gorenjske pokojnemu Viteškemu kralju Aleksandru I. Uedinitelju

Kranj, 30. oktobra.

Danes je bila seja kranjskega občinskega odbora, ki so se je udeležili vsi občinski odborniki in ji je prisostvoval tudi vladni svetnik in sreski načelnik dr. Ogrin. Otvoril jo je predsednik občine g. Ciril Pirc, ki je takoj prešel na prvo in edino točko dnevnega reda: Postavitev spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I.

K besedi se je oglasil občinski odbornik, gimnazijski ravnatelj dr. Dolar, ki je navedel odredbo notranjega ministra o postavljanju spomenikov ter nato predlagal:

1. Nova osnovna šola, za katero je stavbišče že na razpolago in zbrano tudi nekaj denarja, naj se krsti z imenom pokojnega kralja.

2. Dijaški dom, za katerega je prav tako že zbrana polovica potrebne vsote, naj se imenuje po pokojnem kralju.

3. Zdravstveni dom ,za katerega je zbrana tretjina vsote in v katerem naj se nastanijo Dečji dom, Šolska poliklinika, protituberkulozni dispanzer, porodnišnica in morda ambulatorij urada za zavarovanje delavcev, naj se prav tako imenuje po pokojnem kralju.

4. Kot najvidnejši in najveličastnejši spomenik pokojnemu kralju Aleksandru I. pa naj se zgradi javna gorenjska bolnišnica. Izvoli naj se iz vrst občinskih svetnikov petčlanski odbor, ki naj v najkrajšem času organizira širši odbor iz vseh gorenjskih krajev. V proračun za l. 1935-36 na določi občinski odbor 100.000 Din za postavitev te bolnišnice.

Predsednik g. Pirc je izjavil, da bi bilo res nesmiselno, če bi razna društva in morda celo občine tekmovale med seboj, kdo bo postavil lepši spomenik. Pokojnega vladarja smo vsi poznali kot globoko čutečega človeka, ki si je mnogo prizadeval za dobro države in naroda. Javna gorenjska bolnišnica v Kranju bi bila pač najlepši spomin na pokojnega vladarja.

Dolenjska ima že tri bolnice, na Štajerskem ima skoraj že vsako mesto svojo, le industrijska Gorenjska je brez nje. Zato je naša sveta naloga, da sprožimo in dokončamo to plemenito akcijo. Načrt in pobudo za gradnjo javne bolnišnice bodo sprejeli ljudje s priznanjem in bo ta ideja gotovo našla najširši odmev po vsej Gorenjski.

Predsednik g. *Pirc* je tudi poročal o načrtu, ki ga je za gorenjsko bolnico napravil že pred dvema letoma dvorni svetnik Šuklje, po katerem naj bi konvent usmiljenih bratov v Kandiji prevzel graščino Brdo in jo izpremenil v bolnišnico.

G. Pirc je končno dal predloge ravnatelja dr. Dolarja na glasovanje in so bili vsi *soglasno sprejeti.*

V petčlanski odbor so bili izvoljeni ravnatelj dr. Dolar, tovarnar Fok, ravnatelj Košnik, učitelj Završnik in inž. Gros

Neki občinski odbornik, ki noče biti imenovan, je na seji izjavil, da bo v fond za gorenjsko bolnico plačeval dve leti vsak mesec po 200 Din.

Občinska seja je bila zaključena pod veličastnim vtisom dalekosežnega sklepa kranjskega občinskega odbora, ki je z akcijo za javno gorenjsko bolnico v Kranju prevzel ogromno in težko nalogo, ki pa jo je treba najiskrenejše pozdraviti. Po vsej Gorenjski bo ta sklep gotovo sprejet z velikim zadovoljstvom, obenem pa se bo Kranj tako najlepše oddolžil spominu svojega pokojnega Viteškega kralja.

Schuschniggova pogajanja s hitlerjevci

Akcija avstrijske vlade za zbližanje z narodnimi socialisti

Dunaj, 30. oktobra. a. Na pobudo kancelarja Schuschnigga so se v nedeljo sestali zastopniki vlade in Nacionalne fronte. Sestanka so se udeležili kancelar Schuschnigg, podkancelar knez Starhemberg, generalni tajnik patriotske fronte polkovnik Adam, zastopnik Nacionalne fronte Reinthaler, voditelj velenemcev Bardolf, bivši minister Kerber, bivši voditelj avstrijskih narodnih socialistov Rieher, glavni urednik »Wiener Neueste Nachrichten« in glavni urednik celovških »Freie Stimmen« Pahler. Po uradnem poročilu so zastopniki nacionalnih skupin želeli označiti osebno kancelarju Schuschniggu in podkancelarju knezu Starhembergu svoje stališče in sodbo o notranjepolitičnem položaju v Avstriji. Schuschnigg je na sestanku ponovno navedel pogoje, pod katerimi bi bilo možno sodelovanje vseh nacionalnih skupin v okvirju patriotske fronte Vodstvo nadaljnjih pogajanj med posameznimi skupinami je Schuschnigg poveril polkovniku Adamu.

Po programu dunajskega radia bi moral podkancelar knez Starhemberg nocoj ob 6. predavati po radiu o patriotski in obrambni fronti, večerni listi pa so označili, da je predavanje odpovedano, češ, da bo nocoj seja vlade o stvareh, ki jih ni mogoče odlagati. Krščansko-socialni listi priobčujejo to vest z dodatkom, da bosta jutri govorila po radiu trgovinski minister Stockinger in zvezni kancelar Schuschnigg. V političnih krogih komentirajo odpoved predavanja kneza Starhemberga na najrazličnejše načine.

Pariz, 30. oktobra AA. Nekateri listi opozarjajo javnost na mednarodna vprašanja, zlasti na delovanje hitlerjevcev v Avstriji.

Glede pogajanj, ki jih vodi avstrijski kancelar dr. Schuschnigg z voditelji opozicijskih strank, ki so več ali manj naklonjene narodnim socialistom, piše »Oeuvre«:

Schuschnigg hoče pridobiti na času, njemu je za pomirjenje duhov. Avstrijski kancelar hoče preprečiti nadaljnje izgrede, na drugi strani pa je tudi tako izkušen, da ne bo zlepa nasedel nemški igri. Vprašanje je le, v kakšni meri je vodja kmečke narodne socialistične stranke Reinthaler ravnal po navodilih Papena. Računati je treba s tem, da je doba prevratov v Avstriji končana. Nemška vlada skuša sedaj doseči »Anschluss« po drugi poti. Pri tem ne izključuje celo možnosti, da podpre zveznega kancelarja proti brezpomembni rdeči nevarnosti.

»Figaro« pravi, da bi monarhistični pokret povzročil takojšen nastop Male antante in Italije. Zato ni izključeno, da bodo velenemški krogi izkoristili sedanjo zmešnjavo. Ni težko, pravi list dalje, povzročiti ministrsko krizo in postaviti na vlado pangermanista, ki bi nastopal kot nasprotnik Habsburžanov, v resnici pa delal za Berlin. Tako bi morali avstrijski legitimisti plačati račun v korist Hitlerja, ki bi na drugi strani lahko izjavil inozemstvu, da je prepodil Habsburžane. S tem bi skušal tudi zlomiti fronto proti »Anschlussu«. To so pravi načrti Berlina.

Žalni sestanek JNS v Ljubljani

Ljubljana, 30. oktobra

V ponedeljek zvečer se je vršil v velikem salonu Kajfeževe restavracije žalni sestanek organizacij JNS iz šentjakobskega okrožja. Udeležili so se ga polnoštevilno vsi odborniki, ki jih je toplo pozdravil predsednik okrožne organizacije g. Rudolf Marn. Sestanek je bil posvečen spominu Velikega kralja, o katerega delu in pomenu za jugoslovenski narod je govoril g Drejče Verbič Podčrtal je tudi velike naloge, ki čakajo vse funkcionarje in člane JNS po smrti kralja Voditelja. Z enominutnim molkom so vsi prisotni počastili spomin pokojnega vladarja nato pa prisegli zvestobo mlademu kralju Petru II. ter idejam njegovega velikega očeta.

Nato je g. Marn podal daljše poročilo o politični situaciji, kot zadnji govornik pa je nastopil poslevodeči podpredsednik sreske organizacije JNS dr. Cepuder, ki je govoril o bodočih nalogah in delu JNS ter ob zaključku izrazil posebno priznanje vsega članstva nesebičnemu in požrtvovalnemu delavcu za zmago čiste jugoslovenske ideje, ministru dr. Albertu Kramerju. Med soglasnim odobravanjem je bila sprejeta pozdravna brzojavka dr. Kramerju. V brzojavki mu izražajo zborovalci svoje zaupanje in prošnjo, da bi neomajno nadaljeval svoje delo.

Izredno uspeli sestanek, ki je na vse navzoče naredil velik vtis je bil otvorjen in zaključen s soglasnim vzklikom: Čuvajmo Jugoslavijo!

Zadoščenje novinarju

Celje, 30. oktobra.

Na sreskem sodišču v Celju je bila danes razprava o tožbi, ki jo je vložil železniški poduradnik g. Rado Tumpej iz Maribora proti uredniku »Nove dobe« g. Radu Pečniku zaradi poročila o ustanovnem občnem zboru podružnice Narodno strokovne zveze, ki je bil 11. marca v Celju. G Rado Pečnik je bil na tem zboru navzoč kot novinar in je beležil izjave posameznih govornikov. Na zboru je govoril tudi g. Tumpej, čegar poročilo je vsebovalo tudi razne izjave prot režimu in ministrom, zlasti proti takratnemu ministru prometa. V tožbi trdi g. Tumpej, da je poročal g. Pečnik neresnično. Tožitelja je zastopal dr. Dobovišek, toženega urednika pa dr. Kalan. G. Pečnik je predložil original svojih na zboru sproti napisanih spiskov. Zaslišane priče so izpovedale, da se na posameznosti ne spominjajo več, da pa morejo toliko potrditi, da je govoril g. Tumpej približno tako, kot je bilo v poročilu g. Pečnika. Zanimiva je bila tudi izpoved neke priče, da so se tedaj v nekaterih časopisih dopuščala psovanja in zmerjanja ministrov in da zato ni vzbudilo posebne pozornosti, ko je g. Tumpej zabavljal na vlado in ministre. Zato si tudi ni zapomnil vseh podrobnosti. Glede na trditev ene priče, da pozna Tumpejevo narodno delovanje v Mariboru, pred katerim se mora marsikdo skriti, je stavil zagovornik g. Pečnika tožitelju g. Tumpeju vprašanje, ali je res, da je izključen iz JNS in iz organizacije jugoslovenskih narodnih železničarjev. Gosp. Tumpej je potrdil, da ni več član UJNŽB in ne član JNS, je pa rekel, da je izstopil iz stranke sam.

Po izvajanju zagovornika je sodnik g. Vrstovšek razglasil razsodbo, s katero je Rado Pečnik oproščen od obtožbe, ker smatra sodišče za dokazano na podlagi predloženih originalnih dokumentov in izpovedi prič, da je zasebni tožitelj res govoril tako, kakor je zapisal g. Pečnik, da pa je naravno, ako se priče na dobesedne detajle obširnega govora po tako dolgem času ne spominjajo več. Zasebni tožitelj g. Tumpej je tudi obsojen v plačilo stroškov pravde.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Pretežno oblačno, ponekod tudi nekaj dežja, zlasti v zapadnih krajih države, meglено, bolj toplo.

Novosadska vremenska napoved za sredo: Oblačno z dežjem v zapadnih in severnozapadnih krajih, deloma oblačno v vzhodnih, vedro v južnih delih države. Jutranje megle.

Dunajska vremenska napoved za sredo: Najprej še spremenljivo in negotovo, toda nekoliko topleje prehodno vreme. V četrtek ali petek bo pritisnil mraz s snegom, vsaj v višjih legah.

31. oktober - jadranski dan

Določeni dnevi v teku vsakega leta so posvečeni spominu na slavne može ali na slavne dogodke, ki se naj ohranijo večno v naši zavesti kot posebno pomembni v zgodovini našega naroda. Ob spominu na slavno preteklost črpamo zaupanje v bodočnost za delo, ki nas še čaka.

Tako slavijo polki naše vojske določen dan v letu kot svojo slavo. Običajno je to dan ustanovitve polka ali dan, ko se je polk na bojnem polju posebno odlikoval. Naša mornarica slavi kot najpomembnejši dan v svoji zgodovini 31 oktober v spomin na oni slavnostni dogodek pred 16 leti, ko se je na zastavnih drogovih avstrijske vojne mornarice pojavila jugoslovenska trobojnica. 31. oktobra 1918, je zastopnik takratnega Narodnega vijeća (Narodnega sveta) v Pulju zahteval od vrhovnega poveljnika avstro-ogrske vojne mornarice, ki je bila tedaj večinoma usidrana v svojem glavnem pristanišču — Pulju, da odloži svoje poveljstvo ter ga izroči Narodnemu svetu. Vrhovni poveljnik avstrijsko-ogrske mornarice, ki se je zavedal, da tvorijo večino moštva in velik del častniškega zbora zavedni Slovani: Jugosloveni, Čehi, Poljaki in poleg njih Rumuni, se je tej zahtevi Narodnega odbora vdal. Takoj nato je na vseh ladjah od Pulja do Kotora zagospodovala jugoslovenska trobojnica in puljska radio-postaja je ta dogodek takoj naznanila vsemu svetu. Šele potem, ko se je bilo to že zgodilo, je avstrijski cesar Karol izročil mornarico jugoslovenskemu Narodnemu svetu, tako da ostane nesporno, da je prišla avstrijsko-ogrska mornarica v jugoslovensko oblast po naši zaslugi in ne šele na podlagi povelja cesarja Karla. Zato je popolnoma razumljivo, da slavi še danes naša vojna mornarica ta dan kot svoj rojstni dan, čeprav pozneje jugoslovenska zastava ni ostala na vseh onih ladjah, temveč le na malem delu niih.

Nj. Vel. kralj Peter II. s predsednikom izvršnega odbora Jadranske straže dr. Tartaglio, ko je pred dvema letoma kot pokrovitelj JS obiskal Split in našo vojno mornarico

Seveda ne slavi samo naša mornarica 31. oktobra kot svoj praznik, temveč tudi vse naše Primorje, prav tako pa tudi vsi oni v zaledju, ki se zavedajo pomena tega dne, ko je na Jadranu zagospodovala jugoslovenska zastava, ko smo torej mogli reči, da ima tudi Jugoslavija vse pogoje, da postane pomorska država, ki bo imela veljavo ne le na kopnem, temveč tudi na Jadranu in na svetovnih morjih. Saj je ni boljše propagande za našo Jugoslavijo v evropskih in tudi ne prekomorskih pristaniščih, kakor tedaj, ko se tam pojavi ladja z jugoslovensko zastavo, zlasti, ako je še malo večja in lepa. Koliko pomeni za nas posest ladje »Kraljica Marija«! To je naša legitimacija za vse Sredozemsko morje, — povsod jo poznajo, kajti malo je ladij te velikosti, ki bi vozile po vseh obalah tega morja. Jugoslavija nikakor ni zadnja med pomorskimi državami; res je sicer, da smo morali po podpisu mirovne pogodbe pričeti nanovo ustvarjati našo trgovsko mornarico, vendar smo danes premagali že vse ovire, združene z vsakim večjim novim delom, in danes prevažajo naše ladje iz tujih luk v naše luke in iz naših luk v tuje luke domače in tuje blago. Koliko mornarjev in njihovih rodbin živi od naše mornarice, za koliko pa je tudi večji trgovski promet med Jugoslavijo in raznimi pomorskimi državami v Evropi in izven nje, ker posredujejo ta promet naše ladje! Vsaka jugoslovenska ladja pomeni torej agenta za našo industrijo in poljedelstvo, katerim se odpirajo na ta najnaravnejši način novi trgi po vsem svetu.

Torej ima tudi prebivalec kontinentalnih krajev naše Jugoslavije največji interes na tem, da bo naša trgovska mornarica močna, kajti čim močnejša je mornarica te ali one države, tem močnejša je tudi njena zunanja trgovina. Dočim gre blago, katero zapusti meje naše kraljevine na kopnem po železnici, naprej večinoma po tujih železnicah, ki dobe zato lepo plačilo od nas v zlatu, gre blago, katero zapušča naše luke, na naših ladjah deloma celo v Afriko, Avstralijo, Ameriko, tako da ostane zlato, katero bi sicer morali dati tujim ladjam, doma. Seveda pa niso niti naše železnice pri tem prikrajšane, kajti vedno bodo dovažale in odvažale blago na obalo ali v notranjost države.

Poleg gospodarsko-političnega pomena ima pa morje za nas tudi pomen kot izvor zdravja, kajti morje nam nudi tudi razvedrila, oddiha in vrača zdravje marsikomu, ki ga drugod ne more najti. Vsakdo si torej želi, da spozna čimpreje lepote morja, kajti le kdor ga je videl, ga bo šele doumel drugi pa nikoli. Zlasti mladini je treba vcepljati prepričanje da bo naša bodočnost slavna le, ako bo tudi Jugoslavija močna na morju, tako da bo vsak naš državljan smatral morje svojim bo smatral svojo tudi vsako našo ladjo, vso morsko obalo ki se lahko glede svoje lepote kosa s katerokoli morsko obalo sveta.

Zato je treba nuditi mladini čim več prilike, da spozna morje na lastne oči, da bo verjela onim, ki mu pojejo slavo. Najboljša prilika za vsakega otroka je ta, da prebije svoje počitnice na morju. *Zato sta sklenila ljubljanski in mariborski oblastni odbor Jadranske straže, da čimpreje postavita iz sredstev Socialnega sklada Jadranske straže Jadranski dom, ki bi mogel nuditi brezplačno ali prav ceneno letovišče vsako leto približno 500 otrokom iz vseh krajev dravske banovine.* Mesto temu Jadranskemu domu še ni določeno, vendar se že pridno sestavljajo načrti in prav tako so se tudi že začeli stekati prispevki v ta fond, ki je torej namenjen predvsem naši mladini, da bo deležna vseh dobrot, katere ji more nuditi naše morje. Seveda bo treba še mnogo truda, da bo ta misel dozorela; vendar pa je predlog že rodil precejšne uspehe, kajti v ta fond se stekajo dohodki iz prodanih kolekov in razglednic Jadranske straže, razen tega pa tudi gotovi odstotki od izdelkov, ki se prodajajo v korist Jadranske straže

Jadranski dom bo last vse banovine, torej vseh srezov, vseh mest in vseh občin, tako da imajo vsi prebivalci naše banovine interes na tem, da se Jadranski dom čimpreje uresniči, da bo v ponos naši banovini kakor je v ponos vsej velikobečkereški oblasti Jadranski dom v Omišu, ki budi zavist v vsakem jadranskem stražarju. Ako so mogli Bečkerečani, ki imajo do morja neprimerno dalje kakor mi, postaviti tako palačo, jo moramo postaviti tudi mi! *Dokler ne bo stal na Jadranskem morju tudi Jadranski dom dravske banovine, se ne bomo smeli ponašati Slovenci s tem da smo dobri organizatorji. Ako nas je že prehitel Veliki Bečkerek, nas ne smejo prehiteti drugi.*

Vemo, da živimo v takih časih, da je mnogim težko, prispevati tudi najmanjši prispevek za vzvišene namene Jadranske straže. Vkljub temu se obrača Jadranska straža danes — na Jadranski dan — na vse prebivalstvo dravske banovine s prošnjo da jo podpre v njenem delu v korist naše mladine, potrebne oddiha in zdravja. Kdor hoče, da bi ga mladina dravske banovine ohranila v najlepšem spominu — in mladina je najbolj hvaležna za vsako dobro delo — lahko to doseže s tem, *ako nakloni primeren znesek za Socialni sklad Jadranske straže.* Kdor n. pr. pokloni za Sklad 10.000 Din, ima pravico določiti vsako leto uporabo enega mesta v Jadranskem domu in njegovo ime bo vklesano v dom; kdor daruje 2500 Din, bo ovekovečen na tablici nad posteljo, katera je bila kupljena z njegovim prispevkom; darovalec 1000 Din prejme večjo diplomo (temeljni kamen), darovalec 250 Din (kamen) prejme malo diplomo, darovalec 100 Din (ogranek) pa prejme potrdilo o tem darilu. Kdor ne more darovati tako velikih zneskov, lahko prispeva k postavitvi Jadranskega doma z nakupom prav ličnih kolekov in drugih izdelkov, ki se prodajajo v korist Jadranske straže. Vsak, tudi najmanjši znesek je dobrodošel

Slednjič bodi še omenjeno, da je ljubljanski oblastni odbor Jadranske straže na svoji žalni seji za blagopokojnim Viteškim kraljem Aleksandrom I. Uediniteljem sklenil, da počasti Njegov spomin na ta način, da pokloni iz svojih sredstev v spomin na velikega pokojnika znesek 50.000 Din Socialnemu skladu, ki bo od tedaj naprej nosil ime Mladinski sklad Viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja za pomladek Jadranske straže dravske banovine.

Tri milijone za nov mesarski trg

Ljubljana, 30. oktobra

Za higijeno na našem trgu bo morala mestna občina še marsikaj žrtvovati. V poletnem času se zbira na trgu prah, ki ga tudi skrbno, večkratno škropljenje na dan ne more popolnoma pritisniti k tlom. Veter je često močnejši, v naglici posuši tržni prostor in zanaša prah na zelenjavo, sadje in drugo robo tudi s ceste. Ob takem primeru ne trpi samo zelenjava, marveč tudi druga živila.

Mestni fizik bi temu že davno rad odpomogel, čeravno se ne more trditi, da se je doslej nudila na trgu zdravju res škodljiva roba. Pristojni činitelji so pričeli zaenkrat razmišljati, kako čimbolje, obenem pa ne s pretiranimi sredstvi urediti prodajni prostor naših mesarjev. Zdaj kaže, da bo v prihodnjih mesecih izvršena prva točka regulacije trga. Te dni se je vršil komisijski ogled, zdaj so mestni arhitekti na delu, da izvršijo najbolj praktične podrobne načrte. V toliko je gotovo, da bodo stale mesarske prodajalnice na istem mestu, kakor zdaj, le da bodo nove zidane. Najbrž bosta dve vrsti prodajalnic od semenišča pa do zmajskega mostu, obrnjeni s pročeljem druga k drugi. V sredi bo asfaltiran hodnik, ki ga bo mogoče vsak dan po končanem delu izprati. Tudi bodo stojnice, odnosno hodnik pokrite. Da pa bo mogoč dostop zraka, bo ležala streha na nosilcih in bo ob obeh straneh zgoraj odprt prostor. Stroškov bo okrog tri milijone dinarjev.

Obisk pri Sv. Križu

Ljubljana, 30. oktobra

Dež je danes nekoliko skvaril skrbno delo na domovanju pokojnih pri Sv. Križu. Ali v glavnem je že vse pripravljeno za krasno počastitev mrtvih.

Že vse zadnje popoldneve so avtobusi prevažali iz mesta proti Sv. Križu svojce pokojnih, namenjene h grobovom. In pri Sv. Križu je življenje in gibanje, kakor da je tam največja mestna fara. Cele vozove belega peska dovažajo možje in fantje z dolenjske strani, največ od Škofljice. Ponujajo se za čiščenje grobov otroci, ženske, brezposelni, opremljeni z grabljicami in motikami. Prestrežejo vsakogar, ki ga pot dovede po tisti široki, zdaj tako obljudeni cesti proti Sv. Križu. Stojnice so že nekaj dni postavljene, tam so na prodaj sveče, na izbero po debelini, ceni in barvi. Pa tudi piškote in sladkorčke dobite tam in še kakšne igrače, ko je vendar že tudi blizu praznik otroškega dobrotnika. In venci so naprodaj — oni iz preprostega smrečja in mnogi umetni spleti vrtnarske tvrdke. Lepe črne in rumene vaze iz domače gline ponuja letos lončarska zadruga iz Komende.

In znotraj na prostranem pokopališču... Kdor ima grob katerega svojih dragih, si da z njim opravka, ko je letos vsepovsod toliko vneme, da je pokopališče pri Sv. Križu spremenjeno v prekrasen vrt. Ciprese so bohotne s svojim sočnim zelenjem in opojnim vonjem. Nekaj krasnih novih spomenikov je bilo postavljenih vprav zadnje dni. Tako pravkar urejajo mogočno grobnico Hribarjeve družine, kjer počivata tudi oba fantka, ki sta se poleti utopila v Savi; na novem grobišču je zlasti lepa črna piramida na grobu tragično umrle gospe Tončke Bezenškove z njenim obrazom v belem medaljonu (umetnina Tineta Kosa). Za primer čudovito enostavnega in vendar estetično najlepše urejenega groba lahko navedemo počivališče rodbine Koritzky. Ali kdo bi mogel naštevati in vse ocenjevati... Trud, ki ga izpričuje ljubljansko pokopališče, govori o globokem kultu mrtvih.

V častni meri je tudi naše vojaštvo izvršilo svojo dolžnost. Grobovi umrlih vojakov so na novo urejeni, okopani, s peskom obsuti. Vojaško pokopališče, ki je pred nekaj leti že grozilo postati žalostna, kričeča gmajna, je zlasti letos dobilo takšno podobo, da bo na praznik mrtvih, okrašeno s cvetjem in svečkami šolske mladine izvabilo marsikomu solzo ob spominu na očeta, brata, strica, ki ga je bogvekje požrla svetovna vojna.

Nosečim ženam in mladim materam pomore naravna **»Franz Josefova«** grenčica do urejenega želodca in črevesja. Glavni zastopniki modernega zdravilstva za ženske so preizkusili, da **»Franz Josefova voda** v največjih primerih učinkuje hitro, sigurno in brez bolečin. **»Franz Josefova« voda** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Lep praznik odličnega šolnika in pisatelja

Danes praznuje svoj 60. rojstni dan upokojeni meščanskošolski ravnatelj g. Josip *Brinar*, ki si ni pridobil mnogo zaslug samo kot pedagog, temveč tudi kot pisatelj.

Jubilant se je rodil v vasi Studence pri Hrastniku, učiteljišče pa je dovršil v Mariboru, kjer se je goreče oprijel idealnih naukov velikega pedagoga pokojnega Henrika Schreinerja. Po maturi leta 1893. je bil nameščen kot učitelj v Slovenski Bistrici, kjer se je vneto udejstvoval v vseh narodnih organizacijah. Leta 1896. je prišel učiteljevat v Vojnik, kjer se je pripravil za izpit za meščanske šole. Redno je sodeloval pri celjski »Domovini«, neustrašeno pa se je udeleževal tudi političnih bojev pod vodstvom deželnega poslanca in celjskega odvetnika dr. Dečka. Iz Vojnika je bil premeščen v Rajhenburg, potem pa leta 1902. v Sevnico, kjer se je pričel baviti tudi s pisateljevanjem. Na meščanski šoli v Krškem je služboval samo leto dni, potem pa so ga poklicali na novo ustanovljeno meščansko šolo v Postojni. Tu je kot ravnatelj prve slovenske meščanske šole z največjo marljivostjo oral ledino meščanskega šolstva, pridobil pa si je v toliki meri srca Notranjcev, da so mu požrtvovalno pomagali pri ureditvi šole. Ker je prvi slovenski meščanski šoli manjkalo najpotrebnejšega: slovenskih učnih knjig, je mladi ravnatelj prijel za pero in napisal najpotrebnejše učbenike. Po prevratu se je moral umakniti iz Postojne in na dekliški meščanski šoli v Celju je služboval še 10 let do konca marca 1929, ko je bil po polni službeni dobi na lastno prošnjo upokojen.

Že v Krškem se je vneto udejstvoval v Pedagoškem društvu, ki ga je pozneje imenovalo za častnega člana, udeleževal pa se je tudi pedagoških kongresov v Franciji. Med strokovnimi pisatelji si je že v mladih letih pridobil velik sloves, še važnejše mesto pa si je priboril v leposlovju kot mladinski pisatelj. Kot nasprotnik sentimentalnih povestic s stereotipnimi nauki je že v svojem delu »Čukova gostija« krenil na realno pot. Njegova »Lisica zvitorepka« pa je remek delo mladinske literature in plod največjega zanimanja in ljubezni do prirode. Odkar je v pokoju, je spisal še mladinski povesti »Medved godrnjavček« in »Volk Sivar« ter »Pohorske bajke in povesti«.

Zaslužnemu vzgojitelju in pisatelju čestitamo ob življenjskem jubileju ter mu želimo še mnogo srečnih let!

Uboj v Piršenbregu

Celje, 30. oktobra

Pred velikim senatom okrožnega sodišča so se zagovarjali danes 19letni posestnikov sin Jože Bosina, 19letni posestnikov sin Jože Preskar, 21letni posestnikov sin Karol Zagmajster, 21letni posestnikov sin Franc Golob in 20letni posestnikov sin Edvard Grmovšek, vsi iz Globokega pri Brežicah zaradi uboja, težke in lahke telesne poškodbe in poškodbe tuje lastnine.

Letos 1. oktobra zvečer so kožuhali pri posestniku Mihaelu Cizlju v Piršenbregu pri Brežicah. Tam so bili tudi vsi obtoženci, ki so začeli po polnoči izzivati. Okrog 2. zjutraj so obtoženci odšli. Nekaj časa za njimi sta šla Mihael Cizelj in njegov brat Ivan Cizelj. Pred hlevom so jih nenadoma napadli obtoženci s koli, edino Grmovšek je bil brez kola. Mihael Cizelj je pobegnil, Ivan Cizelj pa je dobi več udarcev po glavi. Prepeljali so ga v brežiško bolnišnico, kjer je še isti dan podlegel poškodbam. Obtoženci so nato še dalje divjali okrog Cizljeve hiše, razbijali po vratih in pokvarili okno ter razbili šipo. Ko je stopil Anton Cizelj k oknu, ga je Jože Preskar udaril s kolom čez oko in ga težko poškodoval, Grmovšek je vrgel kamen v sobo Antonije Umekove, jo zadel in lažje poškodoval na glavi.

Preskar je bil obsojen na 6 let, Bosina, Zagmajster in Golob na 5 let in 1 mesec robije, Grmovšek pa na 7 mesecev strogega zapora.

Kričeč primer praznoverja

Ptuj, 30. oktobra

Iz južnih krajev, daleč proč od prometnih središč in modernega življenja, prihajajo često poročila, kako »vampirji« strahujejo cele vasi in kako se med ljudstvom udejstvujejo še drugi primeri praznoverja. To izhaja iz starodavnih dob in ostalo je zaradi tega, ker živi ljudstvo še v starih razmerah. Primer praznoverja, s katerim se bavi sedaj ptujsko sodišče, pa nadkriljuje po svoji gorostasnosti daleč vse vražarstvo, ki je ukoreninjeno nekje v planinah Herceg-Bosne ali pa v kaki zapuščeni vasi Južne Srbije.

Tožarita se neka posestnica in njen sorodnik iz Pobrežja pri Ptuju. Posestnica je bila bolna in ko je svoje gorje potožila sorodniku, jo je ta pričel zdraviti z gorostasnimi vražami. Obljubiti mu je morala ubogljivost in zaupanje v vsakem pogledu. Možakar je bolni sorodnici prinašal razne praške, poleg tega pa tudi listke z nekimi čudnimi molitvicami. Po posebnem čudaškem obredu je bolnica izgovarjala molitvice, se križala, metala v vodo denar ter pila na vinu in vodi neke sumljive praške. Da je imela trdno zaupanje v vražarstvo, dokazuje že to, da je vztrajala tako dolgo časa. Ko pa bolezni le ni bilo konec in se je še povečala, se je žena le napotila nekega dne k mestnemu zdravniku ter mu naposled tudi zaupala, da jo je sorodnik že zdravil z raznimi čudodelnimi praški. Ko so te praške preiskali, so ugotovili, da so nekateri tudi škodljivi.

Sorodnik je nekoč prinesel tudi stekleničico neke bele tekočine ter ji velel, naj zdravilno tekočino vlije v vino. Bolna posestnica ga je ubogala in, da bi imela čim več koristi od čudodelnega zdravila, je vlila tekočino kar v sod, v katerem je bilo 50 litrov vina. Vino je začelo vreti in se peniti. Žena zahteva sedaj od svojega sorodnika izdatno odškodnino za škodo, povzročeno z njegovimi vražami.

Poučni tečaj za gasilce

Zagreb, 30. oktobra.

Gasilska zveza je pod pokroviteljstvom ministra za telesno vzgojo naroda g. dr. Andjelinovića uvedla poučno-informativne tečaje za gasilce. Prvi je bil otvorjen včeraj, trajal pa bo do 30. novembra. Tečaj se vrši pri gasilski četi mesta Zagreba, sodelujejo pa gasilski inspektorji iz sedežev vseh banovin, dalje dva odposlanca ministrstva za gozdove in rudnike, štirje odposlanci finančnega ministrstva in šest odposlancev prometnega ministrstva. Namen tečaja je v prvi vrsti ta, da bi bili inspektorji gasilskih združenj v enaki meri poučeni v vseh strokah gasilstva, kakor tudi v vseh zadevah, ki so v zvezi z enotno organizacijo našega gasilstva. Po zakonu o gasilstvu imajo inspektorji dolžnost, voditi in nadzorovati v svojih področjih dela vseh gasilskih organizacij ter prirejati tudi razna strokovna predavanja in tečaje. V to svrho so potrebne enotne instrukcije in zaradi velikih razlik v razvoju našega gasilstva v posameznih krajih in pokrajinah je potrebna tudi enotna strokovna izobrazba vseh gasilskih funkcionarjev, da bo delo naše gasilske zveze v največji meri smotreno in vzajemno. Stroške tečaja nosi gasilska zveza, za stanovanje udeležencev pa je poskrbela zagrebška mestna občina. Odposlanci ministrstev se udeležujejo tečaja na stroške ministrstev.

Otvoritev tečaja je bila včeraj ob 9. v Novinarskem domu ob prisotnosti ministra za telesno vzgojo naroda g. dr. Andjelinovića in najvišjih funkcijonarjev gasilske zveze in zastopnikov zagrebškega mestnega poglavarstva. Tečaj vodi vrhovni inspektor gasilske zveze g. Ilija Pintar. Med udeleženci so tudi g. inž. Fran Dolenc, gasilski inspektor za dravsko banovino, zastopnik državnega rudnika v Veleniju, vodja gasilcev mariborske železniške delavnice in g. Boris Roš iz Ljubljane.

Pri otvoritvi tečaja sta starešina gasilske zveze in minister g. dr. Andjelinović poveličevala spomin pokojnega vladarja ter pozvala udeležence tečaja, naj vneto nadaljujejo svoje delo v napredek gasilstva in v korist domovine. Vrhovni inspektor gasilske zveze g. Pintar je v imenu udeležencev izjavil, da bodo v polni meri izpolnjene vse zahteve in nade, stavljene na gasilsko organizacijo in na njene funkcionarje.

Gasilski tečaj bo vseboval predavanja iz področja administrativne službe, iz elektrotehnike, kemije, zdravstvene službe ter iz vseh panog gasilskega udejstvovanja pri prirodnih nesrečah. Določeni so tudi strokovnjaški predavatelji. Predavanja bodo vsak dan, razen nedelj in praznikov, od 9. do 12. in od 16. do 18. Teoretični del tečaja bo v mali dvorani Novinarskega doma, praktični pa v Gasilskem domu na Savski cesti.

Čuvajmo Jugoslavijo!

Doslej

so imele žarnice nitko zvito v enojno vijačnico. Njih porabljeni tok je bil naveden v wattih, ni pa bila podana svetlobna množina.

Odslej

bodo imele moderne TUNGSRAM D žarnice nitko zvito v dvojno vijačnico, njih svetlobna množina bo podana v dekalumenih, a podan bo tudi porabljeni tok.

Zakaj?

Zato, da boste že pri nakupu mogli prečitati, koliko svetlobe Vam bo dajal porabljeni tok. Veliko gospodarnost novih TUNGSRAM D žarnic, katerih nitka je zvita v dvojno vijačnico, spoznate jasno iz označbe v dekalumenih. Te žarnice Vam nudijo več svetlobe za manj denarja.

ŽARNICE

TUNGSRAM D

nitka v dvojni vijačnici svetlobna množina v dekalumenih

KULTURNI PREGLED

Cankarjevi „Hlapci“

Po dolgem premoru vsenarodnega žalovanja za umorjenim kraljem so se v soboto spet odprla vrata v Gradišču in kulturni del ljubljanske javnosti se je spet enkrat pozdravil s svojimi dobrimi starimi znanci, s »Hlapci«, kakor jih je napisal Ivan Cankar.

Kakor je Cankarjevo delo neobsežno v svoji veličini in je v njem zadosti prostora, da lahko druga ob drugi žive vse mentalitete in vsi komentarji našega malega sveta, tako so tudi njegova odrska dela ena sama neizčrpna prilika, da jim oblikovalec na odru neutrudno išče njih končni življenjski izraz. Ciril Debevec j es svojo režijo vrnil »Hlapcem« prvotno realistično podobo, iz katere jih je Cankar prav za prav zajel. Jerman, ki ga ej sam igral, je dal glasovno in igralsko poudarek suhega, zagrenjenega razumnika - revolucionarja, tako da so intimne vezi, ki ga priklepajo na mater in dekle, ostale skoraj nevidne. S svojo čisto novo interpretacijo župnika, ki ga je Skrbinšek doživel v ostrih, realistično živih in karakteristično slovenskih črtah, je temu že prav za prav legendarnemu predstavniku večne in časne oblasti na Slovenskem odvzel tradicionalni patos in glorijolo nečesa izvenčloveškega in ga postavil v sredo reči in ljudi, človeka, kakršen konkretno živi pri nas. Hvastja, ta inkarnacija slovenske ljudske duše in njenega vdanega miru, v vsej drami morda

Režiser Ciril Debevec

največ velja: on je edini dosleden do kraja, on si edini ostane zvest, kakor je samo zemlja nespremenljiva in trajna. V Liparhovi igri je zrasel njegov lik do veličastne tragike, ki mu jo je Cankar dal. Potokar je bil kot Komar realistično neposreden, Gregorin (nadučitelj), Daneš (zdravnik), Pianecki (župan) so dali zanimive like, ki so nekajkrat spominjali na obraze iz »Pohujšanja«. Plut (pijanec Pisek) in Sancin (kmet Nace) sta z občutjem podoživela dva tipa iz ljudskega življenja, Cesar pa je s široko gesto podal Kalandra. Kakor za prosojnim zastorom se v tem svetu moške borbe in poraza javljajo ženski obrazi, učiteljice Lojzka (Boltarjeva), Geni (Medvedova), Minka (Gabrijelčičeva), Županova Ančka (V. Juvanova), Jermanova mati (Rakarjeva), Kalandrova žena (P. Juvanova).

Občinstvo je delo sprejelo z navdušenim odobravanjem in posebej C. Debevcu kot Jermanu ni štedilo aplavza. L. M.

Naš jezik

Zediniti, uediniti, ujediniti

Naši predniki so se borili za Zedinjeno Slovenijo, zato ponekod srbohrvatski glagol ujediniti in njegove izvedenke nadomeščajo v slovenščini z besedami zediniti itd., češ da beseda uediniti ni slovenska. To trditev je treba popraviti v toliko, da je to sicer nova beseda, toda tvorjena je popolnoma v duhu našega slovenskega jezika, ki pozna istotako kakor srbohrvaščina glagole, sestavljene s predlogom *s* (z) in *s* predlogom *u*. Srbohrvaščina ima obe obliki sjediniti in ujediniti. Mi smo doslej imeli samo obliko zediniti, upravičeni pa smo po zgledu drugih slovenskih glagolov tvoriti novo besedo uediniti, če nam je na tem, da izrazimo kaknošno važno diferenciacijo. In res, med pometoviti izredno zanimivo razliko. Da začnemo s primerom: glasovi, ki smo jih za petje odbrali ali izbrali, so zbrani, ni pa treba, da so tudi ubrani; istotako je z barvami, ki jih lahko zberemo, da se med sesti — da so ubrane v harmonično celoto, ki tvori enoten vtis. Če bi sami ne vedeli, nam pove Breznik[4] (p. 178 in 180), da pomeni pri sestavljankah predlog *s* (z) združitev, (doslavljam:) ki je lahko čisto slučajna, mehanična, nastala iz raznovrstnih delov, kateri ostanejo lahko bistveno različni tudi še po združitvi, dočim pomeni predlog *u* dovršitev, torej je uedinjenje dovršitev in obenem višja stopnja ne samo sedinjenja, temveč tudi zedinjevanja.

Jeza naših sovražnikov ni toliko naperjena proti temu, da nas je blagopokojni kralj pod eno streho zedinil, dasi jim tudi to ni šlo v račun, kakor da nas je duhovno in notranje uedinjal

Preostane samo še vprašanje, ali pišimo uediniti ali ujediniti. Mi pravimo edin, edinstvo, torej uediniti. Zev lahko ostane, ker prehod od *u* na *e* ni nič težji, kakor

Domače vesti

Položnice prejmejo v današnji številki vsi naši naročniki, ki jim je potekla naročnina. Uprava »Jutra« jih prosi, da jo blagovolijo nakazati za november, po možnosti pa tudi za december že v prvih dneh novembra. Kdor ima še zaostanek, naj ne pozabi doložiti tudi tega. »Jutrovo« zavarovanje za nezgode pri zavarovalnici »Jugoslaviji« ima za pogoj točno plačevanje naročnine.

Uprava »Jutra«.

• **Promocija.** G. Radojčić Svetozar iz Sremskih Karlovcev je bil 30. t. m. na univerzi kralja Aleksandra I. v Ljubljani promoviran za doktorja filozofije. Čestitamo!

• **Diplomiran je bil na zagrebški univerzi** g. Bohinc Pavle za farmacevta. — Na višji pedagoški šoli v Beogradu pa je položil diplomski izpit g. Černelč Božidar, učitelj v Zagorju ob Savi. Čestitamo!

• **Mornariška šola v mestu Korčuli** bo otvorjena letos v prvi polovici decembra. Za sprejem v to šolo je prosilo mnogo gojencev, odbrali pa so sinove siromašnih staršev, ki živijo samo od morja. Prijavilo se je preko 400 gojencev, sprejeli pa jih bodo za prvo leto samo 100. Poskrbljeno je tudi za razširjenje mornariške šole. Šola spada v področje prometnega ministrstva, njeni gojenci pa bodo dobili teoretično in praktično izobrazbo tudi na manjšem parniku, ki si ga je zavod nabavil v učne svrhe. Absolventom te šole bodo zagotovljena službena mesta pri parobrodarskih društvih, ker bo ministrstvo prometa z vso strogostjo zahtevalo zaposlenje kvalificiranih moči.

• **Gradba nove gimnazije v Šibeniku.** V začetku letošnjega šolskega leta so bile šibeniške šole v veliki nevarnosti, da sploh ne bodo dobile strehe. Šole so bile nameščene v privatnih poslopjih in ker je mestna občina lastnikom ostala že precej časa dolžna na najemnini, so lastniki prostore odpovedali. S pomočjo Hipotekarne banke je mestna občina poravnala zaostale najemnine, bilo pa je jasno, da bo šolsko vprašanje v mestu rešeno le tedaj, če bodo zgrajena primerna šolska poslopja. V kratkem bodo pričeli graditi monumentalno poslopje realne gimnazije po načrtu tehnične direkcije banske uprave v Splitu. Načrt je najprej odobrilo prosvetno ministrstvo, ministrstvo za socialno politiko pa je pozneje zahtevalo nekatere izpremembe iz higienskih razlogov. Zaradi korekture načrta so se gradbena dela precej zakasnila.

• **Regulacija Drave.** Uprava savske banovine je obvestila mestno poglavarstvo v Varaždinu, da se bo te dni vršil lokalni ogled zaradi regulacije Drave pri Kutšancu. Za ta dela ima banska uprava v svojem proračunu 30.000 Din, iz posebnega fonda pa bo prispevala še 14.000 Din, dočim bodo morale ostale stroške kriti občine. Pri Kutšancu je, kakor znano, letos Drava porušila obrambni nasip ter poplavila več vasi. S temeljito regulacijo bo zavarovano veliko področje pred čestimi nevarnimi poplavami.

• **O bogastvu naših vrelcev nafte je v** Združenju rudniških inženjerjev te dni predaval bivši načelnik oddelka za rudarstvo pri ministrstvu za gozdove in rudnike dr. inž. Ivo Furina. Njegovo predavanje je bilo posebno važno zaradi tega, ker je navedel točne podatke ne samo o velikem bogastvu nafte in plinov v naši državi, temveč tudi o tem, kako neracionalno so se ta bogastva doslej izkoriščala, odnosno kako so jih mnogi podjetniki samo skušali izkoristiti. Predavatelj je podrobno opisal izdatne vrelce nafte pri Mikleuški, Peklenici., Novski, v Bačindolu, Pogancu in Hraščini na Hrvatskem ter pri Kaknju in Zavidu v Bosni. Navedel je tudi kako podobne pojave svedočijo za izdatne vrelce nafte v Južni Srbiji in Dalmaciji. Veliko zanimanje za to bogastvo je bilo leta 1922. in se je takrat ustanovilo preko 15 podjetniških družb. Podjetniške skupine so porabile za raziskovanja okrog 120 milijonov dinarjev, na delo, ki so ga opravile, pa odpade največ 20 milijonov in je tako okrog 100 milijonov šlo za upravne stroške in v spekulativne namene, od katerih ni bilo za državo in narod nobenih koristi.

• **Nevarnega sleparja** so po dolgem iskanju zalotili v Sarajevu. aT slepar se je pod imenom Zdenka Matića udejstvoval v Šibeniku. V nekem uradu finančne kontrole je ukradel štampiljko ter potem s ponarejenimi listinami sleparil na veliko. Največjo sleparijo je izvedel v šibeniškem samostanu sv. Lucije. Prednici je s ponarejeno listino dokazoval, da je prišla na naslov samostana večja pošiljatev iz Amerike, ki pa je še na carini. Navedel je tudi, koliko znaša ta carina, ter se ponudil, da bo opravil naglo izvršitev pošiljatve, če mu dajo denar za carino. Denar je dobil in potem izginil. Na podoben način je ogoljufal še neke podjetnike, pozneje pa se je izkazalo, da je izvršil več sleparij s ponarejenimi listinami mostarskega invalidskega sodišča. Doslej so ugotovili že 84 primerov predrznih sleparij.

• **Delavske redukcije v tovarni »Tivar«.** Tovarna »Tivar« v Varaždinu je zadnjega skrčila obrat svojega moškega konfekcijskega oddelka in bo, kakor zatrjujejo, mesec dni brez dela okrog 300 delavcev. Zagrebški listi pa poročajo, da bodo poleg teh delavcev odpustili tudi 300 delavnih moči iz drugih oddelkov, v prvi vrsti pa precej delavk iz predilnice. Na ta način bo ostalo začasno brez dela 600 delavcev, ki imajo na skrbi tudi večje družine.

OD 31. X. dalje

DNEVI VELIKIH POPUSTOV

• **Iz sodnopisarniške službe.** Ana Poček je postavljena za dnevničarko pri sreskem sodišču v Brežicah, Karel Samec za sodnega slugo pri sreskem sodišču v Črnomlju in Josip Zadnik za sodnega slugo v Velikih Laščah, Ema Šemrov za dnevničarko pri sreskem sodišču v Ljubljani in Ernest Bolka za dnevničarja pri sreskem sodišču v Murski Soboti.

• **Na rednem občnem zboru Akademskega društva »Jugoslavije« v Brnu,** ki se je vršil 23. t. m. je bil izvoljen novi odbor s predsednikom Jambrovićem Ant. Odborniki so: Nvota Stevo, Košir Božidar, Jerčin Karel, Ermenc Kazimir, Mocko Jan, Jurjević Milivoj, Božičev Aleksander, Havliček Franjo, Davidović Branko, Nvota Jan Gregorčič Ivan, Marek Evgen, Prašnikar Bogoljub.

• **Glavna bratovska skladnica v Ljubljani** se bo v ponedeljek 5. novembra preselila iz dosedanjih uradnih prostorov v Dvořakovi ulici štev. 10 na Vrtačo štev. 4, I. nadstropje. Zaradi preselitve bratovske skladnice v dneh od 3. do 6. novembra ne bo sprejemala strank.

• **Zakon o sodnem izvenspornem postopku je izšel iz tiska. Tolmačenje sta napisala dr. F. Žilić, sodnik apelacijskega sodišča, in dr. M. Šantek, tajnik stola sedmorice. Knjiga je trdo vezana v platno, tiskana na finem papirju ter ima 820 strani. Cena 120 Din. Naroča se po povzetju pri Tipografiji dd. Zagreb.**

• **Preložen sejem.** Lukežev sejem v Mozirju, ki ga zaradi smrti Nj. Vel. kralja 17. t. m. ni bilo, je prestavljen na 3. novembra.

• **Nov grob.** V Kranju je umrl ugledni fotograf g. Edo Kramaršič. Ob njegovem mrtvaškem odru žaluje gospa Tita. Pogreb bo danes ob 15. Pokojnemu blag spomin, ge vdovi naše iskreno sožalje!

DEL ZALOGE

od **30** do **60%**

ceneje,

ker smo pred **100** letnico obstoja

• **Človek in stroj.** Po podatkih ameriških tehnokratov zmore človek dnevno 0.1 konjske sile. Najnovejša in največja turbina pa sama zmore 300.000 konjskih sil. Ako bi ta turbina obratovala dan in noč, bi opravila 9 milijonkratno delo enega človeka. Štiri take turbine bi opravile isto delo, ki bi ga opravili skupno vsi odrasli delavci Združenih držav Amerike. Motor je tedaj dober, če daje pri majhni porabi surovin mnogo konjskih sil. Kadar žarnica gori, pretvarja električno energijo v svetlobo. Najgospodarnejša je ona žarnica, pri kateri izkazuje ta postopek pretvarjanja najmanjše izgube, torej ona žarnica, ki oddaja največ svetlobe a troši najmanj učinka. Za presojo gospodarnosti žarnice torej ne zadostuje, če poznamo samo porabljeni učinek, marveč moramo tudi vedeti, koliko svetlobe smo dobili za porabljeni učinek Tungsram D žarnice oddajajo do 20% več svetlobe, kar omogoča nitka, ki je zvita v dvojni vijačnici. Na ta način bistveno povečana gospodarnost je zaznatna že pri nakupu, ker je svetlobna množina žarnice podana v mednarodnih dakalumenih, a je podatek v wattih naveden le dodatno. Zato kupujmo le take žarnice, katerih podatek v dekalumenih že v naprej jasno pove, da oddajejo več svetlobe in da so gospodarnejše, kajti sicer ni mogoče presojati kakvosti žarnice.

• **Nekaj novega v prehrani.** S pozno jesenjo prihaja k nam tudi čas kolin. Pri nas so zelo priljubljene krvave in riževe klobase. Gostilničarji in mesarji izdelujejo te klobase več ali manj po svojem okusu. Eden začinja svoje klobase v pogledu na pridatek dišav v popolnem nasprotju z drugim pa vendar trdita oba enako »čez moje klobase jih pa ni«. Pri izgotavljanju klobas se v večini primerov štedi z dišavami do skrajnosti, tako da klobase nimajo niti dobrega okusa, a še manj pravilne arome. Od same hvale pa niso bile in tudi nikdar klobase ne bodo res dobre. Po klobasah je veliko povpraševanje in se navadno kar hitro razprodajo. S tem pa še ni rečeno, da se odjemalcem ne sme postreči z res dobrimi, odnosno s pravilno začinjenimi klobasami. Iz lastne izkušnje se opaža, da se začinjenju klobas ne daje dovolj pažnje in se površno delajo. Naša doma tvrdka »Adria-Coloniale« F. Šibenik v Ljubljani je spravila na trg specialno dišavno mešanico »Aromatin« za izdelavo klobas itd. Ta dišava omogoča zaradi svoje strokovne sestave pravilno začinjenje klobas ter daje takim izdelkom res dober okus in prijetno ter pravo aromo. »Aromatin« je poleg vsega tudi zelo praktična dišava, ker z uporabo iste odpadejo vsi druge, in do skrajnosti ekonomična, ker se porabi iste 30—40% manj kakor pa vseh drugih dišav. »Aromatin« je z ozirom na svojo odlično kakovost in veliko izdatnost v uporabi mnogo cenejše sredstvo kakor pa druge dišave. Vabimo zaradi tega vse gostilničarje, mesarje in privatnike, da se pri izdelovanju klobas poslužujejo »Aromatina«, kar bo le njim v korist.

• **Obledele obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna JOS. REICH.**

Prava zrnata kava, ali zajamčeno brez kofeina!

To je samo kava Hag, katera Vam daje popolni užitek čiste zrnate kave, ker kofein nima ničesar skupnega z okusom in aromo. — Kava Hag je izbrana iz najfinejših višinskih kultur. Obdelana in oplemenjena je tako, da niti najobčutljivejšim osebam niti deci ni treba braniti uživanje prave zrnate kave. — Poiskusite enkrat! Štirje tedni ob kavi Hag Vas prepričajo o vseh odlikah in prednostih, ki jih nudi samo

KAVA BEZ KOFEINA — KAVA HAG — NAJVEČA JAMSTVA

Kava Hag

Iz Ljubljane

u— **Zadnje počaščenje Jakše Borčiča.** Včeraj ob pol 15. so iz Beethovnove in potem po Knafljevi ulici zadoneli pretresljivi takti žalne koračnice. Ljubljančani so z otožno pozornostjo spremljali krasen žalni sprevod. Kdo je, ki odhaja ravno pred praznikom vseh mrtvih k večnemu počitku? — Ubogi Jakša Borčič, ki ga je tako naglo ugrabila zavratna morilka. Pred hišo žalosti se je bilo zbralo mnogo uglednih meščanov, prijateljev in ožjih znancev užaloščene rodbine, predstavniki raznih društev in organizacij, kakor: JS, Saveza lekarniških sotrudnikov, Društva reservnih oficirjev in drugih. Po blagoslovitvi krste je zaigrala vojaška godba turobno žalostinko, nakar so prenesli krsto na lafeto. V žalnem sprevodu je korakala poleg naštetih častna četa vojakov, spremili pa so pokojnika na njegovi zadnji poti tudi številni aktivni oficirji in bivši tovariši z univerze. Žalni sprevod je krenil po Knafljevi, Šelenburgovi in Wolfovi ulici proti Sv. Križu. Ves sprevod, še posebno pa kopa prekrasnih vencev in solze v mnogih očeh — vse to je pričalo o iskrenem obžalovanju, da je mladi mož moral tako rano zapustiti ljubljeno družinico.

u— **Žalni koncert** v počastitev spomina blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja, ki ga priredi Glasbena Matica ljubljanska, se bo vršil na vernih duš dan 2. novembra ob 20. v veliki dvorani hotela Unione. Prvo točko sporeda ima pevski zbor Glasbene Matice pod vodstvom ravnatelja M. Poliča. V mešanem zboru se izvaja Stevan Hristićev »Opelo« žalni obredni spevi. »Opelo« je posvečeno izginulim umrlim in padlim v vojnah za narodno osvobojenje v letih 1912—1918. Hristićev »Opelo«, ki ima 10 delov, je eno najlepših, najbolj občutenih, pa tudi najbolj uspelih del zadevne srbske glasbene literature. Matični pevski zbor je izvajal to delo prvič 14. novembra 1921. na žalnem koncertu v spomin blagopokojnega kralja Petra I. Osvoboditelja. — II. del koncertnega sporeda pa ima združeni orkester Orkestralnega društva Glasbene Matice in državnega konservatorija. O teh tudi izredno zanimivih točkah, ki se bodo izvajale pod vodstvom L. M. Škerjanca, pa jutri. Cene za koncert so tako nizke od 3—25 Din, da je poset koncerta pač vsakomur možen. Predprodaja v knjigarni Glasbene Matice.

Blago

za damske plašče in obleke
za moške suknje in obleke

Baržun
Barhenti
Turingi
Svile

STROKOVNO POSTREŽBO IN NASVET, NAJVEČJO ZALOGO IN SOLIDNE CENE V DAMSKIH PLAŠČIH DOBITE LE V KONFEKCIJI

PAULIN, LJUBLJANA KONGRESNI 5.

u— **V čast spominu vojnih žrtev!** Globoko je vkoreninjena v našem ljudstvu prisrčna pieteta do mrtvih. Tudi preminuli v svetovni vojni niso pozabljeni. Vabimo vas, spoštovani meščani, da tudi letos prinesete cvetje in prižgete lučke i na najbolj pozabljenih, skupnih vojnih gomilah. Tradicionalno žalno slavje na vojaških grobovih se bo pa letos vršilo takole: Na praznik ob 15.40 popoldne se zbero v zastraženem gozdičku okoli judenburškega spomenika vsi združeni pevci. Vojaška godba otvori žalno prirditev z religioznim koralom. Garnizijski kurat g. Ivo Maračič pozdravi umrle jugosl. kadrovce. Pevci pod taktirko g. Prelovca zapojo: Vigred. Bivši vojni kurat g. Bonač govori žalni govor. Rog pozove k molitvi: Kratek molk s tiho molitvijo, ki ga preseka častni strel iz pušk. Bivši vojni kmrati odmolijo cerkvene molitve in odpojo: »Reši me o Gospod!« Pevci počaste junake s pesmijo bojnih poljan: »Oj Doberdob«. Godba zaključi turobno slavje, nato razhod. Drugi dan 2. novelbra pa vabimo Ljubljančane k slovesni maši zadušnici za vse naše fante in može v frančiškansko cerkev ob 9. uri. — Združene bojevniške organizacije v Ljubljani.

u— **Jadranski večer** drevi v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti je posvečen spominu viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja. Umetniški spored obsega: dvoje žalnih koračnic in dvoje žalostink ter spominski govor pisatelja Finžgarja. Vabljeno je vse občinstvo.

u— **Štetje obiskovalcev grobov na dan 1. novembra** (skrbi tudi letos, kakor vsako leto »Društvo skrb za mladino« v Ljubljani P. n. občinstvo vljudno prosimo, da prispeva z enim novčičem nabiralcem, ki bodo šteli obiskovalce grobov, opremljeni z društvenimi nabiralniki pred pokopališčem pri Sv. Križu in pri Sv. Krištofu. Glede na človekoljuben in občekoristen namen društva vljudno prosimo p. n. občinstvo, da nam te naše prošnje ne odkloni. Uprava »Društva skrb za mladino«.

u— **Nabiralna dneva 3. in 4. novembra** se bližata. Ponovno opozarjamo občinstvo, naj ne bo nikogar, ki ne bi kupil po svoji možnosti nekaj kuponov. Če vsak, ki more, nekaj daruje, bo vsak, ki je potreben, nekaj dobil.

u— **Danes ob 14.15 in na dan Vseh svetih ob 11. uri bo ZKD predvajala prvi govoreči film z Greto Garbo** (imenovana švedska sfinga) »Ana Christie«. Ta film pomorščakov in ribičev, katere ona najbolj ljubi, jo je prisilil, da razkrije svojo dušo. Vstopnina je pa tako nizka 3.50, 4.50, 5.50 6.50, da je ogled tega filma vsakomur mogoč. — Torej hitite da ne zamudite!

MANUFAKTURA

F. Ks SOUVAN

LJUBLJANA
Mestni trg štev. 24

1835—1935

u— **»Rokovnjače«** bodo ponovili v Šentjakobskem gledališču v soboto in v nedeljo ob 20.15. Pri sobotni predstavi bo odigral g. Hanžič Ferdo svoj stoti nastop kot Obloški Tonček-Rajtguzen. Hanžič je eden najmarljivejših in najvestnejših mlajših šentjakobskih igralcev. V poslednjih sezonah je postavil na oder več skrbno izdelanih, prvovrstnih likov in se z njimi uvrstil v vrsto prvih igralcev Šentjakobskega odra. V ostalih vlogah nastopa ves ansambel odra. Pevske točke je uglasbil Viktor Parma. Ker sta bili obe dosedanji predstavi popolnoma razprodani in je odšlo mnogo ljudi brez vstopnic, naj si blagovoli občinstvo kupiti vstopnice že v predprodaji od sobote dalje od 10. do 12. in od 15. do 17. ter eno uro pred začetkom predstave.

Aromatin

Manj hvale a več »Aromatina« v klobase, pa bodo res dobre.

u— **Društvo »Tabor«.** Vabimo članstvo, da se udeleži žalnega jadranskega večera, ki bo drevi ob 8. v Delavski zbornici. Društveni sestanek odpade.

u— **Hranilni in posojilni konzorcij Kreditne zadruge državnih uslužbencev** je določil 1000 Din v dobrodelne namene v spomin Viteškemu kralju. Podelil je ta znesek Društvu za otroško varstvo in mladinsko skrb za sodni okraj Ljubljana.

u— **Z lestve je padel** v tobačni tovarni 47 letni tesar Josip Vokal in si hudo poškodoval nogo ter nalomil tudi več reber. Iz Senove vasi na Dolenjskem so pripeljali v bolnišnico 7 letnega Rudolfa Praprotnika, ki je z drugimi otroki zažgal smodnik in mu je ogenj bušil v obraz ter ga hudo obžgal. V Kamniku je neznan kolesar podrl 68 letno mlinarjevo soprogo Terezo Uršičevo iz Stranj, ki je dobila take poškodbe na desnici in na ramenu, da so jo prepeljali v bolnišnico.

u— **Izpred malega senata.** Mali senat bi imel včeraj obravnavati nečedne manipulacije dveh trgovcev, ki sta oslepariła nekatere osebe za okoli 50.000 Din. Razprava je bila preložena, ker ni bilo prič. Albina Kristana z Vač je senat milo obsodil na 5 mesecev strogega zapora in v plačilo odškodnine 2725 Din Justinu Indofu, ki ga je obtoženec 29. aprila letos oplazil s kolom po glavi in mu prebil lobanjo.

u— **Na starih potih.** Bivši ključavničarski pomočnik in priložnostni trgovski potnik 30letni Viktor Rebolj, je prišel šele nedavno iz kaznilnice v Lepoglavi, kjer je preživel dve leti. Komaj pa se je spet znašel v Ljubljani se je jel že ozirati za nepoštenim poslom. Izvršil je več priložnostnih tatvin. Pred nekaj dnevi se je vtihotapil v hišo št. 7. v Šelenburgovo ulico, kjer vrše razna notranja adaptacijska dela. Tam je brž snel s kljuke suknjo in jopič, oboje last zidarja Ludvika, nakar je pobegnil. Ludvik pa ga je v ponedeljek srečal na ulici in spoznal na njem svojo suknjo. Pozval je stražnika, ki je Viktorja aretiral. Viktor, pri katerem so našli tudi nekaj vlomilskega orodja, je moral spet nazaj v zapor.

u— **Danes vozijo Magistrovi avtobusi na pokopališče, in sicer s Kongresnega trga,** Tavčarjeve ulice in od hotela »Unione«.

u— **Začetniški pleseni tečaj Jenkove šole v Kazini** bo drevi ob 20. namesto jutri. Novinci — posebno še dame vabljeni.

u— **Prvovrstna izbrana vina kakor tudi žganja priporoča delikatesa - buffet Janc, Židovska ulica 1.**

Iz Celja

c— **Spominska svečanost Jadranske straže** se bo pričela danes ob 20. v veliki dvorani Narodnega doma. Vabljeno je vse prebivalstvo.

c— **Petje na pokopališčih.** Jutri ob 15. bodo peli združeni moški zbori Celjskega pevskega društva »Oljke« in »Celjskega Zvona« žalostinko na okoliškem, ob 16. na mestnem, nato pa na vojaškem pokopališču. Moški zbor »Svobode« bo pel jutri ob 15. na okoliškem, ob 16. na mestnem in nato na vojaškem pokopališču.

c— **Oddaja del za regulacijo Savinje** med Tremerjem in Grenadirjevo brvjo v Polulah bo danes ob 11. na sreskem načelstvu v Celju.

c— **Mestni avtobusi** vozijo za Vse svete na pokopališča.

c— **Samo danes do 18. še lahko obnovite** srečke drž. razredne loterije v podružnici »Jutra«.

c— **Kino Union.** Danes ob 16.15 in 20.30 zvočni velefilm »Marija« in zvočni tednik.

Iz Maribora

a— **Za postojanko Sokolskega društva Maribor - matica na Pohorju** so darovali: Splošna stavbna družba, tovarna Beiersdorf, Branko Sučelić in Unija družba po 200 Din, Kravos, Bureš, Rozina, Rakuš, Schenker & Comp., Zupanc, Šprager, Kisman, Zedinjene zavarovalnice, Friediger in Čajke po 100 Din, Potočnik, grof Attems iz Slovenske Bistrice, Viktor Glaser in Andrašič pa gradbeni material vsak za 1000 Din. Društvena uprava se vsem zahvaljuje z željo, da bi našli še več posnemalcev.

a— **Za pevski nastop na mestnem pokopališču** na Pobrežju naj se polnoštevilno zberejo pevci mariborskih in okoliških zborov na dan Vseh svetih točno ob 15.30 pred kapelico pri vojaških grobovih kakor običajno. Zapojemo običajno žalostinke brez posebne vaje. Ipavčeva pevska župa.

a— **Abonenti, dvignite svoje gledališke izkaznice!** Mnogo abonentov posebno reda D še doslej ni dvignilo svojih izkaznic.

če izgovarjamo smiselno z-ediniti namesto mehanično ze-diniti.

Sklepam svojo črkarsko pravdo z iskreno željo, da bi naša mala in mila Slovenija ne ostala z veliko Jugoslavijo samo zedinjena, kakor so v Zedinjenih državah zedinjeni najbolj heterogeni narodi (od belcev do črncev, Japoncev, Indijancev), temveč da postane, kakor se spodobi za brate iste krvi, vedno bolj ujedinjena (seveda moram, da ne pobere kdo prehitro kamena, v isti sapi pristaviti, da ubrano petje ni enoglasno petje).

Beseda ni nova, pa tudi če bi bila popolnoma nova, bi jo smeli, ker je v slovenskem duhu, novo tvoriti. Tudi jo najdemo že v Pleteršniku, ki rabi obe varianti ujediniti in ujediniti.

Dr. Anton Dolar.

Vodilni slovenski književniki o blagopokojnem kralju. V najnovejšem (1.) zvezku mladinskega mesečnika »Naš rod« so prve strani posvečene manom velikega kralja Aleksandra. Prispevki so iz peresa naših odličnih književnikov Otona Župančiča, Alojza Gradnika in Ivana Preglja. Župančič je zastopan s temi-le verzi, spisanimi 11. oktobra 1934:

V viharju plava z mrtvim kraljem rakev;
nekod s kraljico v črnem vlak spé v noč:
nekje je mlad, mlad kralievič zaplakal;
tu moli narod ves: »Bog daj mu moč!«

Alojz Gradnik pripoveduje otrokom o blagopokojnem vladarju v obliki pisma, ki ga z onega sveta piše kralj Aleksander. Pismo izzveneva v besede: »Ljubite to zemljo, ljubite vašo domovino... Ona ni še dograjena. Ni še dovolj visoka in ni še dovolj široka. Ona je še kakor obljubljena dežela, v katero še niso vsi vstopili...« Ivan Pregelj je prispeval »Naricalko na grob Njegovemu Veličanstvu kralju Aleksandru I., Viteškemu Uedinitelju Jugoslavije.« — Izmed ostalih člankov v tej številki »Našega rода« omenjamo zanimiv potopis Karla Kocjančiča »Dva potepuha na Jadranskem morju«.

Domače enciklopedije. Pred nekaj dnevi smo zabeležili, da zagrebška založba Minerva pripravlja velik leksikon v enem zvezku. Kakor posnemamo iz prestolniških dnevnikov, pripravlja podoben leksikon v cirilici založba Narodno delo v Beogradu. Tudi ta enciklopedija izide prihodnje leto.

Družbena in državna ureditev Srbije v dobi Nemanjićev je predmet zanimivega predavanja, ki ga prinaša septembrsko-oktobrski zvezek Letopisa Matice Srpske. Avtor dr. Nikola Radojčić, profesor narodne zgodovine na ljubljanski univerzi, je eden najboljših poznavalcev srednjeveške Srbije.

Založba za propagando naše nacionalne glasbe se je ustanovila v Zagrebu. Izpodbujo za njo je dal občni zbor Ujma (Udruženja jugoslovenskih muzičkih autora). Založništvo bo slonelo na zadružni podlagi.

Stalna razstava ikon in slik prof. Milenka D. Gjurića v Zagrebu. Dne 4. novembra t. l. se bo otvorila v Zagrebu v Gundulićevi ulici galerija kopij srbske srednjeveške umetnosti in Gjurićeve sodobne ikonografije. Obsegala bo okrog 110 del, ki niso na prodaj in ki jih umetnik razstavlja samo zaradi tega, da vzbudi zanimanje za srednjeveško in današnjo umetnost v cerkvah vzhodnega obreda. Za otvoritev je izšel katalog, ki v njem Ivo Franić karakterizira Milenka D. Gjurića kot ikonografa.

Maxa Osborna umetnostno zgodovino je pravkar izdala v lepo opremljeni, obilno ilustrirani knjigi Matica Hrvatska v Zagrebu. Obsežno delo sta prevedla I. Hergešić in F. Jelašić. O knjigi, ki je vredna vse pozornosti, priobčimo v kratkem daljše poročilo.

»Slovansky Přehled« o »Slovenskih protestantskih piscih«. Za najnovejši (8.) zvezek znane praške revije »Slovansky Přehled« je dr. Oton Berkopec prispeval referat o antologiji »Slovenski protestantski pisci«, ki jo je v redakciji dr. Rupla izdala Tiskovna zadruga. Ocenjevalec označuje značaj in ureditev te antologije in pravi med drugim: »Mladi slavist dr. Mirko Rupel, učenec znanega raziskovalca reformacijske literature univ. prof. Kidriča, je izbral za to knjigo samo jezikovno in stilistično značilne primere. Zato njegova knjiga ne bo imela pomena samo za filologa, marveč tudi za kulturnega zgodovinarja... Oprema knjige, ki jo je izvršil inž. Omahen, je v vsakem pogledu nevsakdanja.«

Sofijski »Slavjanski glas« je že 28 let glasnik slovanske ideje v Bolgariji. Časopis žal izhaja dokaj neredno, vendar upajmo, da bo nova doba, ki nastopa za balkanske Slovane, povzdignila in razširila tudi organ Slovanskega društva v bolgarski prestolnici. — V pravkar izišlem drugem zvezku objavlja zaslužni dolgoletni urednik in ustanoviteli »Slavjanskega glasa« prof. dr. Nik. Bobčev daljši, pregnantno spisani in z dokumenti podprti članek »Kirilo-Metodievoto djelo i slavjanskoto kulturno edinstvo«. N. Stanev je prispeval tehtni članek iz politične zgodovine »Ideitje na grof Igoratiev od Irkutsk do Sanstefano«. Ostali članki prinašajo gradivo iz slovanske preteklosti in sodobnosti. Kakor v vsakem zvezku, je tudi v tem obsežen pregled slovanskih jubilejev in obletnic z beležkami o znamenitih pokojnikih.

Bolgarski spis o Češkoslovaški. »Slavjanskoto družestvo« v Sofiji je pravkar izdalo kot prvi zvezek slovanske knjižnice »Dr. Stefan Saratov« spis Nikole T. Balabanova »Čehoslovaško«. Okrog 90 strani velike 8° obsegajoča knjiga je natisnjena na finem papirju in okusno ilustrirana. V uvodu poudarja pisec, da so slavistične studije v širokem pomenu besede že dokaj razširjene po vsej neslovanski Evropi, da pa se Slovani med seboj še vedno premalo spoznavamo in pročuejemo. Kot očiten napredek v tem pogledu omenja Slovanski institut v Pragi. Nato pisec na kratko pove, kaj vse je že storilo za spoznavanje Čehoslovakov Slovansko društvo v Sofiji. Ustanovitev nove knjižnice, imenovane po zaslužnem slovanofilu dr. Stefanu Saratovu, pomeni nov korak naprej in ni brez pomena, da to biblioteko otvarja baš monografija o Češkoslovaški. — Spis obsega vse osnovne zgodovinske in zemljepisne podatke, oris državnega ustroja, političnega in socialnega življenja, pregled gospodarstva, zadružništva in stanovskega gibanja, poglavje o ljudskem zdravstvu, o kulturi in prosveti, pregled znanosti in umetnosti do najnovejših pojavov. Nikola T. Balabanov je sestavil Bolgarom informativno dober in simpatičen pregled češkoslovaškega življenja v preteklosti in sodobnosti. Knjiga bo tudi s svojimi lepimi slikami vzbujala zanimanje za Češkoslovaško.

Nov Puškinov zbornik. V Moskvi je izšel zbornik »Literaturnoje nasljedstvo«, ki je posvečen velikemu geniju ruskega naroda A. S. Puškinu. Debela knjiga na 100 straneh in s 300 slikami obsega vrsto znanstvenih studij, ki obravnavajo posamezne puškinoslovske probleme in se delno naslanjajo na novo gradivo. V zborniku je ponatisnjena doslej še neobjavljena Puškinova dramatska skica, ki so jo odkrili v knjižnici saratovske univerze. Posebna zanimivost zbornika so štiri doslej še neznana Puškinova pisma in večje število pisem, ki so jih razni ljudje pisali Puškinu. Zbornik stoji v znamenju priprav za proslavo stoletnice Puškinove tragične smrti.

ČUVAJMO JUGOSLAVIJO

Samo še danes

najsenzacionalnejša premiera sedanjosti ob 4. 7.15 in 9.15 uri.

FILM RESNICE, NAJVEČJE DELO TE VRSTE!

JAZ SEM BEGUNEC

(SPOVED UBEGLEGA KAZNENCA)

Po romanu, ki je izhajal v »Politiki«. V glavni vlogi [illegible]

ELITNI KINO MATICA

Predprodaja vstopnic od 11. do ½13. ure. — Telefon štev. 21-24.

Ker so s tem že zavlekli prvo predstavo tega abonmaja se ponovno naprošajo, da čimprej dvignejo svoje legitimacije.

a— **Mestno avtobusno podjetje** sporoča občinstvu, da bo postavilo na dan Vseh svetih ves vozni park za promet na Glavni trg. Z Glavnega trga na Pobrežje bo odhajal vsakih 3 do 5 minut, iz Pobrežja v Maribor pa ravno tako. Da se bo promet lažje razvijal, bo na Glavnem trgu predprodaja voznih listkov in bo stala vožnja za tja in nazaj 4 Din, za v eno smer pa 3 Din. Na dan Vseh svetih se bodo zaradi ogromnega prometa na pokopališču ukinile, kakor vsako leto popoldne vožnje v Limbuš, Ruše, Pesnico in Sv. Peter.

a— **Otvoritev Pobreške ceste.** Turkovo hišo so že pred tedni podrli in so cestišče že tako uredili, da bo sposobno ob Vseh svetih za avtobusni promet. Na ta način bo motorjem in tudi drugim vozilom prikrajšan velik ovinek preko državne in Tržaške ceste, ker so morali dozdaj voziti v smeri proti Pobrežju.

a— **Poskušen samomor v vlaku.** Nedavno je pobegnil iz mariborske bolnice kaznjenec Vogrinec Ferdinand iz Ljutomera, ki je presedoval v mariborski moški kaznilnici svoje deveto kazen. Zbolel je za trahomom in se je zdravil v bolnici, od koder je pobegnil. Potikal se je po Slovenskih goricah in se spretno skrival pred orožniki, ki so ga ga, kakor smo že poročali, naposled v Središču aretirali in spravili v zapore okrožnega sodišča v Ormožu. Ko so ga včeraj eskortirali v Maribor, je poskušal Vogrinec v vlaku izvršiti samomor. V stranišču je pogoltnil zdrobljeno steklo in bi se kmalu zadušil. Bil je že nezavesten, ko je vlak prispel v Maribor, kjer so ga že na postaji čakali mariborski reševalci, ki so ga prepeljali v bolnišnico. To pot bodo gotovo bolj pazili nanj.

Iz Kranja

r— **Spominska svečanost JČ lige in Češke besede** se je vršila 28. t. m. v proslavo češkoslovaškega narodnega praznika in v počastitev spomina blagopokojnega kralja Aleksandra I. V gledališki dvorani Narodnega doma se je zbralo okrog 120 udeležencev. Bili so vsi člani češke kolonije in tudi precej Slovencev. Svečanost je otvoril predsednik JČ lige g. Franc Sirc. Spominski govor o češkoslovaško-jugoslovenski vzajemnosti s posebnim ozirom na zadnje bridke dneve Jugoslavije je imela ga. Lukman-Čermakova, učiteljica čeških tečajev v Kranju. S toplimi besedami je orisala življenje in zgodovinsko poslanstvo pokojnega vladarja. Sledilo je nekaj deklamacij, lepo slavnost pa sta zaključili obe državni himni.

Iz Kamnika

ka— **Cesta na Kalvarijo.** V problemu regulacije Kamnika se je posebno poudarjala potreba ureditve ceste na Žale in na Kalvarijo. Ljudje, ki imajo njive na Žalah, so se stalno pritoževali nad obupno slabim kolovozom, po katerem so morali voziti. Mestna občina je zdaj rešila ta problem v vsestransko zadovoljstvo. Cesto na Žale je lepo uredila in zgradila na obeh straneh odtočne jarke. Posrečeno je tudi preurejen prostor ob vhodu na pokopališče. Podaljšek žalske ceste proti Kalvariji so primerno razširili in posuli z dobrim gramozom. Zdaj je na vrsti cesta na Perovo, katero bodo razširili in utrdili. Počasi, a vztrajno izboljšuje občina v mejah razpoložljivih kreditov ceste v okolici.

ka— **Kamnik v zimi.** Tujsko-prometno društvo bo izdalo propagandno brošuro »Kamnik v zimi«. Brošura bo tiskana v 2000 izvodih, tekst pa bo krasilo 16 slik z najlepšimi zimskimi motivi planin in kamniške okolice.

ka— **Kino Kamnik** predvaja danes, v četrtek in petek krasno filmsko delo »Hrepenenje«. Predigra zvočni tednik in kulturni film.

Iz Ptuja

j— **Zapuščeni grobovi.** Žalostni praznik Vseh svetih ima tudi mnogo lepega in koristnega, ker se ljudje posvečajo spominu svojih pokojnih sorodnikov in prijateljev ter se v teh spominih budi zavest ljubezni, prijateljstva in vzajemnosti. Upajmo, da se bodo letos ta lepa čustva budila tudi pri grobovih ljudi, ki že davno nimajo sorodnikov in znancev. V Strnišču je bilo med vojno veliko vojaško taborišče in vojaki so si sami v lepem gozdiču uredili pokopališče. Pri tem so gotovo mislili, da si ustvarijo spomenik svojega bednega življenja. Ta spomenik je bil nekaj let upoštevan, že več let pa se nihče ne zmeni za zapuščene grobove vojnih žrtev. Na dan vernih duš opravijo sicer vsako leto na tem pokopališču molitve, ne najde pa se dobre roke, ki bi v spomin žrtev vojne prižgala kako svečko. Upamo, da bo letos občina posvetila potrebno pozornost zapuščenim grobovom.

j— **Iz sreske organizacije JNS.** Ker so v času globoke žalosti prepovedana vsa zborovanja in sestanki, se bo vršila v nedeljo 4. novembra namesto napovedanega sestanka žalna komemoracija za blagopokojnim kraljem, in sicer ob 8. zjutraj v Narodnem domu. Vabijo se vsi predsedniki tajniki vseh občinskih organizacij, kakor tudi ostalo članstvo. Komemoracijski govor bo imel narodni poslanec g Petovar.

j— **Napad na orožniško patruljo.** Nedavno se je zbrala na dravskem mostu v Borlu večja skupina pijanih fantov, ki so na vso moč kričali. Ko se jim je približala orožniška patrulja, je eden od njih v temi vrgel proti orožnikom polno slatinsko steklenico vina. Steklenica je zadela orožnika v čelo in ga tako hudo poškodovala, da je moral v bolnico. Orožniki so dva napadalca prijeli in odvedli v ptujske sodne zapore. Vsekakor zaslužijo taki divjaki najstrožjo kazen.

j— **Z nožem v prsa.** Ko se je v soboto zvečer vračal domov 20letni posestnikov sin Alojzij Krotek iz Krčevine, ga je na cesti brez vsakega povoda napadel neki mladenič iz Krčevine ter ga sunil z nožem v levo stran prs. Krotka, ki je nevarno ranjen, so prepeljali v ptujsko bolnišnico.

SAMO ŠE DANES

Vihar strasti

Pretresljiva ljubavna drama, v glavni vlogi slavni Emil Jannings, prvak nemških igralcev. Ana Sten, divna plavolasa Rusinja, v vlogi zapeljive in koketne Anje. Danes ob 4., 7. in 9. ob najnižji vstopnini Din 4.50 in 6.50. Telefon štev. 27-30.

ZVOČNI KINO DVOR.

Prva slovenska radiotehnična revija

O širokem in silno naglo rastočem polju radiotehnike imamo v slovenščini le prav skromno literaturo. Doslej je izšlo samo nekaj drobnih, poljudno pisanih knjižic, ki obravnavajo to tehnično panogo v osnovnih potezah, v kolikor bi jo pač moral poznati vsak inteligent, ostalo pa so po raznih revijah in časopisih raztreseni članki in poročila največ o zanimivih novostih v radiu. Druge strokovne literature doslej nismo imeli. Pasivnim radioamaterjem, to je poslušalcem radia, sta na razpolago še dva tednika, ki sta pa v prvi vrsti namenjena programu naših in tujih postaj in vsemu, kar je z njim v zvezi, dočim se v sama tehnična vprašanja ne moreta globlje spuščati, kar je tudi razumljivo glede na krog njihovih čitateljev.

Ljubitelj radia, ki ga v prvi vrsti zanima tehnična plat radiosprejema in oddaje ter široki krog stranskih panog, ki so se v radiotehniki sčasoma razvile, pa je bil doslej navezan izključno le na tuje, v prvi vrsti nemške knjige in revije. Mladi entuziasti za radio, ki tujih jezikov ne obvladajo, so morali ostati seveda praznih rok. In prav teh je najbolj škoda, zakaj prej ali slej bo treba začeti delati na to, da se vsaj delno osamosvojimo tudi na tem polju in v to svrho bodo potrebni v zadevnih vprašanjih dobro orientirani podkovani mladi ljudje.

Za začetek so sprožili naši akademiki - elektrotehniki pogumno idejo lastne radiotehnične revije in rezultat sta prva dva zvezka »Radiotehnika«, ki smo jih te dni dobili na ogled. Že prva dva zvezka kažeta, da so se lotili dela pravi ljudje, ki niso samo idealisti in teoretiki, ampak tudi rutinirani praktiki.

Naš odlični strokovnjak v radiotehniki univ. prof. inž. Mario Osana je napisal k prvemu zvezku uvod, v katerem poudarja veliko vlogo radiotehnike v naši tehnični dobi ter pomen in potrebo strokovne literature na splošno in posebej še za slovenskega radiotehnika, če se hoče osamosvojiti. Ostali del prvega zvezka obravnava praktična vprašanja, kakor: sestava sprejemnega aparata na štiri elektronke z natančnim stikalnim in sestavnim računom ter proračunom, izdelava omrežnega transformatorja za sprejemne aparate itd. O električnih meritvah, ki so potrebne pri gradnji modernih sprejemnih aparatov nas seznani sestavek o merjenju izmenične napetosti s pomočjo tlinke. Inž. Šlebinger, ki je dalj časa deloval v Herzovem institutu za raziskovanje nihanja v Berlinu, obravnava probleme, od katerih rešitve je odvisna bodočnost televizije. V posebni rubriki »Novosti v radioindustriji« najdemo izčrpen pregled novih modernih elektronk, ki so prišle v promet letošnjo sezono in ki so tako zelo dvignile kvaliteto sprejemnih aparatov. V zadnji rubriki »Na kratkih valovih« je orisan pomen amaterskih oddajnih postaj v razvoju radiotehnike, zlasti pa v praktičnem življenju, posebno o priliki velikih naravnih katastrof.

V drugem zvezku so posvečeni daljši sestavki merjenju resonančnih uporov tuljav, elektrolitičnim kompenzatorjem in baterijskim sprejemnikom. Tu najdemo navodila za sestavo superpozicijskega sprejemnega aparata na pet elektronk, polnilca za akumulatorje itd. Posebno zanimiv je sestavek inž. Šlebingerja »Kako delujejo katode?«, ki nas seznani z osnovnim mehanizmom elektronk, temelječih na prehajanju osnovnih delcev elektrike-elektronov skozi vakuumske cevi. Med novostmi iz radiotehnike so opisani nekateri novi modeli zvočnikov in električnih gramofonskih doz. V rubriki, ki je posvečena kratkim valovom, poroča med drugim eden naših oddajnih amaterjev, kako je z miniaturno oddajno postajo na kratke valove dosegel brezžično zvezo z Novo Zelandijo na razdaljo 18.000 km.

Vsi sestavki kažejo temeljito znanje avtorjev in so dovolj jasno in poljudno pisani, da jim lahko sledi tudi novinec, ki še ni popolnoma domač v tem tehničnem labirintu. Oprema revije v slikah in tisku je odlična za stvarnost vsebine pa nam jamči dejstvo da so sotrudniki revije skoraj vsi gojenci našega elektrotehničnega istituta. Revija torej v vsakem pogledu zasluži, da nam nadomesti inozemske strokovne liste.

Revija izhaja mesečno in se naroča pri upravi »Radiotehnika« v Ljubljani. Naročnina znaša celoletno 120 Din, posamezna številka pa velja 12, kar je res skromna cena za 32 strani bogato ilustriranega gradiva, ki ga obsega vsaka številka.

Gospodarstvo

Sestanek guvernerjev emisijskih bank Male antante

Bukarešta, 30. oktobra

Sinoči se je vršila v palači Rumunske narodne banke prva konferenca guvernerjev emisijskih bank Jugoslavije, Češkoslovaške in Rumunije. Na konferenci so razpravljali o sadovih restrikcijskega režima v zunanji trgovini in o posebnih uredbah o transferu (razprava o teh vprašanjih se je vršila v gospodarskemu odboru Društva narodov), o delovanju konvencij, ki so v veljavi med državami Male antante, o kliringih, kompenzacijah in saldih (predlog o enotnem klirinškem režimu za vse tri države), o vprašanju tujskega prometa in prebivanja v raznih kopališčih Male antante, o sklepih beograjske konference o sodelovanju hranilnic, o načinu, kako naj se rešujejo tekoči posli in izboljšanje tekočih odnošajev, o izmenjavi statistike med državami Male antante in o finančnem in gospodarskem položaju in smotrih denarstvene politike.

Guverner Rumunske narodne banke Dimitrescu je nato govoril o finančnem in gospodarskem položaju Rumunije ter pojasnil, zakaj je morala Rumunija uvesti sedanje omejitve. Guverner Češkoslovaške narodne banke dr. Engliš je v svojem poročilu očrtal razvoj financ in narodnega gospodarstva na Češkoslovaškem v zadnjih 10 letih Razložil je obenem, zakaj Češkoslovaška ni zapustila zlate veljave in zakaj jo priporoča tudi drugim državam.

Konferenca je sklenila, da v sredo objavi komunike o doseženih sklepih.

Včeraj opoldne je rumunska vlada priredila banket v čast guvernerjev emisijskih bank. Banketu so prisostvovali poslanika Češkoslovaške in Jugoslavije v Bukarešti, člani rumunske vlade in veliko število uglednih oseb.

Deseti svetovni dan varčevanja

Samoupravne hranilnice kraljevine Jugoslavije, republike Češkoslovaške in republike Poljske, združene v Slovanski zvezi hranilnic, se zavedajo velike važnosti, ki jo ima varčevanje za napredek in blagostanje narodov in pošiljajo ob priliki desetega svetovnega praznika varčevanja Slovanom poziv, naj si prizadevajo z razumnim varčevanjem utrditi svoj položaj in poskrbeti za boljšo bodočnost, ki jim vsekako pripada glede na njihove dosedanje žrtve in napore.

Slovanska zveza hranilnic objavija ta poziv v prepričanju, da se blagostanje slovanskih narodov ne da doseči in zagotoviti brez varčevanja, ki mu slovanske samoupravne (mestne, občinske, okrajne in banovinske) hranilnice kar najbolj služijo, ker nudijo privarčevanemu imetku popolno varnost in socialno plodovitost. Zgolj s pomočjo varčevanja se more zbrati močan kapital, s katerim je mogoče doseči in zagotoviti blagostanje in kulturni in gmotni napredek Slovanov.

S tem namenom vas Slovanska zveza hranilnic poziva: Slovani, varčujte, varčujte razumno!

Za Slovansko zvezo hranilnic: Jednota československých spořitelen v Praze, Savez štedionica kraljevine Jugoslavije, Związek Związków komunalnych Kas oszczedności w Polsce., Zveza jugoslovenskih hranilnic v dravski banovini v Ljubljani.

PRIDE: BRIGITA HELM HANS ALBERS **„ZLATO“** PRIDE:

vprašanja banskih uprav, v čigavo korist se steka dvojni znesek redne banovinske trošarine, pobrane pri tihotapstvu vina in žganja, je davčni oddelek finančnega ministrstva na podlagi člena 46. uredbe o višini in načinu pobiranja in nadzorstva pri pobiranju banovinske trošarine izdal to-le pojasnilo: Ker uredba ne odreja nikakih nagrad za osebe, ki koga zalotijo ali pa naznanijo zaradi tihotapstva, gre vsa globa zaradi tihotapstva vina in žganja po čl. 38. uredbe v banovinsko blagajno.

= *Dobave.* Direkcija državnega rudnika Ugljevnika sprejema do 8. novembra ponudbe glede dobave 1 strojnega jermena in 1300 kg železa v palicah, do 15. novembra pa glede dobave 6 bakrenih palic. Direkcija državnega rudnika v Kaknju sprejema do 8. novembra ponudbe glede dobave 20 ustnikov in 20 naočnikov proti plinom, 500 kg železa, 500 kg saksola in 150 m³ ladijskega poda. Direkcija državnega rudnika v Kreki sprejema do 16. novembra ponudbe glede dobave 10 polžastih prenosnikov, do 23. novembra pa glede dobave 3000 vžigalnikov za karbidne svetiljke. Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 21. novembra ponudbe glede dobave 700 kg železa. Pri vojno-tehničnem zavodu v Kragujevcu se bodo vršile naslednje ofertne licitacije: 17. novembra glede dobave jeklenega materiala; 19. novembra glede dobave 1 električne peči za vlivanje jekla; 22. novembra glede dobave 2 gumijastih spiralnih cevi, 200 m platnenih gasilnih cevi, 10 m cevi za vodo, 3000 m parovodnih cevi, 15 parov gumijastih rokavic in 15.000 metrov svilenega platna; atančnejši podatki so v Zbornici TOI v Ljubljani na vpogled.

DANES
premiera senzacijonalnega velefilma
Prerije v plamenih
To je delo, ki zasluži naslov senzacija
ZVOČNI KINO IDEAL
Predstave danes ob 4., 7. in 9.¼ uri, jutri pa ob 3., 5., 7. in 9.¼ zvečer.

Borze

30. oktobra.

Na ljubljanskem deviznem tržišču ni bilo pomembnejših tečajnih izprememb. New York je bil malo čvrstejši. Okrepila sta se neznatno tudi London in Pariz.

V privatnem kliringu notirajo avstrijski šilingi v Ljubljani neizpremenjeno 8.10 do 8.20. Isti tečaj imajo v Zagrebu, a v Beogradu 8.0937 do 8.1937. Grški boni so notirali v Zagrebu 28.40 do 29.10 (28.75) in v Beogradu 28.65 do 29.35. Angleški funti so notirali v zagrebškem privatnem kliringu 227.41 do 229.01 (228.21) in v beograjskem 227.67 do 229.27. Španske pezete so se ponujale v zagrebškem privatnem kliringu po 580, v beograjskem pa po 585. Madžarski pengi so notirali v Beogradu 9.95 do 10.

Na zagrebškem efektnem tržišču je bilo za Vojno škodo majhno zanimanje brez zaključkov. Tečaji so malo popustili. Zaključki so bili: v 7 odst. investicijskem po 72, v PAB po 210 in v Trbovljah po 105.

Devize.

Ljubljana. Amsterdam 2301.79—2313.15, Berlin 1364.58—1375.38, Bruselj 793.57 do 797.51, Curih 1108.35—1113.85, London 168.36—169.96, New York 3370.78—3399.04, Pariz 224.13—225.25, Praga 141.87—142.73, Trst 290.51—292.91 (premija 28.50%). Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.10 do 8.20.

Curih. Pariz 20.2225, London 15.2550, New York 306.75, Bruselj 71.60, Milan 26.25 Madrid 41.8750, Amsterdam 207.70, Berlin 123.30, Dunaj 57.10, Stockholm 78.65, Oslo 76.65, Kopenhagen 68.10, Praga 12.8075, Varšava 57.90, Atene 2.9250, Carigrad 2.45

Dunaj. (Tečaji v priv. kliringu.) Beograd 12.23, London 26.85, Milan 46.08, Newyork 538.47, Pariz 35.56, Praga 21.87, Curih 175.50, 100 S v zlatu 128 S pap.

Efekti.

Ljubljana. Vojna škoda 345 blago, 7% investicijsko 71 denar, 8% Blair 60—64, 7% Blair 52—54, 7% posojilo DHB 64—66, 4% agrarne 41 denar, 6% begluške 56—57.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda za kaso 344 blago, za december 332 do 345, 7 odst. investicijsko 71.25 do 72, 4 odst. agrarne 41 do 42, 7 odst. Blair 52 do 55, 8 odst. Blair 62 denar, 7 odst. posojilo DHB 64 denar, 6 odst. begluške 56.50 do 57.50; delnice: Narodna 4080 do 4200, PAB 107 do 210, Šećerana Osijek 130 do 140, Šećerana Bečkerek 750 blago, Impex 50 denar Trbovlje 100 do 110.

Beograd. Vojna škoda promptna 350 do 350.50 (350), 7 odst. investicijsko 71 do 72 (71.50), 4 odst. agrarne 41.50 blago, 6 odst. begluške 57 do 57.50 (57.30) 7 odst. Blair 56 blago, 7 odst. posojilo DHB 67.50 blago, Narodna 4125 denar, PAB 206.50 do 208 (208).

Dunaj. Dunav-Sava-Jadran 13. Državne železnice 15.45, Trboveljska 13.25, Alpine-Montan 10.30. (V predborzi): Ruše 12.75, Šećerana 14.

—da vas ne presenetil zima menjajte Mobiloil po priporočilnem kazalu

Gospodarske vesti

= **Postopek za prevoz blaga preko naših primorskih pristanišč.** Finančni minister je na podlagi carinskega zakona in predloga carinskega sveta predpisal postopek za prevoz blaga preko naših primorskih pristanišč v kombiniranem železniško-parniškem prometu. Postopek velja za vse blago, ki se pošilja iz tujine po železnici za naše obmorske luke da se tam pretovori na ladje za nadaljnjo odpremo v tujino, dalje za blago, ki se pripelje iz inozemstva s parniki v naša morska pristanišča, kjer se raztovori in pošlje po železnici v tujino, za blago, ki se iz tujine z ladjami pripelje v naše morske luke in tam raztovori ter ponovno natovori na ladje.

= **Direktna tarifa za izvoz lesa v Nemčijo.** V generalnem ravnateljstvu državnih železnic v Beogradu izdelujejo novo direktno jugoslovensko-nemško tarifo za izvoz lesa v Nemčijo. Ta tarifa bo v kratkem gotova in bo takoj stopila v veljavo. Imela bo ugodne tarifne postavke za prevoz lesa.

= **Letina in izvoz naše turščice.** Po polslužbeni cenitvi bo znašal letošnji pridelek turščice v naši državi okoli 53 milijonov kvintalov (lani 36.6 milijona in leta 1932. 48 milijonov). Ker je bilo s turščico posajenih 2,650.000 ha, je torej povprečni pridelek na hektar znašal 20 kvintalov. Izvozni višek se računa na 12 milijonov kvintalov. Nade za izvoz so letos povoljne.

= **Uspeh delovanja hranilnic v dravski banovini.** Prejeli smo: V 29 samoupravnih (banovinskih, mestnih, občinskih in okrajnih) hranilnicah dravske banovine so zbrani prihranki preko 160.000 vlagateljev v skupni vsoti nad 1.100,000.000 dinarjev. S temi prihranki je omogočenih nad 20.000 posojil in kreditov v skupnem znesku 950 milijonov dinarjev. S pomočjo hranilniških posojil se je zgradilo blizu 360 šol, 11 cerkev in župnišč, 80 vodovodov, 56 občinskih uradnih poslopij, do 70 občinskih stanovanjskih hiš, 29 gasilskih domov, 6 sodiščnih poslopij, 24 elektrarn, 39 mostov, mnogo cest in drugih javnih naprav in na stotine zasebnih hiš. Že te številke izpričujejo velik pomen, ki ga imajo hranilnice v narodnem, občinskem in državnem gospodarstvu Zato varčujmo, držimo se svojih hranilnic, da tako z lastno močjo in lastnimi sredstvi pomagamo dvigniti naše narodno gospodarstvo! Brez varčevanja ni kredita, brez kredita ni napredka.

= **Vsa globa na tihotapstvo vina in žganja gre v banovinsko blagajno. Glede na**

+ **Žalec** (30. t. m.). Hmeljarsko društvo poroča: Od našega zadnjega poročila je nastalo bolj mirno nakupovanje in je dosedaj že 75 odst. letošnjega pridelka prodano, in sicer po cenah od 15 do 35 Din za kilogram. Hmeljanji upajo na izboljšanje nakupovanja. V javni hmeljski oznamovalnici je bilo dosedaj signiranih 1740 bal po 160 kg.

ŽITO.

+ **Chicago** (30. t. m.) Začetni tečaji: **pšenica:** za december 94.8750, za maj 94; **turščica:** za december 74.1250, za maj 76.

+ **Ljubljanska borza** (30. t. m.) Tendenca za žito je bila mirna. Nudi se (vse za slovensko postajo, plačljivo v 30 dneh): **pšenica** (po mlevski tarifi): baška 78 kg po 160—162.50; baška 79 kg po 165—167.50; **koruza** (po navadni tarifi): stara suha za oktober po 147.50 — 150; nova umetno sušena s kvalitetno garancijo po 115 do 117.50; času primerno suha 107.50 do 110; **moka:** baška »0« po 240 — 247.50; banatska »0« po 242.50 — 245.

+ **Novosadska blagovna borza** (30. t. m.) Tendenca je bila mirna. Promet srednji. **Pšenica:** baška okol. Sombor in Novi Sad, južnobanatska 109 — 111; srednjebaška in gornjebaška 111 — 113; baška, ladja Tisa 121 — 123; ladja Begej 119 — 121; slavonska, gornjebanatska 110 — 112; sremska 114 — 116. — **Oves:** baški, sremski in slavonski 72 — 74; baški ladja 82.50 — 85. — **Rž:** baška 102.50 — 105. — **Ječmen:** baški, sremski 65/66 kg; jari, 67/68 kg 120 do 122.50. — **Koruza:** baška in sremska 79 — 81; baška in sremska, nova sušena 64 — 66; za december - januar 59 — 61; banatska, nova, sušena 62 — 64; sremska, sušena, ladja 70 — 72. — **Moka:** baška banatska (v oklepajih sremska in slavonska): »0g« in »0gg« 187.50 — 207.50 (185—195); »2« 167.50 — 187.50 (165 — 175); »5« 147.50 do 167.50 (145 — 155); »6« 125 — 145 (122.50 — 132.50); »7« 110 — 112.50); »8« 97.50—102.50 (97.50—102.50). Otrobi: baški, sremski 79 — 80; banatski 76 — 78. — **Fižol:** baški, sremski beli 130 — 132.50.

+ **Somborska blagovna borza** (30. t. m.) Tendenca neizpremenjena. Promet 60 vagonov. **Pšenica:** baška, okolica Sombor 105—108; gornjebaška 107—110; sremska in slavonska 110—112; gornjebanatska, baška in banatska poriška 120—122. **Oves:** baški, sremski in slavonski 72—74. **Rž:** baška 102.50—105. **Turščica:** baška, nova, sušena 63—65; baška, sušena, december-januar 58 do 60; baška, sušena, promptna 70—72. **Moka:** baška »0g« in »0gg« 180—200; »2« 160—180; »5« 140—160; »6« 120—140; »7« 110—120; »8« 104—106. **Otrobi:** 79—81. **Fižol:** baški 130—135.

+ **Budimpeštanska terminska borza** (30. t. m.). Tendenca slaba. Promet slab. **Pšenica:** za marc 16.56 do 16.57, za maj 16.86 do 16.87. **Turščica:** za maj 10.51 do 10.52.

BOMBAŽ.

+ **Liverpool** (29. t. m.) Tendenca stalna. Zaključni tečaji: za december 6.68 (prejšnjega dne 6.71).

+ **New York** (29. t. m.) Tendenca komaj stalna. Zaključni tečaji: loko 12.45 ((prejšnjega dne 12.50) za december 12.20 —12.21 (prejšnjega dne 12.23).

Blagovna tržišča

HMELJ

+ **Žatec** (30. t. m.) Nemška sekcija hmeljarske zveze poroča, da je povpraševanje živahno. Promet je precejšen. Okvir cen se je stesnil. Cene se ob čvrsti tendenci gibljejo od 1825 do 2050 Kč za 50 kg brez enoodstotnega prometnega davka.

Repertoar

DRAMA.

Začetek ob 20.

Sreda, 31.: Velika noč. Premiera. Sreda.
Četrtek, 1. novembra: Mlinar in njegova hči. Izven.
Petek, 2.: Hlapci. A.

OPERA.

Začetek ob 20.

Sreda, 31.: Hovanščina. Četrtek.
Četrtek, 1. novembra: Hoffmannove pripovedke Izven.
Petek, 2.: Rigoletto. Dijaška predstava po znatno znižanih cenah od 5 do 15 Din. Izven.

*

Premiera Strindbergove pasijonske igre v treh dejanjih »Velika noč« bo v sredo 31. t. m. Delo spada v avtorjevo zrelo dobo, med umetnine religijoznega Strindberga. Delo zasluži po svoji idejni vsebini, da se ga prišteva med visoko etična in dognana. Igro režira Ciril Debevec. Scenograf inž. arh. Franc

Na vse svete 1. novembra ponovi drama Raupachovo igro »Mlinar in njegova hči« v režiji g. Milana Skrbinška. Igra spada med najbolj priljubljene prigodne igre za ta čas in je vsako leto na repertoarju mnogih gledališč. Zasedba je ista kot lani.

Prva repriza Cankarjevih »Hlapcev« se vrši v petek 2. novembra. Delo je doseglo pri premieri odličen uspeh vsled idejne zasnove dejanja in umetniških kreacij vsega ansambla. Predstava se vrši za red A.

Musorgskega »Hovanščina« se poje 31. t. m. za red Četrtek. Vsebina opere podaja kos zgodovine iz življenja velikega ruskega naroda pod vlado Petra Velikega. Borbe med pristaši dveh idej: poborcev za novo Rusijo z carjem Petrom na čelu in Staroverci. Dvoje prepričani se trejo v boju za obstanek. Akcija kneza Hovanskega propade, a njegovi pristaši gredo za zmago ideje prostovolno v smrt.

V petek, 2. novembra se poje kot dijaška predstava ob 15. Verdijeva opera »Rigoletto« po znatno znižanih cenah od 5 do 15 Din.

P. n. občinstvo opozarjamo na gostovanje znamenitega francoskega tenorista Andréa Burdina v Massenetovi operi »Manon« in v Bizetovi »Carmen«. Prvo gostovanje se vrši 10. novembra, drugo dne 15. novembra

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE.

Začetek ob 20.15.

Sobota, 3.: Rokovnjači. Stoti nastop Ferda Hanžiča
Nedelja, 4.: Rokovnjači.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Začetek ob 20

Sreda, 31.: Idealen soprog. D
Četrtek, 1. novembra: Hamlet.
Petek 2.: Zaprto

Pri prvi ponovitvi Wildeove igre »Idealen soprog«, ki bo drevi, debitira v ulogi Mabel Chiltern Milena Godinova, ki obeta prav uspešen nastop

»Hamlet« za Vse svete. Na praznik Vseh svetih ponove Shakespearejevo klasično in na mariborskem odru odlično uspelo tragedijo »Hamlet«, ki prav odgovarja razpoloženju tega dne.

Bilijon let pojde vse v redu

Ameriški astronom napoveduje zemlji še bilijon let življenja

Ameriški astronom Humason, eden najslovitejših med današnjimi, je svetu sporočil tolažljivo vest. Pred 107 leti umrli veliki francoski zvezdoslovec Laplace je nekoč z velikim številčnim materialom v roki postavil trditev, da se privlačnostne motnje v svetovju v rednih razdobjih izenačijo in da sta trdnost našega osončja in s tem življenje na našem lastnem svetovnem drobcu zajamčena za neizmerno dolge dobe. To trditev, ki sta jo prekontrolirala pred več leti Nemec Schwarzschild in Francoz Poincaré, veliki matematik ter bratranec nedavno umrlega državnika, je proučil v zadnjem času tudi Humason in po dolgem, težavnem računanju je prišel do zaključka, da sta red in pravilna pot v našem osončju zasigurana za najmanj bilijon let. Niti zemlja niti katera izmed njenih sopremičnic ne bo v naslednjem bilijonletju skočila s tira.

Vsem se nam bo dobro zdelo, da smo za toliko časa varni pred vsakim iznenadenjem s te strani. Toda, kolikšno dobo predstavlja bilijon let, o tem si bo le redko kdo napravil dobro sliko. Naša pamet tako ogromnega števila direktno ne obseže več. Pomagajmo si posredno.

Od gradnje Keopsove piramide je minilo recimo 5000 let. Teh 5000 let obsega v glavnem vso našo znano in dokumentarično ustaljeno zgodovino. Obsega rojstvo in smrt stotine velikih ljudstev, postanek in smrt sijajnih kultur, Hamurabijeve zakone kakor Kantovo filozofijo, viseče vrtove kraljice Semiramide, kakor ameriške nebotičnike, Aleksandrove pohode in svetovno vojno, maratonski tek in brezžično telegrafijo. In ta 5000-letna zgodovina bi se morala opetovati najmanj 200 milijonov krati, preden bi se zgodila kozmična katastrofa, ki jo napoveduje Američanov račun, 200 milijonov krati bi morali Babilon, Tebe, Rim in Atene znova vstati in propasti, 200 milijonov novih Julijev Cezarjev, Napoleonov, Platonov in Shakespeareov bi se moralo roditi in umreti, preden bo vsega konec!

Vzemimo stokratni iznos zajamčene zgodovine. To bi dalo 500.000 let, polovico milijonletja, dobo vse zgodovine človeškega plemena, znane in neznane, od tistega trenutka, ko je naš praopičji prednik lahko dejal, da je človek. A celo to velikansko obdobje, ki sega v najtemnejše temine naše preteklosti, ni nič proti bilijonletju. Ves naš razvoj od prvih početkov do danes bi se moral ponoviti nič manj nego dva milijona krati, preden bi dospeli do konca vseh stvari, do konca zemlje. Če bi stisnili vso našo razvojno zgodovino na eno samo leto, bi stalo to leto preteklosti kaj majhno in nebogljeno v družbi bodočih 15.000 let...

Število bilijon je torej nekaj nepojmljivega. Predstavljajmo si, da ni od začetka nam znane zgodovine preteklo niti še bilijon sekund. Komaj čez tisoč let bo imelo človeštvo 29 veka priliko, da proslavi ta dogodek. Če pa hočemo tega številčnega giganta ponazoriti prostorno, tedaj pridemo tudi do nenavadnih rezultatov. Vzemimo, da pomeni leto v dolžinski meri milimeter. Ves zemeljski obseg ne bi izdal še bilijon milimetrov, izdala pa ga ne bi niti razdalja od zemlje do meseca; šele če bi to razdaljo trikrat povečali, bi dospeli do bilijonskega števila. Kajti ta gigant je do pritlikavca milijona nekako v istem razmerju kakor dolžina Kongresnega trga napram razdalji Ljubljana — New York. Kaj so proti temu bedna tisočletja človeškega veselja in žalosti?

Motocikel z radijskim aparatom

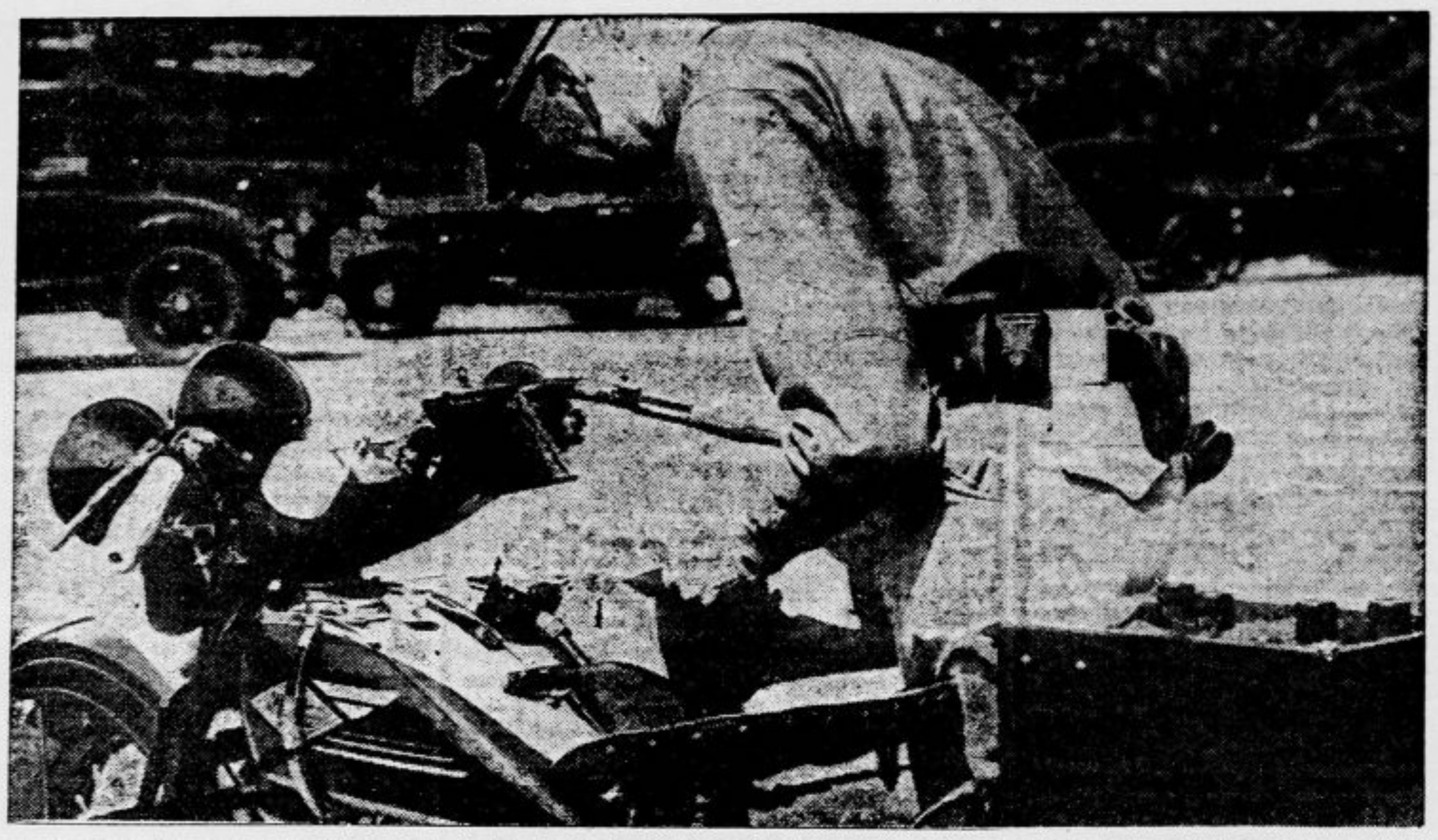

Policijski stražniki v Pasadeni (Kalifornija) imajo na razpolago motocikle z radijsko napravo, da laže hitreje zasledujejo zločince

Razbojnik s podmornico

Genialen ameriški zločinec

3500 detektivov, 40 oklopnih avtomobilov in 12 policijskih letal išče ta čas Artura Floyda, »fantoma med banditi«. Odkar je usoda treščila v Johna Dillingerja, »sovražnika države št. 1.«, ni nastopila v Ameriki še nobena tako mogočna policijska armada, da bi napravila posameznega razbojniškega poglavarja neškodljivega. »Rdečkasti lasje, bežeče čelo, upognjen nos, tri zlate plombe v zgornji čeljusti, pohabljen sredinec leve roke« — tako se glasi osebni popis tega zločinca v tiralici. Toda veliko je vprašanje, da-li ima ta popis v tem trenutku še kakšno vrednost, kajti v New Yorku in Chicagu je mnogo spretnih operaterjev, ki znajo takšne stvari popraviti in dokazano je, da si je Floyd z njihovo pomočjo že ponovno spremenil zunanji videz.

Floyd je še mlad mož. Šteje komaj 37 let. Toda seznam njegovih genialno izvršenih zločinov je tolikšen, da bi lahko za vse življenje dal dovolj pobud kakšnemu ne preveč iznajdljivemu pisatelju kriminalnih romanov.

Kakor Dillinger izvira tudi drugi sovražnik ameriške države iz poštene meščanske družine. Že kot dijak medicine pa je pokazal, da si hoče izbrati pot, ki vede v kaznilnico. Prišel je v stike z organizacijo, ki je vršila zavarovalne sleparije. Dobavljal ji je človeška trupla iz anatomskega zavoda. Ta trupla so potem z velikim pompom pokopavali pod napačnim imenom. Člani organizacije so živeli veselo dalje, družba pa je namestu njih pokopavala dobavljena trupla in sprejemala od zavarovalnih družb zneske do 50.000 dol., za katere so bili živi mrtveci zavarovani. Ta goljufija je bila Floydov izum in mu je prinesla tri leta ječe. S pomočjo dveh drugih jetnikov, ki sta še sedaj najbolj zvesta njegova pajdaša, pa je pobegnil že v drugem letu in se je takoj lotil novega dobičkanosnega posla, tihotapljanja alkoholnih pijač.

Proti tihotapskim tolpam so se oblasti borile z armadami policije in velikanskimi brodovji vojnih ladij ter stražnih čolnov, ki so pred ameriškimi obalami čakala na tihotapske ladje, jih plenila in potapljala. Stotine in stotine tihotapcev ter njihovih ladij so šle pri tem v izgubo, tisoči so romali v ječo. A Floydove tolpe ni mogel nihče prijeti. Floyd je namreč znal: svoj posel je vršil s podmornico, ki si jo je kupil na Angleškem in s katero je z lahkoto ušel čuječim očem prohibicijskih oblasti.

Ko je padla prohibicija, ni bil Floyd v nobeni zadregi za nove vire »zaslužka«. Vrgel se je na ugrabljanje ljudi, za katere je potem zahteval velike odkupnine. V zadnjih treh letih je njegova tolpa s tem vtaknila v žep najmanj 300.000 dolarjev. V nasprotju z Dillingerjem in drugimi ameriškimi tihotapci pa je Floyd vedno pazil na to, da se ni pri njegovih akcijah prelila niti kapljica človeške krvi. Gledal je tudi na to, da so se njegovi domisleki izvedli elegantno in duhovito. Zadnji primer te vrste je ugrabitev lepe milijonarjeve žene Mary Stollove v Louisvillu. Nekega dne so prišli v Stollovo vilo štirje možakarji, češ da jim je telefonska družba naročila, naj izmenjajo tu stare telefone z novimi. Pokazali so to naročilo v pismeni obliki. Delali so ves dan, delali so še ob osmih zvečer, ko je Stollova ostala sama v hiši s svojo sobarico. Tedaj so dozdevni monterji sobarico pod neko pretvezo spravili v osamljen prostor, nato pa vdrli k Stollovi, jo kloroformirali in izginili z njo v že pripravljenem avtomobilu. Zdaj je mož dobil pismo, da mora plačati 60.000 dolarjev, če hoče svojo ženo še kdaj videti. In mož je pripravljen to vsoto plačati.

Romantična ljubezen

Z zmago Angležev Scotta in Blacka v avstralskem poletu je zvezana romantična ljubezenska zgodba. Campbell Black se je zaljubil že pred časom v lepo in občudovano londonsko revijsko igralko Florenco Desmondovo. Ponovno jo je silil k oficielni zaroki pa ga je prosila, naj še potrpi. Preden je s svojim tovarišem odletel na nevarno pot mu je rekla: »Če zmagaš, takoj pristanem na tvojo željo.« V torek zvečer ko je prišla vest o zmagovalcih v London se je dala igralka med odmorom gledališke predstave zvezati po telefonski žici preko polovice sveta z Melbournom. Govorila je z Blackom in mu dala svojo besedo.

Odkod „snob“

Beseda »snob« izvira iz angleških kolegijev, a vendar ni angleški izraz, temveč prav za prav latinski. V teh kolegijih, zlasti v Oxfordu, so mladi ljudje živeli večinoma v posebnih domovih pod nadzorstvom prefektov. Naravno je, da so se v nekaterih teh domov zbirali sinovi plemenitašev, a da so tja silili tudi sinovi bogatih meščanskih rodbin, ki so se hoteli s tem nekako odlikovati pred revnejšimi tovariši. V kolikor pa so prosili za sprejem v takšen dom plemenitaških sinov so jih rektorji v seznamih učencev označevali poleg imena s kratico »s. nob.«, to je »sine nobilitate«, ali po naše: brez plemstva. Ta kratica je potem obveljala za ljudi, ki se mešajo v kroge, kamor prav za prav ne spadajo. In to je še danes najbolj razširjena oblika snobizma.

Najhitrejša železniška vožnja

Lokomotiva iz aluminija z Dieselovim motorjem je te dni posekala vse dosedanje ameriške brzinske rekorde na progi Los Angeles — New York. Vozila je mestoma z naglico 120 milj na uro, povprečno pa z brzino 65 milj. 5350 km dolgo progo je absolvirala v 56 urah in 56 minutah. Lokomotiva s priklopnimi vagoni je merila v dolžino 113 m, Dieselov motor pa je razvijal 900 k. s.

Ženska rokoborba v vodi

Dve ameriški rokoborki v matchu na dnu reke Silver Spring. Največjo zabavo so imele od te produkcije gotove ribe

Sredstvo proti plinski smrti

Dunajski docent dr. Felix Deutsch je odkril postopek, ki rešuje s svetilnim plinom zastrupljene osebe smrti.

Deutsch je svoj preparat izdelal že pred daljšim časom in se je obrnil na dunajsko reševalno družbo s prošnjo, naj bi ga preizkusila. Njeni organi so dosegli z njim tako dobre uspehe, da je družba izdala dovoljenje, naj tudi v bodoče uporabijo ta preparat, čim se pokažejo znaki zastrupljenja. Danes je mogoče v primerih, ki so se prej končali s sigurno smrtjo, privesti pacienta v življenje.

Deutschev preparat je v bistvu zelo preprost. Gre za snov, ki vsebuje metilensko modrilo, tisto snov, ki jo moderna medicinska praksa uporablja s tolikšnim pridom tudi v mnogih drugih težkih primerih. Zastrupljencem s plinom jo dajejo v obliki injekcij takoj ali pa tudi po prevozu v bolnišnico. Ker se posebno v velikih mestih zgodi mnogo primerov zastrupitve s svetilnim plinom, bodisi po nesreči, bodisi s samomorilnim namenom, je Deutschevi metodi pripisovati veliko važnost.

O LJUBEZNI

Kdor razočara v ljubezni zaupanje in vero, je vedno lopov. Kdor stori to v zakonu, je včasih vendarle spodoben človek.

•

Kdor se odreče kakšni ljubezni iz razumskih razlogov, daje dokaz, da je ljubezni nesposoben, in to še celo, če svoji odpovedi podtika plemenite nagibe.

•

V ljubezni je samo en greh: drugemu zlo delati, ga poniževati, ker sam ne moreš več ljubiti.

Princ z lopato

Angleški prestolonaslednik princ Waleški je pretekle dni v Birminghamu prvi zasadil lopato v zemljo na prostoru, kjer bodo začeli zdaj graditi najmodernejšo bolnišnico na svetu

Spanje in nespečnost

Nespečnost kot posledica slabe prebave

Zakaj si v zaspanosti manemo oči? Odgovor je preprost: v tem stanju preneha marsikatera telesna funkcija, mnoge žleze ustavljajo svoje delovanje, med njimi tudi žleze, ki skrbijo za to, da so oči vedno vlažne od solzne tekočine. Ko se pa v zaspanosti prične oko sušiti, nam povzroči to občutek, kakor da imamo peščena zrnca v njem in si ga nehote pomanemo. Iz istega razloga pa lahko spimo tudi z najhujšim nahodom. Tudi žleze nosne sluznice, ki delujejo pri tem obolenju prevneto, se namreč »podado spat«.

Znanost ima več načinov, po katerih eksperimentalno proučuje spanje. Za razjasnitev važnega vprašanja, kdaj je spanje najglobije oziroma najbolj rahlo, rabi n. pr. poseben »budilni stroj«. To je krogla, ki jo iz raznih višin spustijo na kovinsko ploščo. Čim večja je padna višina, tem večji je tudi ropot. Čim večja višino in ropot, ki sta potrebna, da zbudita človeškega »poskusnega kunca« v nekem trenutku, tem globlje je človek tedaj spal. Na ta način so grafično zabeležili potek povprečnega spanja in so ugotovili, da je prve pol ure zelo rahlo, potem pa postaja naglo globlje in doseže po kakšnih dveh urah najglobljo točko, odkoder se potem polagoma dviga do prebujenja. Večina spalnih motenj obstoji iz abnormalnega poteka te »spalne krivulje«. Ta lahko postane abnormalno dolga ali kratka, globoka ali nizka. Medicinska znanost pozna sicer primere, da so imele cele družine kratko spanje, ne da bi jim to škodovalo. Neki družini sta zadostovali n. pr. samo dve uri spanja. A to so redke izjeme. V splošnem zahteva otroški organizem 10 ur spanja, odrasli pa 7 do 8 ur. Predolgo spanje je lahko posledica možganskega obolenja ali pa tudi enostavna — lenoba. Običajno pa je bolezensko spanje rajši prekratko nego predolgo.

To velja posebno za nespečnost, ki jo povzroča nevrastenija. Proti nespečnosti pomagajo včasih preprosta, vsakomur dosegljiva sredstva. N. pr. čistoča in zračnost v spalnici, kjer prebijemo tretjino življenja. Toda zračenje ne pomeni brezpogojno in za vsakogar spanje z odprtimi okni tudi pozimi, kar neutrjene nature rado spravi do tega, da se tem debeleje pokrivajo in se še bolj oslabijo napram prehladom. Često je nespečnost samo posledica prebavnih motenj in tu nam — odvajalni primočki bolje pomagajo nego uspavalni. Mesečništvo in prestrašeno zbujanje otrok ponoči so neredko odpraviti s primerno kuro zoper — gliste!

Jabolka

Zaradi svojih vitaminskih količin spadajo jabolka med naše najboljše sadje. Jabolka sestoje iz rastlinskih vlaken, beljakovine, sladkorja, gumija, jabolčne kisline, galusove kisline, apna, vode in — kar je zelo važno — iz razmeroma velike količine fosforja. Fosfor sijajno dopolnjuje živčno tvar možganov in hrbteničnega mozga. Kislinska sestavina jabolka ima neoporečen učinek pri vseh, ki mnogo sedijo. V jabolkih je tudi mnogo železa, kar je v prid malokrvnim osebam.

Pri živčnih boleznih veljajo jabolka kot pomirjevalno in spalno sredstvo. Surova jabolka moramo dobro prežvečiti. Kdor jih ne prenese v tej obliki, naj je rajši kuhana ali pečena. Priporočljivo je jabolčno mezgo sterilizirati, da se nam ohrani tudi za pomlad in poletje. Kuhana jabolka napravijo druge jedi prebavljivejše, posebno močnate in stročne jedi. Tudi posušena jabolka so prav zdrava jed. Najbolj zdrava pa so sirova. Kdor more, naj jih je z olupkom, ki ga je treba seveda oprati.

Japonska vljudnost

Na neki svarilni deski za avtomobiliste v Tokiju čitaš: »O avtomobil! Močan si, hiter in lep! Uporabljaj pa svojo moč, hitrost in lepoto pravilno. Imej usmiljenje s tistimi, ki ne morejo tekmovati s teboj. Imej usmiljenje s psi, konji in pešci. Pes se boji tvojih širokih koles, ki ga lahko tako hitro povozijo, konj se splaši pred tvojim truščem in smradom, ki ga razširjaš. Videti je pa, da si posebno divji na pešca. Imej usmiljenje z njim, kajti mogoče je, da bo jutri tudi on krmaril avtomobil!«

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Nekoliko minut pred premiero nove drame. Gledališki ravnatelj pogleda skozi luknjo v zastoru. »Strašno!« ga slišijo mrmrati. »Nikogar ni. Samo 3 ali 4 vrste so zasedene. Človek bi mislil, da je to tretja predstava!«

•

Dve ženski čakata dolgo pri šivilji in pričneta filozofirati: »Sreča?« pravi prva. »Do danes je še nisem nešla...« — »Jaz tudi nisem vedela, kaj je to,« meni druga, »do dneva, ko sem srečala moškega, ki me je napravil nesrečno...«

•

Z dvajsetimi leti sprašuje ženska o moškem: »Kakšen je?« S tridesetim se spremeni njeno vprašanje. Glasi se: »Kaj je?« Ko pa doseže štirideseto leto, vpraša samo še: »Kje je?«

ANEKDOTA

Angleški kralj Henrik VII. je nekoč poval astrologa, da bi mu povedal, kaj se bo zgodilo v bližajočih se božičnih praznikih. Astrolog je izjavil, da ne more ničesar povedati. »Tedaj umem tvojo umetnost bolje od tebe,« ga je prestregel kralj, »kajti povem ti, da boš o božiču sedel v Towru.«

VSAK DAN ENA

»Imenuj mi sesalca brez zob!« »Moja babica.«

Izrazi tuge in prisege zvestobe

IG. Žalna svečanost po pokojnem kralju Aleksandru I. je tudi na Igu dokazala, kako je ljudstvo ljubilo velikega pokojnika. Maše zadušnice so se udeležili poleg šolske mladine s celokupnim učitejstvom tudi javni uslužbenci in društva ter toliko občinstva, da je bila prostorna cerkev natlačeno polna. Nato se je vršila žalna manifestacija na prostem pred šolo, ki jo je otvoril namesto predsednika občine g. Hitejca, ki je odpotoval v Beograd, namestnik g. Merkun. Žalni manifestaciji so prisostvovali: ves občinski odbor, člani občinske organizacije JNS, vsi javni uslužbenci, korporativno gasilska četa, Društvo kmečkih fantov in deklet iz vse občine, šolska mladina iz Iške vasi z učiteljstvom in velika množica drugih občanov. Otroci so nastopili z ganljivimi, dnevu primernimi deklamacijami. Nato je imel šolski upravitelj Vouk Ivan daljši spominski govor, v katerem je podčrtal zasluge pokojnega vladarja Jugoslavije, ki preide v našo zgodovino z nazivom Viteški kralj Aleksander I. Uedinitelj, v svetovno pa kot kralj miru. Preko 600 oseb broječa množica je nato trikrat vzkliknila: Pokojnemu kralju — Slava! — Prav tako tudi Nj. Vel. kralju Petru II. trikratni — Živio!

Rakek. Na povabilo občine so priredila vsa društva na dan pogreba dopoldne skupno žalno manifestacijo v Sokolskem domu, katere se je udeležila ogromna množica prebivalstva. Žalno svečanost je otvoril župan Tavčar z besedami: Ko je Vsemogočni zahteval, da doprinesemo še največjo žrtev, se je žrtvoval naš vzvišeni in viteški kralj. Omahnil je v naročje bele žene in odšel tja, odkoder ni povratka. Njegove poslednje besede so bile: »Čuvajte Jugoslavijo!« Zatem je govoril šolski upravitelj g. Šuštaršič, ki je orisal vso veličino blagopokojnega kralja. Osobito je poudaril njegovo življenjsko delo za osvobojenje in zedinjenje Jugoslavije, njegove velike zasluge za konsolidacijo Balkana in njegove ogromne napore za dosego svetovnega miru. Ko je nato predlagal župan g. Tavčar še vdanostno brzojavko mlademu kralju Nj. Vel. Petru II., se je prebivalstvo v globoki žalosti razšlo.

Radovljica. Žalno svečanost za blagopokojnim kraljem Uediniteljem je imela celotna uprava gasilske župe 16. t. m. ob navzočnosti sreskega načelnika dr. Vrečerja in sreskega sanitetnega referenta dr. Slnika v prostorih Gasilskega doma. Predsednik je v žalnem nagovoru poudarjal velike zasluge našega kralja za Jugoslavijo, svetovni mir in tudi za gasilstvo. Na predlog tajnika se je poslala v imenu gasilskih čet Nj. Vis. knezu Pavlu sožalna brzojavka obenem z izrazom vdanosti mlademu kralju Petru II. Žalne komemoracije so se izvršile skoro po vseh četah. Vse gasilske čete v srezu so javile, da je članstvo zapriseglo zvestobo mlademu kralju Petru II. in domovini. Pogreba velikega kralja so se čete udeležile z deputacijami s prapori. Večjo deputacijo je poslala četa Kranjske industrijske družbe na Jesenicah.

Radomlje. Lepo zborovanje, ki se je oddolžilo spominu pokojnega vladarja, so priredile vse organizacije in ustanove v nedeljo 21. t. m. ob 15. na telovadišču Sokola Pročelje vhoda je bilo črno ovito, ob njem pa je bil postavljen katafalk. Sprevod zborovalcev je otvorila šolska deca iz Radomlja in Rov, za njo pa so se vrstili Sokoli in gasilci v krojih, člani raznih organizacij, potem pa velika množica občanov in okoličanov. Z žalostnko »Domovini«, skladbo župnika g. Doktoriča, je bila žalna svečanost otvorjena, delovanje in zasluge pokojnega vladarja pa je poveličeval starosta Sokola dr. Ivo Potokar. Govoru so sledile deklamacije šolske mladine, potem pa je župnik g. Doktorič govoril o vladarjevem pogrebu v Beogradu. V zaključek žalnega zborovanja je mešani zbor zapel državno himno.

Jezersko. Mučeniška smrt kralja Aleksandra I. je globoko užalostila vse prebivalce jezerske doline. V globoki potrtosti so prirejala društva žalne seje. Tako so se vršili žalni seji smučarskega kluba in gasilskega društva 14. t. m., žalna seja občinskega odbora pa v nedeljo 21. t. m. Na tej seji je predsednik občine g. Virnik očrtal vrline in zasluge pokojnega vladarja, potem pa zaprisegel odbor Nj. Vel. kralju Petru II. Žalna izjava je bila poslana tudi na pristojno mesto. Pri pogrebnih svečanostih v Beogradu sta zastopala občino gg. Virnik in Offner, doma pa so v duhu spremljali vladarja na zadnji poti občani v šoli, kjer je po sv. maši šolska upraviteljica ga. Piskernikova priredila lepo žalno svečanost. Med žalnim govorom in deklamacijami so se orosile oči občanov, ki so napolnili šolsko sobo do zadnjega kotička.

MORAVČE. Globoko presunjeni so Moravčani sprejeli strašno vest o smrti Velikega kralja. Prav z vseh hiš in hišic v Moravčah so zaplapolale črne zastave. V nedeljo 14. t. m. je Sokol priredil žalno komemoracijo v dvorani Zadružnega doma, pri kateri so sodelovali gasilci, pevsko društvo in druge organizacije. Govorila sta br. prosvetar Kotnik in g. župan Tome. Med ihtenjem so zapuščali mnogoštevilni prisotni dvorano. V četrtek 18. t. m. na prežalostni dan pogreba kralja-mučenika se je zbrala pod predsedstvom pripravljalnega odbora g. dekana Cegnarja ob 14. na obsežnem trgu pred cerkvijo vsa šolska mladina iz Moravč, Peč, Vrhpolja in Sv. Trojice s prapori. Prihajali so občani, Sokoli, gasilci ter v žalostnih mislih prisostvovali žalnim pogrebnim svečanostim na Oplencu. Žalni govori, ki so jih imeli g. dekan Cegnar, g. obč. odb. Urbanija, gg. učitelja Belin Kotnik ter pos. g. Lavrič, so vse navzoče ganili do solz. Sodelovala je tudi moravška godba in združeni pevski zbori. Po trikratnem »Slava« se je ljudstvo razhajalo z trdno obljubo, da bo vselej čuvalo Jugoslavijo in zvesto služilo mlademu kralju Petru II. Pogreba v Beogradu se je udeležilo 14 Moravčanov na čelu s 70-letnim starosto Sokola br. Tomanom.

Laverca. Krajevna organizacija JNS in Sokolska četa sta v nedeljo 14. t. m. slavili spomin blagopokojnega kralja Aleksandra Ob 4. popoldne so se zbrali člani obeh organizacij, šolska mladina z učiteljstvom in mnogoštevilno občinstvo v društveni dvorani, kjer je bila na odru med zelenjem v črno zavita slika pokojnega vladarja, pred njo pa goreče sveče O zgodovinskem poslanstvu velikega pokojnika je govoril tajnik JNS Ko so zborovalci proslavili spomin pokojnega kralja, so v duhu njegove oporoke prisegli njegovemu nasledniku kralju Petru II. Izraze tuge in domovinske zvestobe sta vsebovali tudi žalni brzojavki sokolski zvezi in predsedstvu JNS. Na dan pogreba 18. t. m. pa so se udeležili člani JNS, Sokoli, šolska mladina z učiteljstvom, gasilci, občinski odborniki občine Rudnik in mnogo drugega občinstva žalne službe božje v rudniški farni cerkvi. Po maši so se spet zbrali v društveni dvorani, kjer se je sokolski prosvetar z lepimi besedami poslovil od viteškega kralja Uedinitelja.

Št. Vid pri Stični. Prvo žalno zborovanje ob smrti viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja se je vršilo 14. t. m. in je nanj povabil Sokol gasilce, strelce in uradnike. Drugo žalno zborovanje je bilo na dan pogreba 18. t. m. ter so se Sokoli, gasilci, strelci in uradniki udeležili najprej žalne službe božje. V lepo okrašeni dvorani je bil postavljen katafalk, nad njim med cvetjem in svečami kraljeva slika, spodaj pa napis: »Čuvajte Jugoslavijo! Častno stražo so tvorili Sokoli in gasilci. Tudi na tem žalnem zborovanju so bile lepe deklamacije, o blagopokojnem kralju pa je govoril br. Plišič.

Stara cerkev pri Kočevju. Na povabilo sokolske edinice so se člani NO, JS, JNS, RK in gasilci polnoštevilno udeležili žalnega zborovanja v šolskih prostorih, na katerem je starosta Sokola, Kokotec Janko orisal delovanje pokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja Njegov govor je nekajkrat prekinilo ihtenje mladih in starih poslušalcev. Zborovalci so se po govoru zaobljubili v duhu vladarjeve oporoke ter izrazili svojo zvestobo domovini in Nj. Vel. kralju Petru II. Zborovalci so poslali tudi svojo žalno in vdanostno izjavo kraljevskemu dvoru.

Zagorje. Kakor je »Jutro« že poročalo, so se od trenutka, ko so bile potrjene strašne vesti o vladarjevi mučeniški smrti, vrstili izrazi tuge, združeni z zatrdili zvestobe v duhu oporoke pokojnega vladarja. Žalne seje so imela vsa društva in korporacije. Največja med njimi je bila žalna manifestacija občinskega odbora. Mladina obeh šol je vnovič poslušala spominske govore 17. t. m., popoldne istega dne pa se je vršila komemoracija tudi pri ravnateljstvu TPD, h kateri je ravnatelj povabil vse nameščence, zastopnike delavstva in člane bratovskih skladnic. Komemoracija se je vršila v konferenčni sobi, kjer je bila slika pokojnega vladarja obdana s cvetjem in z napisom: Čuvajte Jugoslavijo! Spomin pokojnega vladarja je poveličeval ravnatelj g. Biskupski. Na dan pogreba je bila vsa dolina v globoki tugi in s Kisovca so prikorakali rudarji s svojo zastavo ter se ustavili pred glavno rudniško pisarno. Vsi uradniki in rudarji so se potem z godbo podali v cerkev k žalni službi božji. V cerkvi so se poleg šolske mladine zbrali tudi zastopniki vseh društev in ustanov ter toliko občinstva, da je bila velika cerkev premajhna. Tudi na Lokah se je vršila ob istem času žalna služba božja. Po mašah so v Zagorju in na Lokah zbrani gasilci prisegli Nj. Vel. kralju Petru II.

Radeče. V četrtek 18 t. m. je naše mesto preživelo pod močnim vtisom kraljevega pogreba. Z bridko žalostjo smo v duhu spremljali našega vladarja-mučenika na njegovi zadnji poti. Vse izložbe in okna so bila okrašena s kraljevimi slikami, ovitimi s črnim pajčolanom, ob katerih so gorele sveče. Ravno tako je bila javna razsvetljava ovita v črno. Ob 8. uri je bila v župni cerkvi sv. maša, ki jo je daroval župnik g. Lovšin. Maše se je udeležilo uradništvo šolska mladina, Sokoli, gasilci vsa društva in ostalega ljudstva toliko, da je bila cerkev nabito polna. Med mašo je pel pomnoženi moški pevski zbor žalostinke. Na trgu pred Gasilskim domom so Sokoli z gasilci napravili katafalk ovit v črnino, pregrnjen s trobojnico na kateri je bil kip Viteškega kralja. Katafalk je bil okrašen z zelenjem in cvetjem, ob katerem so gorele ves dan sveče. Od začetka maše pa do konca popoldanske proslave so tvorili častno stražo reservni oficirji, Sokoli in gasilci. Že pred 14. uro so se začeli zbirati na trgu pred katafalkom zastopniki občine, uradov, društev, šolska mladina in ostali občani, ki so prihiteli od blizu in daleč v prav velikem številu, da se poklonijo manom viteškega kralja. Domača godba »Savski val« je zaigrala žalno koračnico, a pomnožen moški pevski zbor je zapel v srce segajočo žalostinko »Usliši nas Gospod«. Ob 14.30 so utihnili zvonovi in nastopil je 5minutni molk. Po molku je imel spominski govor notar g. dr. Jereb Peter, ki je orisal veliko plodonosno delo blagopokojnega kralja kot vojskovodje, državnika in tvorca miru. Opomnil je navzoče na njegovo oporoko »Čuvajte Jugoslavijo« in končal s klicem »Slava«, ki ga je množica povzela z ihtenjem in solzami v očeh. Sledila je deklamacija viteškemu kralju, a mladinski pevski zbor je zapel žalostinko »Jamica«. Mali Dušan je recitiral zaobljubo na kraljevo oporoko, nakar so pevci zapeli »Viged«. Okoliški lovci so oddali salve. Godba je zaigrala »Bože pravde«. Množica se je počasi sklonjenih glav razhajala, čuteč v srcu tesnobo in izgubo, ki se ne da nadomestiti.

ŽUSEM. Na Žusmu je bila v četrtek 18. t. m. žalna komemoracija za blagopokojnim Viteškim kraljem Aleksandrom I. Uedinitelјem. Žusemčani so se s tiho pobožnostjo v velikem številu zbrali pri maši zadušnici. Po končani službi božji so se pred šolo ustavili predstavniki občine, orožniki, gasilci, člani sokolske čete, šolarji in vaščani. Žalostno so zrli na sliko blagopokojnega Viteškega vladarja, katero so ponižno obsevali tužni plamenčki mrtvaških lučic. G. šolski upravitelj Hvala je kot starešina sokolske čete in predsednik krajevne organizacije JNS v žalnem govoru s kratkimi besedami orisal viteštvo in plemenitost blagopokojnega vladarja. Po končanem govoru je zamolklo odjeknil od Žusemskih bregov trikratni »slava«, ki se je strnil v krepak: Živel kralj Peter II.!

KRŠKO. Z žalnim zborovanjem Sokola 23. t. m. je bila zaključena vrsta žalnih manifestacij, ki so jih društva in korporacije prirejale v Krškem skozi vse dneve narodne žalosti. Kako so meščani in okoličani cenili vzvišenega vladarja, je spoznal lahko vsakdo, ki se je med to dobo mudil v Krškem. Že po prvih vesteh o strašnem zločinu je onemelo vse. V sveti tišini prve noči, katero je prebivalstvo večinoma prečulo, se je mesto ovilo v črno. Osobito lepo je bila prirejena za žalno priliko občinska posvetovalnica, v kateri je bil postavljen katafalk s častno stražo Sokola, gasilcev, davčnega uradništva in rezervnih oficirjev. Lepa svečanost se je vršila na dan samega pogreba velikega pokojnika. Uniformirani Sokoli, gasilci, uradništvo, meščani, okoličani in mladina so se zbrali v cerkvi k žalnemu opravilu, katero je nedvomno povzdignil sokolski orkester z Beethovnovo in Chopinovo žalno koračnico, dalje moški zbor Glasbene Matice, pa tudi gasilska godba, ki je po maši pred cerkvijo zaigrala žalostinko. Resnično pa je mnoge zabolelo, ker v župni cerkvi ni bilo niti skromne slike blagopokojnega vladarja. Višek svečanosti je bila popoldanska žalna prireditev, ki se je vršila na povsem napolnjenem trgu pred cerkvijo. Žalni zbor je v lepih besedah otvoril predsednik mestne občine g. Jožko Pfeifer. Žalostinkam so sledile deklamacije mladine, »Tugospev« moškega zbora Glasbene Matice in nato veličasten in v srce segajoč govor g. inž. Dinka Cerjaka. Naravnost impozantno je bilo tudi sokolsko žalno zborovanje, ki se je ob velikanski udeležbi članstva, naraščaja in dece vršilo v torek popoldne v društveni dvorani in je sodeloval društveni orkester, pevski zbor, kot govornika pa sta nastopila br. starosta in br. prosvetar. Članstvo je ob tej svečani priliki položilo tudi prisego, da bo Jugoslavijo zvesto čuvalo in verno služilo kralju Petru II.

Vransko. Takoj po usodni vesti o mučeniški smrti kralja Aleksandra se je ves trg poglobil v globoko tugo. V četrtek 11. t. m. je bila žalna seja občinskega odbora, na kateri je govoril občinski odbornik g. dr. Šerko. V nedeljo je bila zaprisega občinskega odbora, ki je poslal vdanostno brzojavko na pristojno mesto. V ponedeljek se je vršila pod vodstvom šolskega upravitelja g. Urška žalna spominska svečanost v šoli, zvečer pa žalna seja občinske organizacije JNS, na kateri je predsednik g. dr. Gračner očrtal zgodovinsko poslanstvo pokojnega vladarja ter pozval zborovalce k zvesti izvršitvi njegove oporoke. Strelska družina je imela žalno zborovanje na sodišču in je na tej žalni prireditvi govoril sodni starešina g. Kompara. H pogrebnim svečanostim v Beograd je odpotovala štiričlanska deputacija, zastopajoča občino in vsa nacionalna društva. Deputacija je vzela s seboj tudi nedavno razviti sokolski prapor. Predstavniki in člani vseh organizacij pa so doma 18. t. m. spremljali vladarja na njegovi zadnji poti. Med žalno službo božjo je bila cerkev nabito polna. Poleg cerkvenega pevskega zbora je sodelovala tudi vranska »Vila«. Po maši se je razvil sprevod s prapori na čelu, ki so ga tvorili Sokoli, gasilci, člani ostalih društev in mnogoštevilno občinstvo. Veliko žalno zborovanje v Sokolski dvorani je otvoril g. dr. Gračner ter prečital žalno spomenico, podpisano od zastopnikov vseh društev in ustanov in tudi od posameznikov. Člani cerkvenega pevskega zbora in »Vile« so zapeli pretresljivo »Glejte, kako umira«, potem pa je starosta Sokola dr. Šerko zborovalcem v krasnem govoru očrtal nevenljive zasluge pokojnega vladarja. Mnogoštevilni zborovalci so se ob zadnjih zvokih državne himne polagoma razhajali v globoki tugi, a s sveto zaobljubo v srcih, da bodo čuvali Jugoslavijo.

KOZJE. Strašna vest o marseilleskem atentatu je najglobljo pretresla tudi ves kozjanski okraj. Vsi odbori društev pod vodstvom sokolskega društva in občinskega odbora so imeli že drugi dan po tragediji žalne seje z nagovorom predsednika občine in staroste Sokola g. dr. Kloarja. Na dan pogreba kralja mučenika se je vršil v sokolski dvorani občinskega doma pred veličastnim žalnim odrom žalni zbor, na katerem je z globokim, v srce segajočim govorom orisal podstarosta Sokola g. dr. Jenko Mile zgodovinsko poslanstvo in plemenito delovanje kralja Aleksandra. Občina se je tudi po svojem predsedniku udeležila žalnih svečanosti v Beogradu. V ponedeljek 22. t. m. se je članstvo Sokola vsega okraja ponovno zbralo v sokolski dvorani in se še enkrat poslovilo z nagovorom staroste dr. Kloarja od svojega kralja mučenika in v duhu njegove oporoke položilo prisego kralju Petru II.

VELENJE. Na dan pogreba blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja se je tudi trg Velenje dostojno oddolžil ter pokazal svojo ljubezen do blagopokojnega kralja-mučenika. Ob 8. je bila žalna služba božja v velenjski cerkvi, po cerkvenem opravilu se je nepričakovano razvila na trgu velika javna žalna manifestacija. Cerkveni pevski zbor je zapel prelepo »Vigred se povrne«, nato je g. šolski upravitelj Stopar Vinko v kratkih, a v srce segajočih besedah opisal delovanje viteškega kralja, ter poklical v spomin besede: »Čuvajte Jugoslavijo«. Po vseh oknih so gorele lučke, po izložbah pa so bile razstavljene slike blagopokojnega kralja. Zastopani so bili šolski otroci, občinski odbor, gasilska četa ter vsa okoliška društva. Po trikratnih »Slava« klicih se je množica nemo in z žalostjo v srcu razšla. Ob 10. je bila žalna seja gasilske čete Velenje. Po končani žalni seji so vsi gasilci prisegli zvestobo kralju Petru II. V duhu smo spremljali vladarja na njegovi zadnji poti. Večna mu slava!

Rače pri Mariboru. Na dan pogreba Viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja so zastopniki vseh društev s šolsko mladino in mnogoštevilnim prebivalstvom sodelovali pri veličastni žalni prireditvi, ki je bila otvorjena z žalno službo božjo v farni cerkvi v Slivnici. V lepem sprevodu so bili poleg članov občinskega odbora, šolske mladine in Sokolov tudi gasilci iz Rač, Podove in Hotinje vasi ter finančni in železniški uslužbenci. Popoldne se je velika množica spet zbrala pred občinsko hišo ter v duhu spremljala vladarja na njegovi zadnji poti. Na sporedu žalnega zborovanja so bile deklamacije, čitanje spomenice banske uprave in petje žalostink. Zbrano občinstvo je posebno ganil pomladek Jadranske straže, ko je pod vodstvom učitelja g. Zorna zapel žalostinko »Pomladi vse se veseli«. Zbrano prebivalstvo je v polni meri izrazilo svojo tugo in svoio nezlomljivo domovinsko zvestobo.

Sv. Barbara v Slovenskih Goricah. V duhu je vse prebivalstvo spremljalo ljubljenega vladarja na njegovi zadnji poti. V šoli je bilo po žalni službi božji žalno zborovanje vseh organizacij, na katerem je poveličeval spomin pokojnega vladarja šolski upravitelj g. Velišček. Šolska soba je bila natlačeno polna, kakor še nikdar poprej, in zbrano ljudstvo je z vso dušo sledilo izvajanju govornika častilo spomin pokojnega vladarja ter izražalo svojo večno zvestobo domovini in vladarskemu domu.

Ormož. Mesto Ormož je priredilo žalno komemoracijo za pokojnim kraljem Uediniteljem 10. t m. zvečer v občinski posvetovalnici Navzočim občinskim odbornikom je sporočil žalostno vest predsednik občine g. dr. Hrovat Anton. Takoj v nedeljo je priredil žalno zborovanje Sokol obenem s strelsko družino. Zborovanje je otvoril starosta g. dr. Ban Adam, ki je govoril o življenju Velikega pokojnika, nato pa je učitelj g. Turk ocenil velike pokojnikove zasluge za naš narod in državo. Na dan pogreba pa so bili zbrani v cerkvi pri žalni maši vse uradništvo, šolski otroci, društva, meščanstvo in podeželje, ki so po maši pred spomenikom padlih junakov, zavitim v črno, s solznimi očmi poslušali govor šolskega upravitelja g. Rozine, ki je našel v srcih vseh navzočnih odmev v molčeči prisegi, da bomo pošteno spoštovali oporoko kralja Uedinitelja in čuvali Jugoslavijo.

Griža v Prekmurju zatrta

Treba bo še mnogo storiti, da se izboljšajo zdravstvene razmere — Značilno pismo ljubljanskega zdravnika

Ljubljana, 30. oktobra

V četrtek so v Odrancih pri Dolnji Lendavi ukinili zasilno izolirnico, ki jo je bila pred dobrim mesecem otvorila banska uprava za številne primere griže v Prekmurju. Skrbno organizirani akciji, ki sta jo v pravem času podvzela Higienski zavod v Ljubljani in banska uprava, velja zahvala, da je bila epidemija, ki je zavzela nevaren obseg, v tako kratkem času zatrta. Šolo v Odrancih, kjer je bila izolirnica nameščena, so razkužili in prebelili in te dni se bo spet pričel reden pouk.

Prvi primeri griže so se pojavili avgusta v Melincih ob Muri in od tod se je bolezen v kratkem razširila skoraj na ves dolnjelendavski srez. Najbolj so bile okužene vasi Ižakovci, Gornja in Donja Bistrica, Odranci, Lukovci in Gaberje. Ob istem času je bilo opaženih več primerov griže tudi v ptujskem srezu, v občini Leskovcu v Halozah. Epidemija se je v vse te kraje očitno zanesla iz obmejnih krajev savske banovine. Delavci, ki hodijo za delom, in kmetje, ki se zbirajo na sejmih, pa so jo raznesli po slovenskih vaseh. Bolnike iz dolnjelendavskega sreza so takoj začeli voziti v banovinsko bolnišnico v Murski Soboti, katera mala izolirnica je v kratkem času sprejela 70 pacientov.

Kakor hitro se je epidemija začela, so takoj odšli na teren zdravniki higienskega zavoda in storili najnujnejše ukrepe. Vse prebivalstvo okuženih vasi je bilo cepljeno proti griži. Epidemija pa se vseeno ni ustavila, ker se ljudje niso redno odzivali vabilu na cepitev in ker so v svojem nerazumevanju skrivali bolnike doma. Ker so se primeri bolezni zmerom bolj množili, je banska uprava na predlog higienskega zavoda otvorila v novi šoli v Odrancih zasilno izolirnico. V šest sob moderno in higiensko zidanega poslopja so postavili 60 postelj, ki jih je dal higienski zavod na razpolago, ostalo opremo pa so prispevali oblastni odbor RK v Ljubljani ter bolnišnica in zdravstveni dom v Murski Soboti V izolirnici sta bila zaposlena dva zdravnika ljubljanske bolnišnice, tri zaščitne sestre zdravstvenega doma v Murski Soboti, dve usmiljeni sestri, ki sta vodili kuhinjo, desinfektor in 5 oseb pomožnega osebja. Stalno je bil na terenu sanitetni avto zavoda, ki je v enem mesecu opravil 3000 km reševalnih voženj. Od 20. septembra do 20. oktobra je izolirnica sprejela vaše točno 200 bolnikov iz lendavskih vasi. V izolirnici se je zdravilo po vseh načelih moderne medicine, pred vsem s serumom, in uspeh je bil izredno velik. Izmed bolnikov izolirnice jih je umrlo 15, to se pravi 7.5%, med tem ko je umrljivost znašala prej 15%. Poleg tega je na terenu stalno delalo 5 zdravnikov, sreski zdravstveni referent iz Dolnje Lendave, upravnik Zdravstvenega doma iz Murske Sobote, banovinski zdravnik iz Beltincev in dva zdravnika HZ iz Ljubljane. Vsak teden se je mudil v okuženih krajih tudi direktor HZ dr. Petrič, ki je nadzoroval celotno akcijo.

Sredstva za vzdrževanje izolirnice sta dala banska uprava (55.000 Din) in HZ (20.000 Din), cepiva pa je bilo porabljenega prav tako za 20.000 Din. Cele vasi so bile strogo kontumacirane, po vseh naseljih so bile postavljene domače straže, prav tako so bili strogo zastraženi vsi prehodi čez Muro. Spočetka so se ljudje bali zdravnikov in izolirnice; pozneje, ko so uvideli, da je v tem edina rešitev zanje, so začeli sami prijavljati bolnike. Posebej je oteževalo zdravstveno akcijo dejstvo, da sta se ob istem času pojavili tudi škrlatinka v Beltincih in davica v Ižakovcih, ki so ju pa vendar takoj imunizirali. Vsega je bilo v lendavskem srezu izsledenih nad 300 primerov griže, v soboškem 2 ali 3, v ptujskem 80 in ljutomerskem 30. Epidemija je tudi v teh okrajih ponehala.

Kakšne naloge pa še čakajo naše zdravstvene in socialno politične instance glede na zdravstveno zaščito Prekmurja, se najbolj jasno razbere iz poročila, ki ga je sekundarij obče državne bolnišnice dr. Sonc poslal iz Odrancev svojemu šefu v Ljubljano. »Življenjske razmere in kultura tukajšnjega ljudstva,« se bere tu med drugim, »so takšne, da se z našimi gorenjskimi sploh ne dajo primerjati. Hiše so iz blata in slame, kuhinja, spalnica in hlev so marsikod v enem prostoru, tla so povsod ilovnata; v takih razmerah sploh ni mogoča nobena sistematična desinfekcija. Pitna voda je le taina, zelo veliko je muh, posebno pa še komarjev. Precej je razširjena tudi malarija, zlasti v krajih ob Muri. Trahom je pa tu itak udomačen. Kot prehrana velja le koruza, ker vse druge pridelke prodajo. Zemlja sama pa je izredno plodovita.«

Sport

Medklubske motorne dirke

Tretji del proslave ŽSK Hermeša.

Zadnji del Hermesove proslave, ki bi se moral vršiti že 14. oktobra, pa je bil zaradi podlega atentata na našega najvišjega sportnika preložen, bo v nedeljo 4. novembra. Združena s prireditvijo pa bo tudi poklonitev spominu Nj. Vel. Viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja in prisega zvestobe novemu kralju Nj. Vel. kralju Petru II., katere se bodo udeležili korporativno tudi vsi člani ljubljanskih motoklubov: Ilirija, Motoklub Ljubljana, Avtoklub motosekcija Ljubljana, motosekcija ŽSK Hermesa, Motoklub Maribor, Motoklub Perun (Maribor) ter Prvi hrv. motoklub, Zagreb.

Zanimanje med motoristi samimi je zelo veliko, kar pomeni, da je bil Hermes s svojo propagando za motosport na pravi poti. Samo iz Ljubljane je izredno veliko prijavljenih vozačev, ki bodo izven ljubljanskim udeležencem nudili močan odpor. Na treningih, ki so se vršili zadnje dni, so pokazali zelo lep napredek. Iz Zagreba sodeluje poleg ljubljanski publiki že znanih Cisarja, Kopića in Šoštarka še mladi Babić, ki je na zadnjih dirkah v Zagrebu s svojo smelostjo zadivil množico prisotnih gledalcev. Iz Maribora pridejo vsi z inž. Lotzem, Ceričem in Vresnikom, ki se bodo Ljubljančanom to pot revanžirali za nenastop na naši zadnji prireditvi. Od domačih pa naj za enkrat omenimo samo nastop Stariča, ki je zadnje čase v veliki formi, kar priča laskavo vabilo, naj med zimo sodeluje na dirkah v Južni Ameriki. Z zanimanjem pa se pričakuje tudi nastop Siške, ki zadnje čase ni aktivno sodeloval pri dirkah, ki pa se namerava v bodoče zopet posvetiti motosportu.

Program je sestavljen tako, da bodo z njim zadovoljni vsi. Tudi organizacija bo na višku, za kar se bo potrudil odbor motosekcije, ki se je na dirkah v Zagrebu naučil mnogo koristnega.

Zaključek lahkoatletske sezone

Lahkoatletski miting Ilirija : Primorje. Sobota in nedelja, igrišče Primorja.

Prihodnjo soboto in nedeljo zaključita Ilirija in Primorje na igrišču Primorja s skupno lahkoatletsko prireditvijo letošnjo lahkoatletsko sezono, ki je našim mladim pionirjem prinesla toliko lepih uspehov. Na startu bodo vsi najboljši atleti obeh klubov, poleg tega pa polagata oba kluba račune o svojem delu v tej sezoni v pogledu novih naraščajskih moči, ki so temelj in bodočnost vsega napredka. Zaradi tega je kljub pozni sezoni pričakovati lepih borb in dobrih rezultatov.

Prireditev prične v soboto, dne 3. novembra ob 14.30 in ima na programu naslednje discipline: 1. 100 m, 2. 100 m jun. C, 3. met kladiva, 4. skok v vis, 5. skok v vis jun. C, 6. 1500 m, 7. 1500 m jun. C, 8. met krogle, 9. met krogle jun. C, 10. skok v daljavo, 11. skok v daljavo jun. C.

Nadaljevanje v nedeljo ob 14. uri: program je naslednji: 1. 200 m, 2. 200 m jun. C, 3. met kopja, 4. met kopja jun. C, 5. troskok, 6. troskok jun. C., 7. tek 800 m, 8. met diska, 9. met diska jun. C, 10. skok ob palici, 11. skok ob palici jun C, 12. 5000 m. Jumiorji razreda C so atleti, rojeni l. 1917 in 1918. Pravico nastopa imajo verificirani in neverificirani atleti vseh ljubljanskih klubov.

LZSP. Seja tehničnega odbora v petek ob 20. v damski sobi kavarne »Emona«. Ob 20.30 istotam seja upravnega odbora. Bodite točni. — Tajnik I.

SK Ilirija (nogometna sekcija). Nogometni trening na Stadionu bo odslej skupno za I. in I. B-moštvo vsako sredo in petek ob 15. Opozarjamo na tozadevno objavo v članski knjigi. Vsak igralec mora obvezno absolvirati dvakrat v tednu popoln trening.

SK Ilirija (smučka sekcija). Ker v četrtek gimnastika zaradi praznika odpade, je dopoldan kondicijski marš. Zbirališče ob 7.30 zjutraj pri letnem gledališču za Tivolskim gradom. Povratek okoli 11.30. Vodi g. Osterman. Obvezno za dame in gospode. Danes ob 19. sestanek sekcijskega članstva v klubski sobi kavarne »Evrope«. Načelnik.

ASK Primorje (nogometna sekcija). V četrtek naj bodo ob 9.30 v naši garderobi: Logar, Šinkovic, Bizjak, Pišek, Zavrl, Kukanja, Svetic, Tavčar, Pupo, Caleari, Petelin, Petrič. Igramo trening tekmo s Hermesom. V petek ob 9.30 morajo biti v garderobi zaradi treninga vsi juniorji in subjuniorji.

ŽSK Hermes (uprava igrišča). Danes ob 19.30 pri Beliču sestanek vseh reditelјev za nedeljske motodirke. Prosijo se naslednji, da se javijo na sestanku: Fabič, Klanščak, Pirnat, Konič, Čamernik, Rome, Sterle, Brodar, Čebulj, Arhar, Lasič, Žbona, Daneu, Habiht, Škrajnar, Primar, Sernec, Orel, Prešern, Ferjan, Kovačič, Oblak, Kariž.

Turistovski klub Skala se je preselil v Slomškovo ulico št. 1.

Iz življenja na deželi

SV. DUH NA OSTREM VRHU. Po osemletnem službovanju na meji sta se 23. oktobra poslovila priljubljena učitelja g. Joško Križnič in njegova soproga Vilma, ki sta bila po lastni želji premeščena k Sv. Trojici v Slovenskih goricah. Učenci in občani so kar tekmovali ob njunem slovesu v prisrčnih izrazih hvaležnosti in ljubezni. Razhajali so se z žalostjo, ki pa jo je lajšala zavest, da bo delo obeh odhajajočih učnih moči v obmejnem kraju rodilo bogate sadove in da bodo vsi sledili lepemu zgledu g. Križniča in njegove gospe soproge.

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja 2 stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlaga v odstotkih, 5. smer in brzina vetra, 6. oblačnost 1—10, 7 padavine v mm. 8. vrsta padavin. — Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

30. oktobra

Ljubljana 7, 761.4, 8.8, 96, 0, 10, dež, 0.4; Ljubljana 13, 761.9, 11.2, 95, NE1, 1, dež; Maribor 7, 761.5, 6.0, 90, 0, 10, —, —; Zagreb 7, 762.3, 7.0, 90, E1, 10, —, —; Beograd 7, 763.0, 5.0, 90, 0, 4, —, —; Sarajevo 7, 766.2, 2.0, 90, 0, megla, 10, —, Skoplje 7, 765.4, 1.0, 90, 0, 2, —, —; Rogaška Slatina 7, —, 7.0, 95, mirno, 10, —, —.

Temperatura: Ljubljana 11.0, 6.0; Maribor 7.0, 6.0; Zagreb 8.0, 6.0; Beograd 8.0, 4.0; Sarajevo 12.0, 0.0; Skoplje 18.0, —1.0; Kumbor 17.0, —; Rogaška Slatina 7.0, 5.0.

Čuvajmo Jugoslavijo!

Marcelle Tinayre: 43

Upornica

Roman

»Seveda,« se je zasmejala Floryjevka. »Katera izmed nas pa nima tajnega sotrudnika?... Jaz imam vsaj pol tucata takih, ki so zmerom ustrežljivi, vneti in časih celo nesebični... Ti so moji zamorci!... Pošiljam jih namesto sebe v oddaljene, strašne kraje, kakršna sta Odéon in Dejazet... Daj, vrli zamorček idi... In dobri zamorec biti zelo vesel in se še zahvaliti...«

Zategnila je kotičke ustnic in s sesljajočim otroškim glaskom potožila:

»Jaz pa danes tako nesrečna... zelo žalostna... Ne dobila proste vstopnice za Vaudeville...«

Nato je z zgrbančenim čelom, naprej potisnjeno bradico in z jeznim, ciničnim izrazom na lutkastem obličju v svojem paglavskem žargonu pojasnila:

»,Šeflja', ta grdoba, mi jo je sunila. Ni ji dovolj, da ima svojo ložo... Moja dva parketna sedeža mora tudi še pobasati. In za koga? Za ljubčka... Jaz naj pa gledam, kako se pomenim s preglednikom in tajnikom... Nu, sita sem ga že, tega ,Ženskega sveta'. A kaj hočemo? Živeti je treba...«

»V Parizu je življenje drago,« je resno pritrdila Jozana.

»Podpirati moram svojo ubogo moter... Ovratnic pa vendar ne bom šivala? Tak kaj naj storim? Potrpeti moram.«

»Mnogo ovratnic bi morali sešiti,« se je oglasila Jozana, »preden bi z njimi lahko plačali takšnole obleko...«

»Od Martina je, a tam imam velik popust... ker jim delam reklamo... Nu, že grem... detece... Lahko noč, gospoda!... Pridna bodita, dobro delajta...«

Ko sta bila spet sama, sta se Noël in Jozana spogledala:

»Vaša prijateljica Floryjeva je res od sile,« je rekel Noël.

»Vsem moškim se zdi dražestna s svojim lutkastim obrazkom in dolgim jezičkom.

»Oh, vsem! To je malce prehudo...«

»Tako smešna je... Vloga neodvisne ženske, ki si sama služi kruh in podpira rodbino, ji strašno ugaja...«

»In svoji dobri mamici je tolikanj vdana.«

»Res jo ima rada, zato misli, da je vse, kar govori o njej, resnica.«

»Novinarka je, kakor so druge operetne pevke ali gledališke igralke... zato, ker je to bolj elegantno... ali pa tudi samo zaradi videza... da ji ne bi bilo treba priznati...«

»Da, skriva se za svojimi kronikami kakor noj za kamnom... In ta oseba je vaša prijateljica?«

»Moja prijateljica? O ne!«

»Pa vam vendarle pravi ,dušica'.«

»Kaj to de?«

»Meni mnogo! Zelo neprijetno mi je.«

»Pha!«

»Zaradi vas mi je neprijetno... To mučno žali moje prijateljsko čustvo do vas... In tudi... povejte mi... ali se vam ne zdi, da je ta Floryjevka...«

»Kaj hočete reči?«

»Vaš ,Ženski svet' mora biti pravo klepetuljsko gnezdo... Ko nama je Floryjevka pravkar obema skupaj voščila ,lahko noč' in nama dala tako rekoč svoj blagoslov...«

»Da,« je rekla Jozana. »Tudi meni sta se zdela njen obraz in glas nekam čudna... Morda misli... Oh, saj ni edina...«

»Kako... Stara emancipiranka z grozdjem na klobuku?... Njo mislite?... Nu, tej nesrečnici odpustim! Ta ne more drugega kakor sovražiti vse moške, in...«

»Nikar se ne norčujte iz gospodične Bonove. Nanjo niti ne mislim...«

»Ampak na koga?...«

»Na Foucarta.«

»Foucart se je predrznil? Ta človek...«

Noël je čutil, da je bila Jozana slabe volje in v zadregi.

Z negotovim glasom je odgovorila:

»Nič posebnega mi ni rekel, a res je, da je prav danes govoril o vas.«

»In..«

»In... nič... Pustiva to... Jaz temu ne prisojam nobene važnosti...«

V Noëlu Delyslu je vzkipela brezumna jeza, in zahotelo se mu je koga, da bi mogel udariti po njem. Njegove lepe sive oči so postale tako jasne in trde, da se je izraz vsega obličja izpremenil.

»Ako čutite do mene le malce spoštovanja in prijateljstva...«

»Seveda ga čutim...«

»Tedaj mi dovolite, da govorim z vami brez ovinkov... Tako neskončno rad prihajam semkaj... in če bi moral to opustiti... ali zredčiti svoje obiske... bi bil zelo nesrečen... Ne maram pa, da bi kak Foucart ali Floryjevka zaradi mene stresala o vas, spoštovana prijateljica, neumne ali žaljive besede...«

Jozana je molčala.

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite **Din 3.-** v znamkah.

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vposlati v pismu obenem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana štev. 11842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelek „Jutra", Ljubljana.

Potniki

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vpeljanega zastopnika za prodajo manufakture na obroke sprejmemo. Vprašati: Oilim, prehod Nebotičnika. 31926-5

Pouk

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din. Dijaki 12 Din

Tujih jezikov (nemški, francoski, angleški, italijanski) se naučite brezhibno v 4—6 mesecih, stenografije v 2 mesecih potom dopisovanja. Mesečno 30 Din. Prospekti, poskusne lekcije brezplačno — Dopisna šola tujih jezikov »Perfekt«, pošt. pret. 557, Beograd 248-4

English lessons conversation and commercial correspondence searched. Offers under »English« na oglasni oddelek »Jutra«. 31925-4

Enseignement particulier de français et d'allemand, Lecture, grammaire, conversation etc. Wolfova ul. 10/2 ième escalier, au second. 31714-4

Dijak dobi brezplačno primerno hrano za inštruiranje dveh srednješolcev. — Naslov v veeh poslovalnicah »Jutra«. 31916-4

Kupim

Beseda 1 Din davek 2 Din, za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Oboo kupim kupim. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Ohranjen«. 31905-26

Službe išče

Beseda 50 para davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 3 Din. Najmanjši znesek 12 Din

Frizerka večša trajne, vodne in železne ondulacije ter manikiranja, išče stalno službo. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod šifro »Stalno 22«. 31795-2

Absolventka 4. razreda meščanske šole z završnim izpitom, išče službo v pisarni ali trgovini. Naslov v veeh poslovalnicah »Jutra«. 31906-2

Službo dobi

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Služitelja Slugo vajenega vseh hišnih del, iščem za Beograd. — Ponudbe pod »276« na »Propagande«. Beograd, pošt. pret. 409. 31603-1

Praktikantinjo z lepim rokopisom, sprejmemo. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Urna«. 31921-1

Natakarico pridno, solidno in pošteno sprejmem takoj. Naslov v veeh poslovalnicah Jutra. 31917-1

Mesar. pomočnika vajenega pri šoku, sprejmem takoj. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Ljubljana«. 31862-1

Stareiša ženska ki bi opravljala vsa hišna dela, želi za to manjšo sobico. Delavska pekarna, Celje, Kralja Petra c. 38. 31943-1

Gospodično mlajšo, čedne zunanjosti, iz boljše družine, sprejme mizarstvo »Sava«, Miklošičeva 6. 31942-1

Prodam

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Kmetovalci! Kupujte domače ceneno umetno gnojilo mlete ricinove tropine, ki vsebujejo zajamčeno najmanj 4.5 do 5.5 odst. dušika. Dobavlja jih po ceni 40 Din za 100 kg franko vreče, franko tovarna, dokler traja zaloga. Tovarna olja in tropin. Hrovat in Komp., Ljubljana, Tyrševa cesta 1a/III. 31256-6

Površniki trenchcoatt, usnjene suknjiči itd. Najboljši nakup pri Preskerju. Sv. Petra c. št. 14. 133-6

Nagrobne svetiljke skoraj nove, v veliki izbiri po zelo nizki ceni nudi »Promet«, nasproti križevniške cerkve. 31918-6

Konfekcijo za dame in deklice — ter novo izvezeno omarico in police prodam. Naslov v veeh poslovalnicah Jutra. 31863-6

Vozove Landauer, šestsedežni lovski voz »Break« in enovprežni polpokriti voz poceni prodam. Vprašati v trgovini Stermecki, Celje. 31902-6

Vrednote

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Srebrne krone staro zlato in srebro kupuje rafinerija dragih kovin v Ljubljani. Ilirska ulica štev. 36 — vhod iz Vidovdanske ceste (pri gostilni Možina). 70

Pohištvo

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Moderno pohištvo spalnico z 2 posteljama in jedilnico, malo rabljeno, kupim. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Snažno — moderno«. 31935-12

Oblačila

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Vaša garderoba bo elegantna in no trajala leta, če jo daste v likanje, čiščenje in popravo parolikalnici, modnemu ateljeju Josipu Bocu, Kolodvorska ul. 6. Najboljša in najcenejša obnovljalnica oblačil 218-13

2 moški suknji zimski — iz prvovrstnega blaga, malo nošeni, ena črna, druga rjava športna, po zelo nizki ceni naprodaj. Na ogled pri krojaču Jamniku v Ljubljani — Frančiškanska ulica št. 8. 31890-13

Kapital

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Bančne vložne knjižice kupujemo, prodajamo najugodneje. Dajemo posojila nanje ter vzamemo vloge v posojila proti povišanemu tečaju in nazvečji varnosti. Ravno tako vse ostale vrednostne papirje. Izplačilo takoj v gotovini. Naročila z dežele izvršujemo najvestnejše. Poslovni zavod d. d., Zagreb, Praška ul. 6/II., telefon inter. 38-38. 236-16

Posojila na hranilne knjižice dajemo pod ugodnimi pogoji na daljšo dobo. Preko 2000 zadružnikov.

Pučka šteiona Zagreb. Naš zastopnik: Zore Rudolf, Ljubljana, Gledališka ul. 12. Telef. 38-10. Pismeni odgovor 3 Din znamka. 239-16

Knjižico Ljudske hranilnice, Mestne, Zadružne gospodarske in Jugoslovanske banke kupim proti takojšnji gotovini. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Najkasneje do 1. nov. 1934«. 31931-16

Hranilno knjižico kršske Okrajne ali Občinske kupim. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Industrija«. 31938-16

Knjižice Jadransko-Podunavske banke za 400.000 Din in Kmetske posojilnice v Ljubljani, prodam po kurzu. Anton Bleznik, Ljubljana, Emonska cesta štev. 10. 31930-16

Lokali

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Lokal pripraven za brivnico ali kaj drugega, na prometnem vogalnem prostoru oddam. Pojasnila daje Vreniak, Rožna dolina, cesta VII/22. 31726-29

Skladišče parterno, svetlo in suho, 80—100 m², na prometnem kraju, tudi dvoriščno, se išče za takoj ali s 1. februarjem. Po možnosti s priključenimi pisarniškimi prostori, s eno ali dvema sobama. — »Ukod« d. d. Ljubljana, Tyrševa c. 31. 31511-19

Gostilno oddam takoj. — Pojasnila daje Mravlje, Lepi pot 3. 31911-19

Gostilno v centru Ljubljane takoj oddam. Na ogled med 11. in 3. uro. Naslov v veeh poslovalnicah »Jutra«. 31928-19

V najem

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Odda se takoj v najem: Prvovrstno štirisobno stanovanje v I. nadstropju Scherbaumovega dvora in prostoren trgovski lokal z možnostjo najboljše izložbe, — nasproti mestnega gradu. Vprašati pri Mariborskem kreditnem zavodu, Maribor, Grajski trg 5. 31845-17

Pridelki

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kislo zelje, repo in sarmo prvovrstno, po brezkonkurenčni ceni vsako množino dobavlja Homan, Ljubljana, Sv. Petra cesta 83. — Telefon 27-66. 317-33

Sadje

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Ia zimska jabolka skrbno odbrana in sortirana po sortah in kakovosti ter trpežnosti, stalno v zalogi po zmernih cenah. Pri odjemu nad 100 kg večji popust. — Oglejte si veliko sadno razstavo pri Kmetijski družbi v Ljubljani, Novi trg 3. 31658-34

Stanovanje odda

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Enosob. stanovanje s kuhinjo oddam na Rimski cesti 28. 31927-21

Stanovanje sobe in kuhinje takoj odda Rems Ivan, Vogelna ulica 5. 31950-21

Stanovanja išče

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Dvosob. stanovanje s kuhinjo in pritiklinami išče zakonski par brez otrok. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Takoj prosto«. 31936-21/a

Vsako nedeljo in praznik izvrstne krvavice in pečenice v gostilni Krušič, Zelena jama. 31937-18

Sobo odda

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Več sob za pisarno ali samska stanovanja takoj oddamo v centru mesta. — Naslov v veeh poslovalnicah Jutra. 31865-23

Sobo lepo opremljeno, s posebnim vhodom, za 250 Din takoj oddam. Ogledati popoldne. Sredina 5, Prule. 31780-23

Sobo separirano, s souporabo kopalnice oddam v centru. Naslov v veeh poslovalnicah »Jutra«. 31934-23

Sostanovalca z vso oskrbo, po dogovoru sprejmem v Florijanski ul. št. 19/II, desno. 31920-23

Sobo lepo opremljeno, v centru mesta oddam. Naslov v veeh poslovalnicah »Jutra«. 31869-23

Mlada dama samostojna, išče enako mlado sostanovalko. Cena nizka. — Pismene ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod značko »Poštena«. 31931-23

Prazno sobo in eno opremljeno s posebnim vhodom, event. s hrano odda Turk, Stari trg 28/III, desno. 31941-23

Sostanovalca za 130 Din sprejmem takoj ali pozneje v čisto sobo z elektriko. Urančič, Vrtača 3. 31947-23

Sostanovalca sprejmem takoj v Spodnji Šiški, Verovškova ul. 22/II 31946-23

Opremljeno sobo lepo in svetlo, v strogem centru mesta oddam stalni osebi. Kopalnica, lift. — Naslov v veeh poslovalnicah »Jutra«. 31949-23

Posest

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Parcelo do 1000 m² veliko, v najlepši legi pod Rožnikom, že ograjeno, prodam. Naslov v veeh poslovalnicah »Jutra«. 31858-20

Manjše posestvo vzamem za več let v najem. Najemnina plačljiva takoj v gotovini. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Lepo posestvo«. 31852-20

Nova trg. hiša s praznim stanovanjem in lepim vrtom, v večji fari (sedež občine) na Gorenjskem naprodaj vsled prezaposlitve. Vprašati pod značko »Res sijajna bodočnost« na oglasni oddelek »Jutra«. 31851-20

Lepo parcelo prodam za 16.000 Din. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 31940-20

Hišo v sredini Ljubljane, s trgovskimi lokali, gostilno in prostorom za balincanje, več eno-, dvo-, tri-, štiri- in petsobnih modernih stanovanj prodam radi selitve. — Brutto obrestovanje 14%, netto 10%. Kupnina po dogovoru. Sprejmem eventuelno tudi knjižice. Resno. Cena cca 1,000.000 Din. — Pismene ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Dobro obrestovanje«. 31929-20

Mlad gozd 40 ha, ležeč ob banovinski cesti nasproti Rajhenburga, je naprodaj za gotovino ali vlogno knjižico Kmetske posojilnice ljublj. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »150.000«. 31948-20

Dopisi

Beseda 2 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din

Želim znanja z dobrosrčnim gospodom, ki je voljan denarno pomagati simpatični gospodični. Dopise na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Vedno hvaležni in vdana«. 31904-24

Ženitve

Beseda 2 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din

Gospodična simpatična — trgovsko in gospodinjsko naobražena, želi resnega znanja z boljše situiranim gospodom — tudi vdovcem. Dopise na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »Zvesta družica«. 31903-25

Kam pa, kam?

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Restavracija pri »Šestici« Vam nudi za Vse svete vseh vrst specialitete, dobra bela in črna vina. — Veranda in vsi prostori toplo zakurjeni. 31919-18

Stroji

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Šivalni stroj pogrezljiv, štopa, štika itd. poceni naprodaj v Dvořakovi ulici štev. 3/I, levo. 31618-29

Informacije

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Preklic Podpisana Ivana Gregorc, Zadobrava 20 pri Ljubljani, preklicujem kar sem žaljivega govorila o gdč. Rozaliji Zajc iz Zadobrave št. 21. 31910-31

Razno

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

PREMOG DRVA in KARBO PAKETI pri **IV. SCHUMI** Dolenjska cesta Telefon št. 2951

PRI UTRUJENOSTI IN IZČRPANOSTI VSEGA TELESA PRI STAREJŠIH OSEBAH.

Utrujenim in starejšim osebam toplo priporočamo, da si dado masirati telo s preparatom »Alga« na večer, predno ležejo spat, in zjutraj predno vstanejo. Zvečer vam bo po masaži telo lahko, uživali boste globoko spanje, ki vam da odpočitek in vas okrepča. Zjutraj po masaži ostanite še nekaj časa v postelji. Ko vstanete, vam bodo udje gibki, hoja lahna kot v prerojenem telesu, čutili boste novo svežino, vedrost in življenjsko moč.

»ALGA« se dobiva povsod, 1 steklenica Din 14.—.

222 Reg. S. br. 18117,32

Plise za volane v različnih gubah, specialni entel oblek, volan, šalov itd., ažuriranje, entel vložkov in čipk, predtiskanje, vezenje monogramov, zaves, perila hitro, fino in poceni izvrši

Matek & Mikeš, Ljubljana poleg hotela Strukelj. 129

NA KRIŽIŠČU CENTRUMA LJUBLJANE

oddamo v I. nadstropju

komfortno stanovanje

obstoječe: iz 5 velikih sob in dveh kabinetov, primerno tudi za poslovne lokale. Naslov v oglasnem odd. »Jutra«. 8839

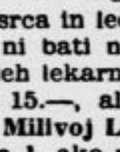

KUBANY-JEV MATE ČAJ hrani ter krepča živce in mišice. Pospešuje prebavo, dela apetit, regulira delovanje srca in ledvic. Kdor ga redno pije, se mu ni bati ne gihta ne revme. Dobi se v vseh lekarnah v originalnih zavojih po Din 15.—, ali pri zastopstvu: Lekarna Mr. Milivoj Leustek, Ljubljana, Resljeva cesta 1, ako pošljete v naprej Din 15.— Sportniki, turisti, lovci in nogometaši pijte ga redno! 126

Postani in ostani član „Vodnikove družbe"

Sokol

Načelništvo sokolske župe Ljubljana. Seja zbora društvenih načelnikov in načelnic bo v nedeljo 11. novembra ob 9. uri zjutraj v mali dvorani sokolskega doma Sokola I. Tabor s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo župnega načelništva. 2. Prireditev župnega zleta v Ljubljani l. 1935. 3. Določitev programa za leto 1935. 4. Razgovor o različnih pojavih v Sokolstvu. 5. Slučajnosti. Po končanem dnevnem redu bo celodnevna predelava prostih vaj za prihodnje leto, radi tega je treba prinesti s seboj telovadno obleko. Prisotnost vseh obvezna. Zdravo! Župni načelnik.

Žalna svečanost na Taboru. Sokol I. Tabor priredi tudi letos v spomin svojih dragih in nepozabnih pokojnikov v četrtek dne 1. novembra ob pol 14. uri v veliki dvorani Sokolskega doma na Taboru žalno svečanost. Ob tej priliki se bomo spomnili vseh bratov in sester Sokola I, kakor tudi vseh najbližjih svojcev svojih članov in članic, ki so umrli v času med 1. novembrom 1933 in 31. oktobrom 1934. Vabimo vse članstvo in sokolstvu naklonjeno občinstvo, da v čim večjem številu prisostvuje tej žalni svečanosti. Zdravo! Uprava.

Kongres belgijskih gimnastov.

Kraljevska belgijska telovadna zveza bo priredila prihodnje leto svoj jubilejni, 40. zvezni zlet, ki se ga bodo zlasti belgijski sosedi, Nizozemci in Francozi, udeležili v velikem številu. Poleg tekem in javnih telovadnih nastopov so predvidene tudi godbene slavnosti raznih belgijskih godbenih društev, kar bo pritegnilo naše tudi glasbeni svet. Ta jubilejni zlet bo prirejen v počastitev 70letnice, odkar obstoji belgijska telovadna zveza in so nanj povabljene tudi razne druge evropske telovadne organizacije, med drugimi tudi Sokoli in Junaki.

NAJNOVEJŠE RADIO APARATE

odlične kakovosti po nizkih cenah po ugodnih plačilnih pogojih

Vam nudi

Philips Super Inductance RADIO

zastopstvo

H. SUTTNER, Ljubljana, Aleksandrova cesta štev. 6.

Zahtevajte brezplačni cenik! **Sprejemanje popravil!**

Umrl mi je danes ob 20. uri moj nad vse ljubljeni soprog

EDO KRAMARŠIČ

fotograf

K večnemu počitku ga bomo položili v sredo, dne 31. oktobra 1934., ob 15. uri.

Kranj, dne 29. oktobra 1934.

8888 **Žalujoča soproga TITA.**

NAJPRISRČNEJŠA ZAHVALA

ZA VSE NAM IZKAZANO SOČUSTVOVANJE O PRILIKI NAŠE NENADOMESTLJIVE IZGUBE.

RODBINA

FRANZ X. POTOTSCHNIG

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani